"cogito ergo sum"

Mart 2017 Sayı 1

HAYAL ET

Hayal Gücü Tetikleyicisi

Hayalet
Mart 2017
Sayı-1

Yayın yönetmeni
Editör
Mehmet Kaan Sevinç

Hayalet Mart 2017 Sayı 1'in oluşmasında değerli katkıları ile destek veren arkadaşlarımız

Atilla Bilgen-Aynur Kulak-Emrullah Çıta-
Gökçe Mehmet Ay-Hüsnü Çoruk-Mehmet Berk Yaltırık-
Melahat Yılmaz-Meryem Yavuz-
Oğuz Özteker-Reha Ülkü-Sezin Mavioğlu-
Süheyl Toktan-Ümit Kireççi-Yusuf Gürkan

Grafik Tasarım
Gülhan Sevinç

e-Mail
hayaleteposta
@gmail.com

Editörden...

Alt kültür mü olsun üst kültür mü olsun derken paldır kültür ortaya çıkan bir dergi.

Bizim öyle ayın bilmem kaçında filan gibi bir sözümüz takıntımız yok ve olmayacakta.

Geçim gailesi derdine, günlük hayatımızda telaş içinde hep bir yerlere yetişmek, bir yerlere iş yetiştirmek için yeteri kadar oradan oraya koşturuyoruz zaten.

Yazar ne zaman yazarsa, çizer ne zaman çizerse tasarımcımız ne zaman *"tasarım bitti dergi hazır"* derse dergimizi o zaman paylaşıma sunacağız.

Yazıp çizmek bizim hep hayalimiz oldu, bu hayalimizi gerçekleştirmek gönlümüzce yazıp çizmek için yola çıktık.

Bu yolculukta bize eşlik etmek isterseniz sizlerin de hayal ürünlerinizi bekleriz.

Ne demişti ünlü bir hayal ustası *"Imagine"* ...

Sözüm Meclisten

John Lennon Imagine

Imagine all the people
Hayat et bütün insanların

Sharing all the world...
Tüm dünyayı paylaştığını

Imagine there's no heaven'
Cennetin olmadığını hayal et

It's easy if you try '
Eğer denersen bu kolay

No hell below us'
Altımızda cehennem yok

Above us only sky'
Üstümüzdeyse sadece gökyüzü var

Imagine all the people
Hayal et bütün insanların

living for today...
bu gün için yaşadığını...

Imagine there's no countries'
Hiç ülke olmadığını hayal et

It isnt hard to do'
Bunu yapmak zor değil

Nothing to kill or die for'
Öldürecek ve uğruna ölecek bir şey yok

No religion too'
Ve din de yok

Imagine all the people
Hayal et bütün insanların

living life in peace...
hayatı barış içinde yaşadığını

Imagine no possesions'
Mülkiyetin olmadığını hayal et

I wonder if you can'
Yapabilir misin merak ediyorum

No need for greed or hunger'
Hırsa ve açgözlülüğe gerek yok

A brotherhood of man'
İnsanların kardeşliği

Imagine all the people
Hayat et bütün insanların

Sharing all the world...
Tüm dünyayı paylaştığını

You may say Im a dreamer'
Benim bir hayalci olduğumu söyleyebilirsin

but Im not the only one'
ama tek ben değilim

I hope some day you'll join us'
Umarım bir gün sen de bize katılırsın

And the world will live as one
Ve dünya yek vücut olarak yaşar

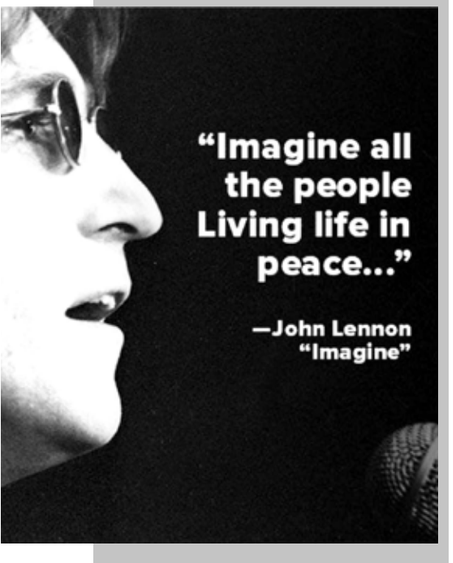

Popüler Kültürde

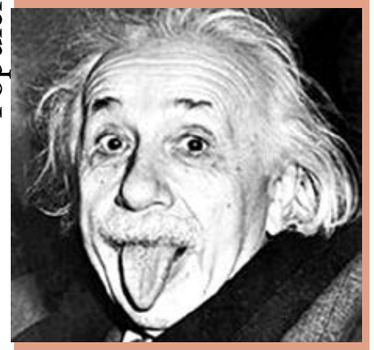

Time dergisinin yazarı Frederic Golden'a göre Einstein "*bir çizgi romancının gerçeğe dönüşmüş hayaliydi*".

POPÜLER KÜLTÜRDE EINSTEIN

Albert Einstein, pek çok popüler kültür ürünü için konu veya bir ilham kaynağı olmuştur.

Einstein'ın 72. yaş gününde, UPI fotoğrafçısı Arthurr Sasse kendisini kameraya karşı gülümsetmeye çalışıyordu. Einstein o gün defalarca kameralara gülümsedikten sonra bu sefer dilini çıkardı. Bu fotoğraf Einstein'ın en ünlü fotoğraflarından biri olmuştur. 19 Haziran 2009'da orijinal fotoğraf bir açık arttırmada 74,324 dolara satılmış ve Einstein'ın en pahalı fotoğrafı olmuştur.

1999'da, Einstein'ın ileri gelen fizikçiler tarafından tarihin en büyük fizikçisi seçilmesinin de etkisiyle, Einstein kelimesi, dahileri tanımlamak için kullanılan bir kelimeye de dönüşmüştür.

Einstein ayrıca kurgu eserlerde çılgın bilimadamı tipleri için de bir model olmuştur. Aşırı ifadeli suratı ve farklı saç modeli çoğunlukla taklit edilmiş ve abartılmıştır. Time dergisinin yazarı Frederic Golden'a göre Einstein "*bir çizgi romancının gerçeğe dönüşmüş hayaliydi*".

Oradaydık.

Ümit Kireççi *"Çizgi Romanın Alımlayıcısıyla Gerçekleştirdiği Özel İletişim Yolu: Anlatılmayanın, Gösterilemeyenin Görülebilmesi, Anlaşılması"* sunumuyla antik Yunan heykellerinden çizgi romana uzanan bir yelpazeden örnekler sunarak konuya açıklık getirdi.

ORADAYDIK...

Çizgi roman diğer dillerde comics, funnies, fumetti, manga gibi pratiğin içinden gelen isimlerle anılırken bizde pratik süreçten çok teknik etmenlerinden dolayı *"tanımlanmaya"* çalışıldığından olsa gerek resimli roman, çizgi öykü, çizgi roman olarak adlandırılmıştır.

Bu bir bakıma haklı bir kaygı olmakla birlikte bizi çizgi romanın ana yapısını oluşturan etmenlere götürmektedir: Görsel ve yazılı metin.

Çizgi roman sanatçısı bu iki etmeni kaynaştırmada, dengelemede veya tutarlı bir bütünlük içinde hikayesinin aktarımında kurgulama becerisine sahip olmalıdır. Bu ikisi kare, balon, yazı kutusu, espas ve diğer etmenlerin vasıtasıyla okura sunulabilmektedir.

Böylece renk, yazı, tipografi, imge, ikonografi gibi birçok gösterenle birlikte okurun anlamasını kolaylaştıran bir yapı ortaya konabilmektedir. Ancak çizgi roman özel bir sanat dalıdır ve her sanat dalı gibi okuru-alımlayıcısıyla bütünleşerek bir işbirliğine gitmektedir. Bu öyle bir işbirliğidir ki sanatçı bir şey göstermese de okur boşlukları doldurmayı başararak sıradan bir okur veya sıradan bir gözün algılayamayacağı şeyleri anlamlandırabilir, hikayenin gösterilmeyenlerle bütünleşerek anlaşılır olmasını sağlar.

Ümit Kireççi ***"Çizgi Romanın Alımlayıcısıyla Gerçekleştirdiği Özel İletişim Yolu:*** *Anlatılmayanın, Gösterilemeyenin Görülebilmesi, Anlaşılması"* sunumuyla antik Yunan heykellerinden çizgi romana uzanan bir yelpazeden örnekler sunarak konuya açıklık getirdi.

Etkinliğe Karaoğlan'ın yaratıcısı Suat Yalaz, karikatür araştırmacısı Turgut Çeviker, HayalEt dergisi editörleri Mehmet Kaan Sevinç ve Gülhan Sevinç, çizer Necati Derya, yayıncı İlhan Yılmaz, Beyken Çizgi yöneticisi Ali Yılmaz, karikatürist - eğitimci Kamil Yavuz ve Nuhsal Işın gibi sanatçılar ve çizgi romana gönül veren hatrı sayılır bir izleyici kitlesi katıldı.

Yazar Neden Yazar

Mehmet Berk Yaltırık

Yedikuleli
Mansur

Eski İstanbul Kabadayısı Figürü ve Bir Şehrin Yaşadığı Değişimler”

YEDİKULELİ MANSUR NASIL YAZILDI?

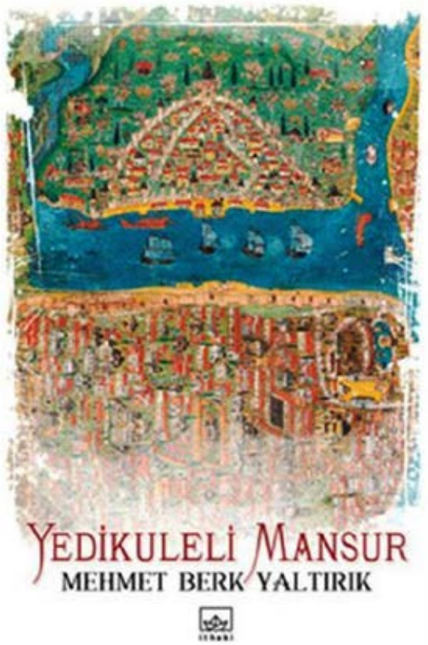

10 Mart’tan itibaren okuyucuyla bir araya gelecek *“Yedikuleli Mansur”* nam romanımı ürpertili ve kabadayılı bir mevzu olarak tasvir ve tarif edebilirim sanırım. Romanla ilgili bazı şahsi notları ve bilgileri burada Hayal Et okuyucularıyla da paylaşmak isterim.

* Romanın yazılması esnasında kabadayıların kökeni ve tarihçesine ilişkin yapılan araştırma esnasında alınan notlar, sonradan *“Eski İstanbul Kabadayısı Figürü ve Bir Şehrin Yaşadığı Değişimler”* başlıklı bir bildiriye dönüşerek 2015’te Sakarya’da Uluslararası Osmanlı Araştırmaları Sempozyumu’nda sunuldu.

*Romanın çıkış kaynağı, 8 Ekim 2016 tarihinde kaybettiğimiz Giovanni Scognamillo’nun *“İstanbul Gizemleri”* adlı araştırmasındaki tarihi bir rivayete dayanmaktadır. Gizemcilikle ilgili kitapları bulunan Fransız yazar Roland de Villeneuve’nin kurtadamlar ve vampirlerle ilgili bir çalışmasında, 17. yüzyıl yazarı Jacques d’Autun’un *“Sihirbazlar ve Büyücüler Konusunda Bilimsel İnançsızlık ve Cahil Saflık”* adlı kitabında 1542’lerde İstanbul’da sürü halinde gezen kurtadamlar olduğundan bahsettiği belirtilmektedir. d’Autun, Sultan’ın *(Kanuni Sultan Süleyman)* has askerleri ile silahlanarak sarayından çıkıp kurt adamlardan yüz elli kadarını surlara dizdiğini, bunların toplanana halkın gözleri önünde surlardan atlayıp kaybolduklarını anlatmaktadır. Bu kısa rivayet önce *“Kanlı Pençe”* adıyla öyküye, sonra da *“Yedikuleli Mansur”* romanına dönüşmüştür.

*Romana ilham veren şarkı külhani bir tınıya sahip oluşu aşikâr *“Bahriye Çiftetellisi”* yahut *“Kadifeden Kesesi”*dir.

*Romandaki tuhaf mahlûkların tasvirlerinde biri hariç *(sinemamızın ünlülerinden meşhur bir tip)* diğerlerinde tarihi kaynaklara geçen ve folklor derlemelerinde rastlanan tariflere başvurulmuştur.

*Romanın ilk ismi *“Kara Şaban”* olarak belirlenmiş, sonrasında değiştirilmiştir.

Hayatım Çizgiroman

Hüsnü Çoruk

1962-67 arasındaki altı yaz boyunca dedemin Kızıltoprak’taki bahçeli tek katlı evinin rutubet ve eskiye ait her şey kokan her daim temiz tutulan misafir odasında, camlı bir büfenin içinde yatay basılmış bir fasikül hatırlıyorum.

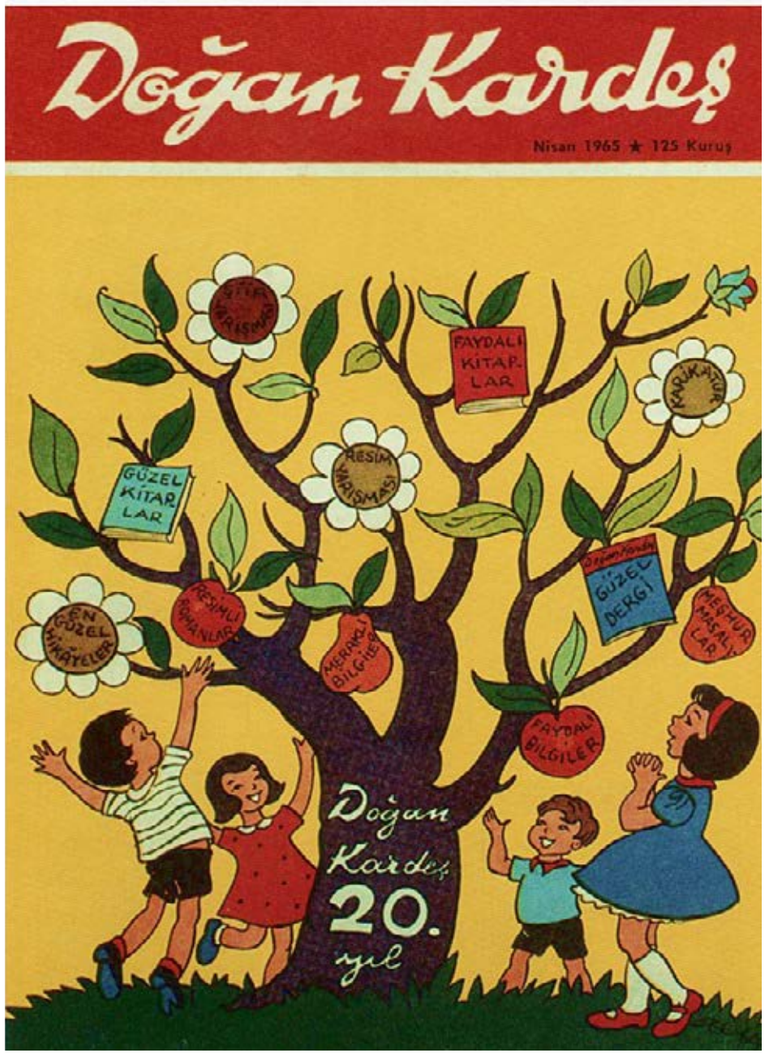

YAŞAMIMDA ÇİZGİROMAN

Resimli dünyaya çok çok küçük iken, takriben dört, beş yaşlarımı sürerken adım attım. Giriş kapısında beni resimli masal kitapları – DOĞAN KARDEŞ Kitaplığı’nın büyük boy, lake kapaklı, muhtemelen İspanyol veya İtalyan ustalarca yaratılan dünyalar- ve ansiklopedilerin bilgiyi sevdirerek dağıtan, gösteren, neredeyse fotoğraf gibi düzgün, usta ressamlarca çizilmiş renkli resimli sayfaları karşılıyordu.

Basılı ev sahipleri aslında bundan çok daha fazlaydı. Her türlü mecmuanın fotoğraf, illüstrasyon ve karikatür içeren yaprakları, hatta önce ben bakacağım sen bakacaksın telaşına düşülen gazetelerin siyah beyaz da olsa fotoğrafları, iç sayfalarındaki çizgi bantlar ve

günlük seriler, hafta içi ve sonunda oynanan futbol ligi karşılaşmalarında atılan gollerin çizimleri, görsel unsurlarla doldurulmuş pazar ilaveleri…

Daha minimal bir şekilde isimler düzeyinden anlatırsak, örneğin RESİMLİ BİLGİ'ler, RENKLİ DÜNYA'lar, HAYAT ve SES mecmuaları, EKİCİGİL YAYINLARI, MAYK HAMMER'ler, çocuklar için İYİGÜN YAYINLARI, ZÜHAL YAYINLARI… Bütün bunlar ve çok daha fazlası ve kendilerine eşlik eden matbaadan yeni çıkmış basılı her şeyin kendine özgü mürekkep ve baskı kokuları.

1962-67 arasındaki altı yaz boyunca dedemin Kızıltoprak'taki bahçeli tek katlı evinin rutubet ve eskiye ait her şey kokan her daim temiz tutulan misafir odasında, camlı bir büfenin içinde yatay basılmış bir fasikül hatırlıyorum. Adana'dan yaz tatili için neredeyse koşarak gelip yanlarında kaldığım sevgili dedem ve babaannem ile coşku ve sevgiyle ilk kucaklaşmamızdan hemen sonra evi gezmeye başlar ve sonunda o odaya girerdim. Büfenin üst rafında, yeşil bir likör şişesi ve bardaklarının yanında bir MİKİ mecmuası dururdu ve her gelişimde aynı yerde bulurdum onu. Büyüklerim benim için sanki özel olarak aynı yerde saklıyorlarmış gibiydi. Yarı renkliydi ve hatırladığım ilk resimli mecmuaydı. MİKİ ile ikinci ve asıl buluşmam ise PULHAN YAYINEVİ'nin serisiyle oldu. Dergi arkasında MUSTAFA

EREMEKTAR (MISTIK)'ın TAŞ DEVRİ serisi yer alırdı. MISTIK'a özgü şirin tiplemeler ve yine MISTIK'tan tek sayfalık NASREDDİN HOCA. O dergide bir arka sayfa reklamı da hep zihnimdedir. ALTAN ERBULAK'ın çizgisiyle İPANA diş macunu reklamı.

Zihnime ilk kazınan imza WALT DISNEY'inki idi ve çoğumuz gibi MİKİ FARE ve diğer karakterlerin tamamının onun elinden çıktığını düşünürdüm. Ta ki kırklı yaşlarda onun aslında 1926'dan itibaren hiç çizmediğini ve stüdyosuna topladığı tüm değerli sanatçıların isimlerini kesinlikle kullanmalarına izin vermediğini VAKVAK AMCA NASIL OKUNMALI ? adlı iki Şili tabiyetli eleştirmenin yazdığı zehir zemberek kitabı okuyana kadar. Bütün o sihirli görüntülerin arkasında Amerikan emperyalizminin bulunduğunu belirten kitapta

subliminal ve/veya açık görüntülerle aslında kapitalizmin vurgulandığı anlatılıyordu. Tabii ki bu bilgiler çok sonraki yılların bilinçlenmesiyle edinildi.

Üç yaşlarında, Konya'ya taşınmadan hemen önce oturduğumuz küçük evin bahçesinde yaz aylarında geniş bir tahta çitin içinde oynarken beni inanılmaz derecede heyecanlandıran haftalık bir görüntüyü hatırlıyorum. Bulutlar sakin sakin gökyüzünde akarken ve yazın sıcağını algılarken bahçe kapısının açılışı ve postacının gelişi. Annem beni postaneye abone yapmıştı ve o üniformalı, kasketli adam her hafta elinde sallayarak bana TENTEN mecmuası getirirdi. Karakterlerin resimleri ve maceralardaki kareler bana o zamandan beri güven ve huzur verdi. BURHAN YAYINEVİ hem bu sevimli gazetecinin hem de daha pek çok Fransız Belçika örneklerini yayınlıyordu. Tabii

kopya olduklarını çok sonraları öğrendim. 1971'de KARACA YAYINEVİ'nin iki üç maceralık ilk renkli TENTEN'ine kadar bunu bilmiyordum. Orijinal ve tabii ki renkli haliyle bambaşkaydı TENTEN.

Asıl maceram ise tüm kuşağımıza olduğu gibi TEKSAS ve TOMMİKS ile başladı. Bu o dönemin çocuk ve gençlerini kısa sürede müptela yapan bir tatlı alışkanlıktı. Verdikleri yığınla değer arasında ben asıl olarak dostluk ve sevgi kavramlarını buldum. Ve özgürlük hissi. Nereden mi ? Bütün maceralar yeni yerleşim yerleri olan kasabalar ve kaleler dışında dağlarda, orman ve ovalarda geçiyordu neredeyse, açık havayı sunuyordu kareler. Her şey açık havadaydı sanki. Açık havada yemek yeniyor, uyunuyor, espri yapılıyordu. Her şey çocuk denilen varlığın ruh yapısına uygundu.

60'lı yıllar hep resimli mecmua kokularıyla geçti ve bu kokular 70'lere de yayıldı. Dergilerin sadece okunması, hızlıca tüketilip başka bir mecmuaya geçmemiz oluşturmuyordu bu harika atmosferi. Dergiler ve karelerdeki kahramanların, karakterlerin dünyasına dalarken sosyalleşmeyi de yaşıyorduk.

Yaşları birbirine yakın çocuklar ve gençler bulduğumuz her mekanda – bu genellikle bir arsa kenarı, kaldırımda bir ağacın dibi, kızları ve erkekleri kestiğimiz bir duvarın üstü ya da bir mahalle bakkalının ön kısmı olabiliyordu – sanki sessiz bir okuma ayini yapar gibi ellerinde mecmualar, birbirlerinden destek alarak okur, okur, okurduk. Tamamen yasaklanan ya da sadece yaz mevsimine sıkıştırılan çizgi roman okuma özgürlüğünü doyasıya yaşarken bizleri uzaktan görüp ama elimizdekilerin ne menem bir şey olduğunu fark edemeyen büyüklerin ise muhakkak ki hoşlarına giderdi toplu okuma saatleri.

Eğer çizgi romanları renklerle ifade etmek mümkün olsaydı RED KİT ve SİPRU'yu sarı, KARAOĞLAN'ı mavi, daha sonra anlatacağım ABDÜLCANBAZ'ı ise gökkuşağının tüm renkleriyle göstermek isterdim. ABDÜLCANBAZ ve doğrunun yanında olan arkadaşlarının harikulade maceralarında yaşamın ve asıl olarak içinde bulunduğumuz toplumun tüm mesele ve kavramlarının ele alınmasından dolayı.

TEKSAS ve TOMMİKS tutkusu yoğun bir şekilde sürüp her hafta bu dergileri alma çılgınlığında debelenirken söz konusu mecmuaları çıkartan CEYLAN YAYINEVİ art arda uzak batıya ait başka kahramanları da beğenimize sunuyordu. Sinemalarda çok sayıda western filmi bu türe olan ilgimizi körüklüyor ve uzak batının tozlu sokaklarına, soyguncularа, silahşörlere, Amerika'nın ilk sahipleri Kızılderililerin yaşam ve mücadelelerine azımsanmayacak bir merakla dalıyorduk. Her zaman olduğu gibi iyilerin ve kötülerin mücadelesi vardı o karelerde ama iyi kimdi, kötü kimdi ? Genel bir şartlanma içinde Kızılderililerin vahşi ve kötü oldukları bilgisiyle hareket ediyor gibiydik ama kısa zamanda Kızılderililerin de iyi olanlarıyla karşılaşınca, çizgi romanlarda ana karakterlerin çocukluklarında en yakın arkadaşlarının bir yerli çocuk olduğunu öğrenince onlara ilk sempatimiz doğuyordu. Sinemada ise STEWART GRANGER ve LEX BARKER'in oynadıkları karakterlerin yanında yer alan Kızılderili WİNNOUTU, ACI İNTİKAM filminde ise melez bir tiplemeyle BURT REYNOLDS bu duygumuzu çoğaltıyordu.

CEYLAN YAYINLARI ileride çizgi roman dediğimizde adlarını verecek kadar etkili TEKSAS ve TOMMİKS dışında asıl olarak üç önemli seri daha yayınladı. Doğduğumda tüm bu seriler başlayalı iki üç yıl olmuştu ve ilgili yayınevi ülke gençleri için bunları vazgeçilmezler arasına sokmayı başarmıştı. Yıllar sonra aynı üçlünün oluşturduğu ESSEGESSE grubunun ürünleri olduğunu öğreneceğim KİNOVA ile ilk tanışmamdaki duygu daha farklıydı ve keskindi. Kafa derisi bir kervan katliamında yüzülen ama yaşama intikam hissiyle tutunan SAM BOYLE'nin başlangıç maceraları buram buram intikam kokuyordu. Onun Kızılderililerce o katliam esnasında öldürülmeyip kaçırılan ve büyütülen oğlu SİLVER

ise bileşkeyi ilginç bir hale getiriyordu. TEKS adlı rangerin de arkadaşlarından biri bir Navajo yerlisi olan KAPLAN (TIGER) dı. Maceralardaki sertlik ve öldürülen haydut, Kızılderili sayısı çok fazla olmasına karşın zihnimi "Kızılderili arkadaş" kavramı dolduruyordu. TOMMİKS'İN YAKIN ARKADAŞI diye tanıtılan KİT TAYLOR ise çok daha naif bir uzak batı serüveni içinde yer alıyordu. İleriki yaşlarda Kızılderililere yapılan katliamları filmlerden (Dustin Hoffman'ın KÜÇÜK DEV ADAM ve Peter Straus'un MAVİ ASKERLER'i) öğrendikçe, örneğin Kızılderililere atfedilen kafa derisi yüzme gibi vahşi bir eylemin aslında önce beyazlar tarafından başlatıldığını okuyunca, bizonların zevk için trenlerdeki kovboylar tarafından öldürüldüğü, yerlilere çiçek mikrobu verilmiş örtüler dağıtıldığı gerçeğini belgesellerden seyredince çocukluk seçimimin ne denli doğru olduğunu anlıyordum.

1964 yılında Konya'da gazetenin iç sayfalarından birinde şaha kalkmış bir at üzerinde, başında uzun siyah saçlarını örten tolgası, elinde kılıcı, güleç yüzlü bir genç savaşçıyı görünce deliye dönmüştüm sevincimden ve herhalde bir iki hafta boyunca söz konusu derginin çıkıp çıkmadığıyla ilgili soru yağmuruna tutmuştum annemi. KARAOĞLAN'dı gelen. Gazetede zaman zaman öncülü KAAN'ı takip ediyordum ama KARAOĞLAN söz konusu karakterin sanki daha rötuşlanmış haliydi. Bitmez tükenmez gibi gözüken uzak batı serüvenimizin arasına öyle bir girdi ki KARAOĞLAN, artık sadece Amerika'nın içinde yol almıyor, yine açık havada bu kez Ural dağlarında , bozkırlarda at koşturuyor, karakterimizle ayran içiyorduk. İtalyan serileriyle ortak noktalar çok fazlaydı, mesela dostluk kavramını pekiştiren üçlüler. Genel kural ana karakterin yanında iki arkadaşının bulunmasıydı. TEKSAS'ta bu kişiler yetim RODİ ve şişman profesör OKLİTÜS, yüzbaşı TOMMİKS'te ise sürekli kanyak içip sarhoş gezen iki yetişkin, KONYAKÇI ve doktor SALLASO iken KARAOĞLAN'da bu formül MİCHEL ZEVACO'nun arka fonda Fransa tarihini resmettiği şövalye destanı PARDAYANLAR'dan esinlenildiği belli olan baba oğul temasından faydalanılarak yaratılan babası BAYBORA, at uşağı eski savaşçı BALABAN ve akıl hocası kocamış ÇALIK olarak kurulur. Mizahi bölümler de birbirine benzer. Farklılık ise şiddetin çok daha fazla olması ve kadın unsurudur. Neredeyse aseksüel dünya bir anda cinselliğin fazlasıyla yaşandığı çok daha yetişkin bir dünyaya dönüşmüştür.

1965 yılında Adana'da çocuk ruhuna çok uygun ve içindeki renkli siyah beyaz harika çizimleriyle beni mest eden ASLAN KARDEŞ'i okumaya başladım. Kareler, altlarındaki metin kısmı kafiyeli şiirsel bölümler ile destekleniyordu. Huzur veren bu derginin bir sayısını, Adana'da ilkokul üçüncü sınıfta benim gibi çok sevilen GÜL adlı bir kızın çantasından gizlice almış, onun şikayeti üzerine öğretmenim tarafından suç nesnesi mecmua ile çabucak yakalanmıştım. Sevgili öğretmenim beni tatlı bir şekilde ikaz etti ve olay kapandı. EĞMEN TEĞMEN diye ad ve soyadı kafiyeli öğretmenim İstanbul'a kesin olarak yerleştikten sonra bile tüm ilkokul boyunca bana güneyin bu sıcak şehrinden "küme" dergileri yollayacaktı.

Adana'da babam sürekli olarak iki dergi daha alırdı. Ebatları aynı iki dergi. Biri yine CEYLAN YAYINLARI'nın yayınevinin kuruluş dönemindeki

gibi aynı adı taşıyan mecmuası ile Hürriyet gazetesinin sahibi EROL SİMAVİ'nin çıkardığı 1001 ROMAN. Bu iki resimli roman mecmuası tamamıyla İngiliz ve İspanyol ressamların eserlerine yer veriyordu ve genellikle o zaman farklarını tam idrak edemediğimiz ama hayal gücümüzü harekete geçiren bilim kurgusal ve fantastik örneklerle doluydu. CEYLAN'da bir ÖRÜMCEK ADAM vardı ki Amerikan çizimi örneğiyle ad olarak benzerliği bir tarafa silahıyla çelik ağlar kuruyor ve zaman içinde olumsuz bir kanun kaçağından adalet tarafında olan bir başka karaktere dönüşürken bizleri kendine müptela ediyordu. SİHİRLİ GÖZÜ İspanyol ressam SOLANO LOPEZ çiziyordu, camdan bu gözü üzerinde bulundurduğu anda TİM KELLY ölüme meydan okuyor ve ölümsüzleşiyordu. LOPEZ'in çizgileri çok sağlam, çok etkili ve insanı içine çekiyordu. Daha sonraki yıllarda onun erotik ve pornografik çalışmalarını da görecektim.

69 yılının bahar aylarının ortasında kapaklarını YÜCEL'in çizdiği TOM BRAKS ve hemen ardından KAPTAN SWING, haftalık ve lake kapaklı mecmualarla biz genç okurların beğenisine sunuldu.

Daha ilk sayfaları açtığımızda sevinçten deliye döndük. ESSEGESSE burada da karşımıza çıkıyordu ve evet, bu grubun eserleriydi her ikisi de. Yeni karakterler ve yardımcıları, yine bir takım çalışması. TOM BRAKS'ta ileride, hazzetmediğimden hemen hiç yemediğim köfteyi "maceralarda ağzında çiğnerken "miam, miam" sesleri çıkartıp sevmemi sağlayan KÖFTECİ mesela. Yaşantımızı bir şekilde etkilediler. Beni devamlı GAMLI BAYKUŞ'a saldıran PUİK çok güldürmüştür ve SWING maceralarında zaman zaman bu "itoğlu it" i özellikle aramışımdır. Hinoğlu hin bir sokak köpeğinin maceralarda rol çalması bu denli etkileyici olmamıştır diye düşünürüm. TOM BRAKS bir süre sonra ESSEGESSE'den başka bir ressama devredildi ama KAPTAN SWING uzun sarı saçlı TEKSAS'ın ardından yine o coğrafyada ama oldukça kuzeyde KANADA'da yine o tatlı macera-mizah karışımıyla bizleri mest etti. Olan yine her defasında mağlup olan, kılıçlanan, dayak yiyen İngiliz askerlerine oldu. Sorum şudur: Acaba İngiltere'de yayımlandı mı, BLEK ve KAPTAN SWING.

70 yılında artık buluğ çağına geçmiştim ve sanki bu gelişmeyi tutkun olduğum 9. sanatta da yaşar gibi karşıma son derece gerçekçi çizilmiş BRET'in öyküsü çıktı. Hangi mecmuada? Çok kullanılan ve sevilen iki ismin bileşiminden oluşan TOMTEKS'te. Her şeyden önce söz konusu çizgi roman Amerika'nın ilk keşif dönemlerinde doğayı resimleyen genç bir delikanlının giderek sevilmesini, palazlanmasını, bir Kızılderili kızla evlenmesini, çocuğunun olmasını, çocuğunun büyümesini anlatan ilk kısmıyla zaman kavramını bize olağanüstü bir çizgiyle aktarır. Yıllar itibariyle hiç değişmeyen ve neredeyse bizlere ölümsüzlük

hissini aşılayan kahramanlar gibi değildir başroldeki karakter. TOMTEKS benim için çok özel bir mecmua oldu. Üçüncü sayısını dedemlerle gittiğim bir lokantada unuttuğumda içimin sızladığı bir mecmua. Ertesi yıl ise bu kez TOMREKS piyasada görüldü. Ressam usta işi çizgileri olmasına karşın ısınamadığım bir sanatçıydı. Sonraki yıllarda bu sanat dalı içinde bilgim genişledikçe öğrendim ki her iki mecmua da İtalya'da STORIA DEL WEST (Batının hikayesi) adlı uzun serinin içinden.

O yıllarda o kadar çok sayıda dergi görüldü ki, hemen hepsi de farklı özellikleriyle az veya çok bizleri etkiledi. Mesela kapaklarıyla beni cezbeden ama içeriğiyle fazla ilgimi çekmeyen TARZAN. Bildiğimiz Tarzan değildi, AKİM adlı yine daldan dala uçan bir orman delikanlısıydı . Yine 70'lerde bir başka TARZAN türevi ortaya çıktı. ZEMBLA idi bu karakterin adı. Kapaklar… O kapıdan içeri girmek istersiniz ve içerik yeterli olmasa da o çekici kapı sizi tuzağa düşürmüş ve içeri çekmiştir. Tersi de söz konusudur. Yine aynı yıllarda ilk göz ağrılarımızdan KARAOĞLAN küçük ebatlarda piyasaya çıkartıldığında çok heyecanlanmış, kapak resmini gördüğümde yüzümü ekşitmiştim. Yine de satın aldım KARAOĞLAN'ı çünkü gönlümüze girmişti ancak bu kez zevkine varamamıştım.

Mizahi seriler bizleri oldukça rahatlatıyordu. O yaşlara uygun bir mizah anlayışımız vardı. YURDAGÜL ve BİLGİ YAYINLARI'n dan çıkan ŞARLO, GIDIK gibi seriler bizlere bile çok hafif geliyordu ama tuhaftır bunları da okuyorduk. Çizgisiyle, metniyle daha farklı olanı, daha ışıldayanı ayıklama yetimiz henüz tam gelişmemişti. Yine de çok çarpıcı bir mizah anlayışına sahip GOSCINNY unutulmaz "gölgesini vuran kovboy" RED KIT'e hazırladığı senaryolarda mizahın çıtasını durum komedisinden beslenen mizahın çıtasını çok yükseltmişti. Sadece gülmüyor ve düşünüyordum da. Düşünün ortada saldırıya uğramış kervan daire yapmış saat yönünde dönüyor. Çevresinde Kızılderililer yine daire halinde ters yönde, onların dışında da bu kez Amerikan ordusu yine saat yönünde dönmekte. Ve sonuçta herkesin başı dönüyor. GOSCINNY müthiş bir metin yazarıydı.

Peki kızlar için bir şeyler yok mu ? Aslında kızlar en az biz erkekler gibi TEKSAS, TOMMİKS, KAPTAN SWING, vs. okuyor , mecmua değiş tokuşu yapıyor . Sebebi de kanımca biraz da ilk cinsellik dürtüleriyle ilgiliydi. TEKSAS'ın pazuları, KAPTAN SWING'in yakışıklılığı, TEKS'in maçoluğu, gibi. Ancak doğrudan kızlar ve onların dünyasına yönelik pek mecmua yok gibiydi. İtalyan ressamlarca çizilen daha sonra ŞEVKİ ve sinemamızın kıralı, güzel sanatlar akademisi mezunu AYHAN IŞIK'ın tek çizgi roman albümünde bir anlamda taklit edilen duygusal kareleri aktaran YELPAZE bu işlevi bir dönem sürdürdü. ROMANTİK ise Amerikan tarzı (soap sentimentale) bir başka örnekti. Yine de sadece kızları ilgilendiren bir resimli mecmua eksikliği vardı, hele çizgi romanın, gazetelerdeki ilgili sayfaların son derece rağbet gördüğü 60'larda. Karma çizgi serilerle bezeli TİNA böyle bir ortamda geldi. İngiliz menşeli seriler tema açısından çok zengindi. Ajan dişi BOND'dan uzak batıda kervanlara kılavuzluk yapan genç kıza kadar.

DEVAMI VAR... SEVGİLERLE

Sezin Mavioğlu

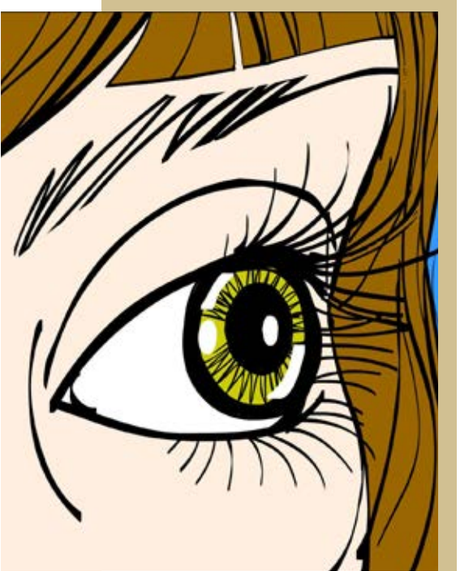

ADEM BABA ÇIKMAZI

Her sabah Adem Baba Çıkmazı'na açılırdı evinin ağır, ahşap kapısı... Kapının yorgunlukla inileyen sesiyle birlikte yeni güne başlamanın tasası kapladı Ayhan'ı... Ayaklarını sürükleyerek evden çıkarken, eşikte ayakkabıyı isteksiz ayağına geçirdi. Kapı, yılların verdiği alışkanlıkla kendi kendine kapandı. Ayhan, arkasına bakmadan çıkmazdan aşağı doğru yürüyerek ana caddeye bağlanan yola kıvrıldı. "Günaydın Ayhan" diye seslendi Terzi Hasan. "Bugün mü geliyor?" diye ekledi. Ayhan'ın karşılığı sabah mahmurluğuyla isteksizlik arası bir yanıt oldu, evet anlamında bir baş sallamayla karşılık verdi. Göksu deresine doğru ağır ağır ilerledi. Dereye, dere kenarındaki taşlığa baktı, her sabah

Az konuşur, öz konuşurdu Ayhan. Gevezeliği sevmezdi. O sabah kantini açtığı ve makineyi hazır ettiği sırada topuk sesleri koridor boşluğunda yankılanan, açlıktan mıdır bilinmez hızlı adımlarla gelen çıtı pıtı bir Hoca Hanım Ayhan'a geldi. *"Günaydın; nasılsın?"* diye selamladı. Ayhan sadece *"İyi"* dedi.

yaptığı gibi... Anıların kırıntısı dökülüverdi içine. Anlık bir his geldi gitti; otobüsün ince fren sesiyle dağılıverdi. Kalabalığı yara yara arkalara doğru ilerledi. Cam kenarında, ayakta durmayı isterdi hep. Diğer yolculardan uzakta olmak isterdi. Dışarıyı izleyerek yol almak hoşuna giderdi. Trafik varmış, yol yoğunmuş, hangi yol açıkmış, böyle tasaları yoktu Ayhan'ın, yaşamda acelesi yoktu çünkü...

Üç vasıta değiştirerek, yolları izleyerek çalıştığı okula ulaştı. Okulun en çok aranan adamlarından biriydi Ayhan. Sabahın kör saatlerinde, gözlerini okul duvarları arasında açan ama birbirini görmeyen gözlerle bakışan hocaların aç bi-ilaç kendilerini attıkları mekanın patronuydu. Onun gibi güzel tost yapan çok az bulunurdu. Peyniri bol koyar, ekmek iyice ezilene kadar bastırır, ekmekle peynir bütünleşince özenle makineden çıkarır, kağıda sarar, dumanı tüten sıcacık tostu elinize verirdi.

Az konuşur, öz konuşurdu Ayhan. Gevezeliği sevmezdi. O sabah kantini açtığı ve makineyi hazır ettiği sırada topuk sesleri koridor boşluğunda yankılanan, açlıktan mıdır bilinmez hızlı adımlarla gelen çıtı pıtı bir Hoca Hanım Ayhan'a geldi. "Günaydın; nasılsın?" diye selamladı. Ayhan sadece "İyi" dedi. Hoca Hanım, "Şu tuzsuz krakerlerden var mı?" diye sorduktan hemen sonra göz ucuyla dolapta olduğunu görerek "Bir paket verir misin?" diye ekledi. "Diyetteyim de..." Hocanın yüzüne bakmadan paranın üstünü verirken "Kurudun iyice; ne diyeti!" dedi Ayhan. Gülümsedi Hoca Hanım. Keşke etraf hep Ayhan gibi düşünseydi diye geçirdi içinden; krakerini aldı ve gitti. Bir hoca gitti, diğer hoca geldi. Sabahın kahramanı her birini tek tek karşıladı.

Sadece hocalar için değil öğrenciler için de önemli biriydi Ayhan. Öğle yemeği menüsünü beğenmeyip kendini kantin sırasına atan öğrenciler Ayhan'ın tostunu afiyetle yerlerdi. Hele kantinde son iki aydır kapalı sandviç satılmaya başlanınca Ayhan okulun aranan adamı olmuştu.

Kendisi o sabah ne yemişti ne içmişti? Hiç! Göbekli olduğuna aldanmamak lazımdı. Ayhan hafta içi kahvaltı nedir bilmezdi. Akşamları fazlaca yer, günün yorgunluğunu, dertlerini, sıkıntılarını tek başına, akşam sofrasında bir kadeh rakısıyla yudumlar, içine yuvarlardı. Ancak bu akşam, sofrada yalnız olmayacaktı. Babası Kastamonu'dan geliyordu.

Kantinin boş sandalyeleri yavaş yavaş dolmaya başladı. Öğrenciler ders öncesi kantine uğrarlar, Ayhan Abilerinin tostunu yedikten sonra ayılır, derse geçerlerdi. Ayhan bir yandan öğrencilerin isteklerini karşılar, bir yandan da onların muzipliklerini izler, muhabetlerine kulak kabartır kendince eğlenirdi.

Günün sonunda kantin işi hafifledi, ama Ayhan'ın işi henüz bitmemişti. Kantinin bitişiğindeki yemekhaneye geçti, mutfağa girdi.

Şu tabakları çek tezgahtan Meryem.

Mutfak görevlisi Meryem tabakları aldı, Ayhan'a yer açtı. Önce kalıptan peynirleri çıkarıp el çabukluğuyla dilimledi; ardından salatalık ve havuçları şeritler haline getirip bardakların içine yerleştirdi. O sırada yemekhane salonunu kontrole gelen Didem Hoca geçerken mutfağa doğru kafasını uzattı "Nasıl gidiyor?" diye sordu.

– Nerede kaldın sen? Masaları ayarlasınlar da tabakları koyacaz daha.

Didem Hoca; gülümseyerek:

– Geldim Ayhan geldim; şimdi hallolacak her şey.

Öğretmenler günü kokteyli vardı o gece. Salon hazırlandı, servisler çıktı, masalar donatıldı. Masaların etrafı yavaş yavaş kalabalıklaşmaya başladı. Mutfakta işi hafifleyen Ayhan, tezgahın yanına küçük bir tabure çekti ve yorgunluktan çöker gibi oturdu. Şirketin verdiği gömlek üzerine dar geldiğinden oturunca göbeğinin üzerindeki düğmeler gerilmekten kopacak gibi oldu. "Bitse de gitsek... Kiminin eğlencesi; kiminin işkencesi..." dedi Kel Ali. Çalışanların en genciydi. "Gidecen de nolacak? Yarın sabah yine burdayız." dedi Meryem. Ayhan peşine takılıp:

– Okuyup hoca olsaydın sen de şimdi salonda olurdun." dedi Kel Ali'ye...

– Hıyar yemek için mi? dedi Kel Ali masaların üstünü başıyla işaret ederek… Ben eve gider gitmez anamın patlıcan dolmasından yiycem." diyen Kel Ali, Ayhan'ın sözlerine biraz kırılmıştı ancak annesinin dolması aklına gelince burukluğu dağılıverdi.

Salondan mutfağa gelen uğultunun şiddeti dalga dalga azalmaya başladı. Nihayet salon boşalmıştı. Masalar toplanacak;

salon kokteyl havasından çıkacak okul üniformasını tekrar giyecekti. Ayhan ve arkadaşları işlerini bitirdiler.

– Meryem, seni Ali'yle evine bırakırız; gecenin bu vakti otobüs olmaz; dedi Ayhan.

Arabaya binince yorgunlukları damarlarına iyice yayılmıştı; görünmez kahramanlar gecenin karanlığında kader birleştirerek evlerine doğru yol aldılar. Yol boyuncaki konuşmalar, Ayhan'ın zihninde havada uçuşuyordu. Onu asıl meşgul eden, evde yapılacak olan konuşmaydı. Tekrarlanan, ama artık çözülemeyecek mevzular evde Ayhan'ı bekliyordu bu gece...

Ana yolda indi; ağır adımlarla Göksu'ya doğru inmeye başladı. Dereden geçerken taşlığa kafasını hafifçe çevirdi; ağır gözlerle bakar gibi yaptı, yola devam etti.

Eve vardığında babasının eve çoktan yerleştiğini gördü. Ceket sandalye arkasına asılmış, şapka askılıkta yerini almış, sofra hazır edilmişti. Kapının kapanma sesiyle birlikte Ayhan'ın babası mutfağın eşiğinde beliriverdi.

– Hoş geldin; dedi babasına hafif başını eğerek...

– Asıl sen hoş geldin. Eve bu saatlerde mi gelmeye başladın?

– Bu gece ek iş vardı da ondan...

– Ek iş vardı da ek ücret var mıydı bari?

Ayhan'ın bedenini kaplayan sinir tellerinde gerilme oldu. Biliyordu olacakları ama bu kadar erken başlayacağını beklemiyordu.

– Geceliğine 20 TL veriyorlar. Yol parası işte...

Babası gözlerini sofraya dikti; kadehten bir yudum aldı. Ayhan'ın aksine cılız, kısa boylu, kemikli bir adamdı. Babasına benzemezdi Ayhan; bakışları hariç... Masaya babasının karşısına oturunca ağır gözlerle bakıştılar.

– Yemeyecek misin sen? dedi baba; başıyla masayı işaret ederek...

– Yok; tokum.

– Karın tokluğuna çalışıyorsun demek buralarda...

– Rahat etmeyecen değil mi; konuşacan yine.

– Konuşacam; nasıl susayım. Şimdi Kastamonu'da kendi dükkanında patrondun be oğlum. Elin kızı yüzünden attın kendini bu kurtlar sofrasına... Debelenip duruyorsun.

"Elin kızı değildi o." diye geçirdi içinden Ayhan da söylemedi. Asıl debelenmek bu konuyu tekrar tekrar konuşmaktı. Uzandı şişenin boynuna yapıştı; "gel buraya, kurtar beni" der gibi koydu rakıyı bardağına...

Babası içtikçe açılıyor, anlattıkça anlatıyordu. Memleketten haberler veriyordu Ayhan'a; sanki Ayhan ilgileniyormuş gibi hararetlendikçe hareretleniyordu anlatırken... Amca çocuklarının işleri, ne kadar kazandıkları, aldıkları yeni arsalar, gelecek olan imar yasası, paraya para demeyecekleri ve Ayhan'ın sefaleti... Alışıldık konuşma, her zamanki gibi noktalanmıştı: "Bebekken ağzına o uyuşuk dayın tükürdü de ona benzedin."

Ayhan içinden bu son sözü onayladı. Uyuşmuştu... Yıllar önce Kastamonu Çatalzeytin sahilindeki taşlıkta olmuştu bu... Ela gözlüsünü Seyfi'nin kuzenine istemişler, kıza söz hakkı vermeden ailesi kabul etmiş, evlilik hazırlıklarına başlama kararı alınmıştı. O gece taşlığa vuran dalgaların sesi ela gözlüsünün sesini bastırmış, duyamaz göremez olmuş, Ayhan'ın önce kulakları, gözleri sonra yüreği uyuşmuştu.

-Hadi be evlat; bayram öncesi gidelim birlikte memlekete... Birkaç akraba görürsün yıllar sonra...

Medet umduğu içki, Ayhan'ı inadının pençesinden kurtarmış, yumuşacık bir adam yapmıştı. "Gideriz." dedi babasına kafasıyla sözlerini onayladı. Baba oğul ağır ağır bakıştılar. Ertesi gün etraf aydınlanmadan, memleketten bir tanıdıkları, arabasıyla derenin üzerindeki köprüden baba ve oğulu aldı. Yol uzundu. Ayhan her zamanki gibi araba camından dışarıyı izlemeye başladı. Taşlıktan geçerken bu defa kaçak gözlerle değil uzun uzun baktı. Uyuşma hali gözlerinden başlayarak geçiyor gibiydi.

Didem Hoca'ya kaza haberini arkadaşı telefonla arayarak verdi. Parmak uçlarını birkaç telefon tuşu üzerinde gezdirdikten sonra buruşturulmuş bir kağıt parçasına dönmüş beyaz araba, telefonunun ekranında bir müddet kalakaldı. Ayhan yaşlarla geldi gözlerinin önüne; kantinde kağıda sarıp Didem Hoca'ya bir tost uzattı.

O sabah, Adem Baba Çıkmazındaki ahşap kapı, Ayhan'ın arkasından sessizce kapanmıştı. Ayhan'ın, çıkmazına bir daha dönmeyeceğini bilir gibiydi.

Melahat Yılmaz

Kelebek ve Dalgıç ...

KİTAP'IN İZİNDEN BEYAZPERDEYE

"Eski püskü perdenin arkasından yansıyan süt beyazı bir aydınlık, sabahın yaklaştığını haber veriyor. Topuklarım ağrıyor; başım bir örs, tüm vücudumu saran bir dalış hücresi gibi... Tıpkı bir dalgıç giysisi gibi..."

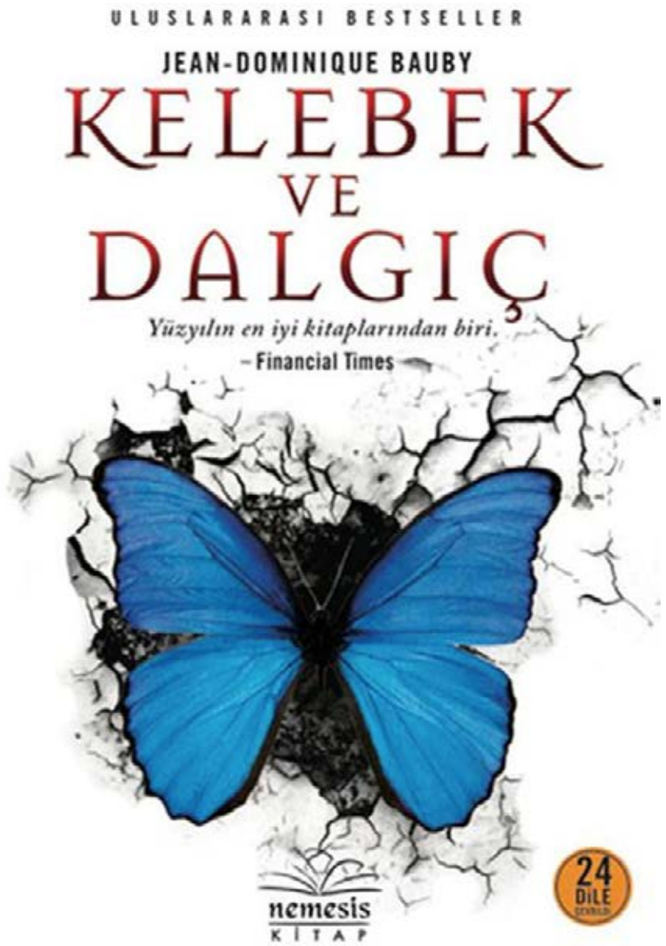

KELEBEK VE DALGIÇ

Kitabın İzinden Beyazperdeye

"Eski püskü perdenin arkasından yansıyan süt beyazı bir aydınlık, sabahın yaklaştığını haber veriyor. Topuklarım ağrıyor; başım bir örs, tüm vücudumu saran bir dalış hücresi gibi... Tıpkı bir dalgıç giysisi gibi..."

Jean-Dominique Bauby Elle dergisinin saygın ve başarılı editörüdür. Hayat onun için akıl almaz zevk ve renklerle dolu bir maceradır. Çocuklarını ve işini seven, kadınlara aşık bir maceraperesttir. Bir gün bir beyin kanaması geçirir ve kendi vücuduna hapsolur. Locked-in Sendromu dedikleri bir hapishanenin içindedir ve o hapishaneden dışarıya açılan tek pencere sol gözüdür. Doktorlar ona umudun varolduğunu söylerler her ziyaretlerinde fakat o ölmek istemektedir. İsteğini onunla iletişim kurmak için çok çaba gösteren ve ona kullanabileceği bir alfabe ile ses veren konuşma terapistine söyler göz kırparak. Terapisti ise ölmesini değil, ne hissettiğini anlatmasını ve ne olursa olsun yaşamasını istemektedir.

"Bay Bauby, uzun bir uykudan uyanıyorsunuz!" film onun gözünden bu sözcüklerle başlar. Üzerine eğilen bir hemşirenin sıradan, sakin sözleridir bunlar. Flu görüntülerin arasında başlangıçta konuşabildiğini düşünür Jean lakin sonra farkına varır ki konuşamıyor, hareket edemiyor ve bedenine hükmedemiyordur. Onu insan yapan ve iletişim kurmasını sağlayacak tek bir şey kalmıştır geriye, sol gözü. O gözle bize armağan ettiği kitabı nasıl yazdığını görürüz sahne sahne.

Yönetmenliğini Julian Schnabel'in üstlendiği yapım Jean-Dominique Bauby'nin aynı adlı romanından 2007 tarihli bir uyarlama. Kitabı ile senkronize giden film bize Jean'ın yaşadıklarını uzun bir süre onun gözünden izletiyor ve Jean tekrar kendini dış dünyaya ifade etmeye karar verdiği anda ise dışarıdan ona bakarken buluyoruz kendimizi. Kitabında olduğu gibi beyaz perde de kendini nasıl hissettiğini anlatıyor aslında genç adam. İnsanların ona o küçücük pencereden bakarken onun ne düşündüğünü görüyor ve anlamaya çalışıyoruz.

Yapım yalın anlatımı, Jean'ın hayallerini sade bir şekilde yansıtması ve duruğandan ziyade huzur veren sahneleri ile izleyene Locked-in sendromuna sahip bir insanın kendi ile olan mücadelesine odaklı, malzemesi az ama lezzetli bir

yapım. Zaman zaman ağlayacağınız ve bolca şükredeceğiniz bir gerçeği usulca yüzünüze fısıldıyor. Sizin de başınıza gelebilir hem de hiç ummadığınız bir anda... Bol ödüllü bir film olmasının sebebi bu olsa gerek.

Biraz da kitaptan bahsetmek gerekirse tek solukta okuyacağınız ve yine hayatınıza şükrederek devam etmenizi sağlayan bir mola olarak nitelendirebilirim eseri. Kitabında dili tıpkı filmi gibi sade, durgun ve açık. Etkileyici anlatımını da buna borçlu yazın. Lakin sadece anlatmak istediğini anlatan ve ağdalı sözlerden uzak duran bir hikaye kaleme alınmış. İbretle ve şiddetle okunmasını tavsiye ederim kendimce.

"Bie kurbağaya dönüştürülmeyi dileseydim ne olurdu acaba? Ne olurdu?"

En küçük sıkıntımızda bile hayata küsen, kendine ve yaşadıklarına isyan eden bizler hiç düşünür müydünüz nasıl olurdu acaba kendi bedeninize hapsolup öylece kalmak zorunda olsaydınız?

"Acaba bu evrende beni bu dalgıç hücresinden kurtaracak bir anahtar var mıdır? Ya da son durağı olmayan bir metro? Peki özgürlüğümü satın alabileceğim bir para? Sanırım başka yerde aramam gerekiyor bunları. O zaman ben gidiyorum!"

Süheyl Toktan

Genellikle ***Bücür, Afacan*** gibi küçük boy dergilerde ya da ***Zıpzıp, Arkadaş, Doğan Kardeş, Yaman, Amatör*** gibi, ***Milliyet Çocuk*** ve benzeri gazetelerin paralı veya parasız ekleri dâhilinde daha Avrupa formatına yakın dergilerde kısmen yer aldılar.

BD- HUMOUR

*La **littérature de langue française***= Fransız dili edebiyatı, yazılı edebiyatta Fransız diline ait her şeyi bir araya getirir.

«littérature francophone» veya *«écrivain francophone»* (Frankofon edebiyatı veya Frankofon yazar*) kavramlarının kullanımı, güdülen amaça ters paradoksal bir etkiye yol açarlar. 'Frankofon edebiyat' terimi Fransızca yazılmış bütün edebiyatı toparlaması gerekirken, ayıran (bölen*) bir kavram haline gelmiştir. Nitekim zamanla Fransa Fransızlarının haricindeki Fransızca yazan yazarların eserlerini ifade eder olmuştur. Kimileri bu nedenle, *«Littérature ou écrivain de langue française»* (Fransız dili edebiyatı veya yazarı / Fransızca edebiyat veya Fransızca yazan yazar*) demeyi tercih etmektedir.

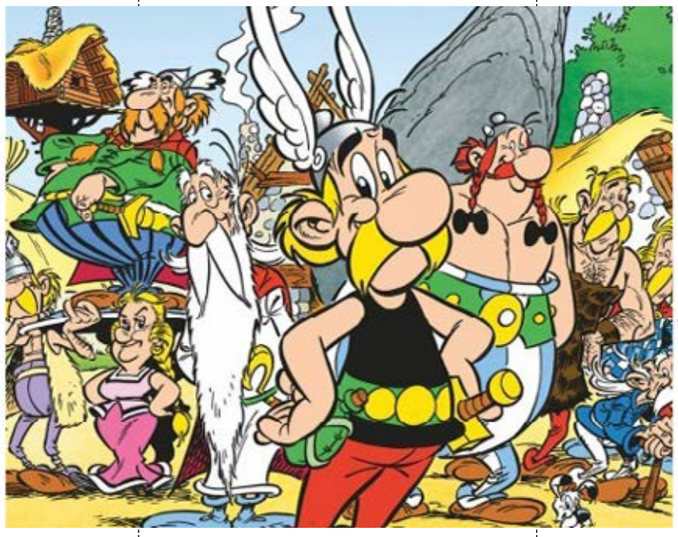

-fr.wikipedia.org'dan-
Asteriskli parantezler benim notlarım.

Yazıya kavramla ilgili karışıklıklara bir açıklık getirebilmek amacıyla bu küçük ansiklopedik çalışmayla başlamakta fayda olacağını düşündüm. Peki karışıklığı çözebildik mi? Hayır. Yukarıda kavram kargaşasını gayet net açıklayan Vikipedi yazarına rağmen, sitede *"Portail de la bande dessinée francophone"* (Frankofon çizgiromanına giriş) adı altında ülke bayraklarıyla birlikte Fransız ve Belçikalı yazar-çizerler kategorize edilmekte. Yani, *bande dessinée franco-belge*'yi *bande dessinée francophone kapsamında* kabulü yapılmış.

Aslında, şu anda benim de aklım karıştı işin doğrusu, dilin anayurdunda sorun çözülmüş değil ki, biz ne yapalım ? Şöyle yapalım ; hiç kafayı fazla yormadan, hep yaptığımız gibi, Larousse'un açıklamasını temel alarak, Fransızca konuşulan bütün ülkeler edebiyatını frankofon olarak niteleyip yolumuza devam edelim. (Peki Şilili Jodorowsky'yi, İtalyan Manara'yı ne yapacağız acaba?) - İyi soru, o zaman *Fransa ve Fransa dışındaki Fransızca yazan bütün yazarların eserlerini*

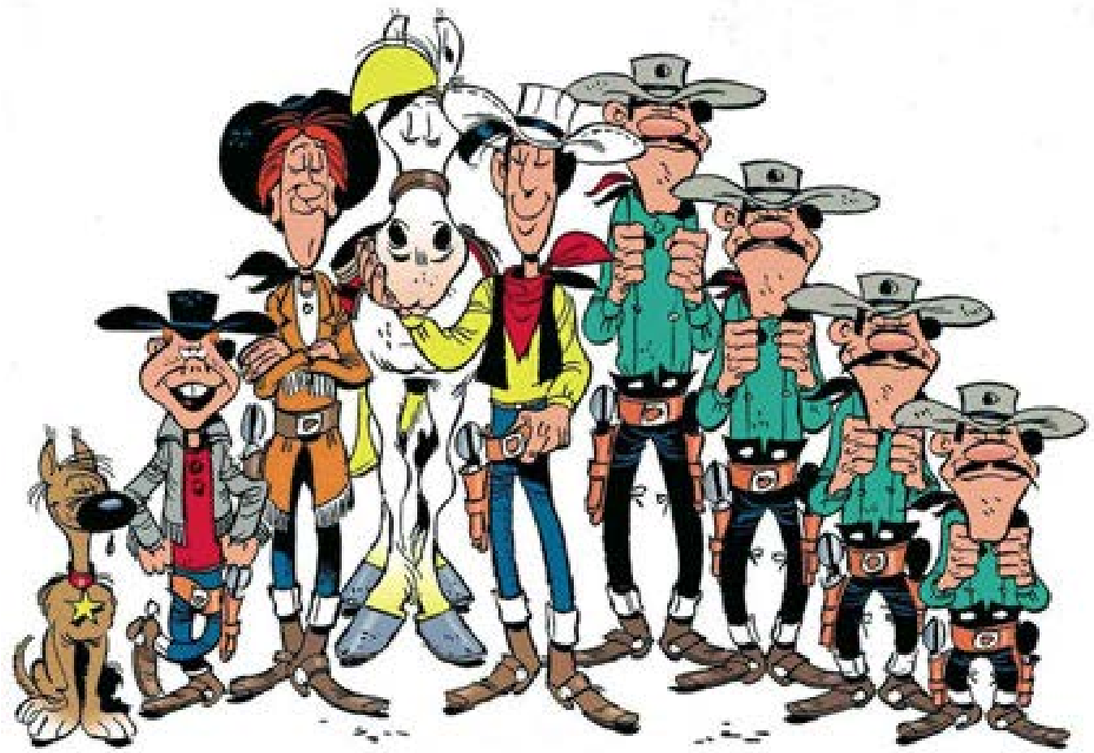

frankofon kapsamında görüyoruz artık. - Tamam mı ? - Tamam !

Kaldı ki, ben uzun zamandır kendi mekânımda frankofon'un yanı sıra aynı bağlamda *anglofon* ve *hispanofon* çizgiromanı sınıflamasını *(ve hattâ germanofon)* da yapıyorum. Her şeyden önce söz konusu dillerin yerküre üzerinde gayet yaygın olarak kullanılıyor olması ve dolayısıyla ortaya çıkan kültürel irtibat sebebiyle bu yaklaşımı gerekli görüyorum.

Yolumuzun üstünde duran diğer az bilinir kavramımız, ***Bande Dessinée*** *(ya da kestirmeden* ***BD)*** *...* Aslında düpedüz *(birebir "drawn strip")* İngilizcedeki ***Comic Strip***'in Fransızcadaki karşılığı olarak kullanılıyor. Kavramın Türkçesi ise biraz muğlâk. ***Çizgiroman*** dediğimiz şey, ifade edilmek istenen için geniş kapsamlı olarak düşünülmüş ama pek de öyle durmayan bir terim. Aslında tam olarak ***graphic novel*** *(****roman graphique****)* karşılığı. Türkçede karşılığını aradığımız ifade ise olsa olsa ***çizgibant*** (veya bantçizgi, çizgişerit) ile kendini bulabilir gibi geliyor bana. Hoşunuza gitmedi değil mi? Benim de... Zaten dilde başıboşluğun nasıl zırvalamaya vardığını iyi bilen biri olsam da bu, benim dilde zorlamanın ne şekilde maskaralıklara yol açacağını tespit etmeme engel oluşturmuyor. Yani akla kara arasında her zaman bir gri vardır diyerek, bu konuda da *"kontrollü bir serbestlik"*ten yanayım.

Öyleyse *"koyverin gitsin"* değil, *"bir kenarda dursun"* deyip yazı başlığımıza yolaçacak diğer kavrama geçelim: ***Bande dessinée humoristique,*** yani: Mizahî çizgiroman *(bandçizgi)*, *bande dessinée francophone*'da bir kategori. Bunca karışık lâf salatasından sonra varıp geldiğimiz yer, aslında bizim topraklarda konunun en aşina olduğumuz kısmını oluşturuyor.

Neden sözettiğimi açıklamak için vereceğim üç örnek isim yeterli olacaktır: **Tenten, Asteriks, RedKit...**

Georges Remi (Hergé), Belçika. Maurice de Bevere *(Morris)*, Belçika. René Goscinny,

Fransa. Albert Uderzo, Fransa. Unutmayalım, Goscinny hem Asterix'in hem de Lucky Luke'ün yazar olarak müsebbibidir, üstelik biraz da hem yazarı, hem de çizerinin Fransız olması yüzünden olsa gerek, Asterix Fransızların medar-ı iftiharı, ulusal sembollerinden biridir. Sonuç itibarı ile, çizgiromanda Fransa-Belçika koalisyonunun en yalın ifadesi diyebiliriz. Aslında Belçika 'çağdaş' ulusalcı devlet anlayışının çelişkilerini ifade eden, ulus sınırlarının tamamen flulaştığı bir ülke olması sebebiyle yukarıdaki tartışmalı kavramlar açısından değerlendirilmeye değer olsa gerek. Aynı durum İsviçre için de geçerli tabi.

Yukarda saydığımız isimler yanyana geldiğinde, birlikte Büyük Britanya'nın büyük bandçizgi dergiciliğinden, saygıdeğer İspanyol realizmine, oradan İtalyan Fumettosuna ve özellikle de Birleşik Devletler Comics endüstrisine karşı bariz bir fark sergilediklerini herkes kolayca görebilir. Bu da zaten kavramımızı açmaya doğru ilerlememizi sağlıyor. Madem böyle bir tasnifin yolunu tuttuk, o zaman bu noktada öncelikle, Fransa-Belçika ekolünü ve hattâ Avrupa çizgibant geleneğini okyanus ötesinden ayırmak için iki yaka arasındaki temel anlayış farkını ortaya koyacak bir tespitte bulunmakta fayda görürüm. Avrupa'da 9. sanat muamelesi gören çizgibant, Birleşik Devletler'de bir endüstriyel üründür. Biraz sert bir yaklaşım gibi görünebilir elbette ama kapitalizmin yılmaz savunucusu ve öncüsü ve hattâ jandarmasının bayrağı altında ekonomik değer ifade eden her şey gibi genelde edebiyat, özelde çizgibant da bir endüstri dalını oluşturuyor. Bu dalın emekçileri ise bütün yazılı-çizili medyada uygulandığı üzere, ürünlerini sözleşmeli olarak bağlı oldukları sendika ajansları aracıyla satarlar. söz konusu sözleşmeler meselâ, yılda şu kadar yazacaksın gibi belirli bağlayıcılıklar, sansür sınırlamaları bile getirmekte. Sözleşmelerle bir anlamda eserlerinin yayın haklarını bu sendikalara devretmiş oluyor yazarlar ve çizerler. Bunun karşısında Avrupa'daki yayıncılığın durumunu ise tek cümleyle ifade etmek mümkündür; Avrupa'da böyle bir uygulama yok.

Bu koşulların yansıması olsa gerek, Birleşik Devletler okuyucusu kimin elinden çıktığına pek aldırmadan dizileri takip ederken, frankofon izleyicisi esas olarak yazar ve çizerleri takip ederler ve onların sadık okuyucusudurlar. Bu faktör yukarıda sözünü ettiğin sendika yapılanmasına eklendiği zaman, Birleşik Devletler'de bir

çizerin kendi 9. sanat ürününü bağımsız olarak okuyucuya ulaştırabilmesinin önünde belli bir engel bulunmamakla birlikte, bunun epey zor olduğu açıkca görülüyor.

Hâl böyle olunca, seri imalât sonucu, en sansasyonel DC ürünlerinden olan Batman 1940'dan bu yana sırf düzenli dizisi ~715 sayı çıkmışken, yukarıda sözünü ettiğimiz üç büyük frankofon dizisinin toplamı bile bunun yarısı kadar etmemekte. (Lucky Luke, 1949-2002 arasında 70 sayı.)

Bu ara nâmenin ardından sadece bizde değil, bütün dünya'da aynı şekilde tanınmış ve etkili olan bu üç çizgibant eserinden hareketle *frankofon mizahî bandçizgi*'ye şöyle bir bakalım: Hikâyeler genelde entrikalar, beklenmedik durumlar üzerine kurgulanır, her zaman kötü adam veya adamlar mevcuttur (Asterix için bu hep Romalılar olmuştu). Tepkiler abartılı, olaylar kaçma-kovalamacaya veya bir *peau de banane* (muz kabuğu, slapstick komedi) durumuna, kimi zaman da yanlışlıklar komedisine yol açarken sanatçılar bunu yeri geldiğinde belli bir ince alay ve toplumsal eleştiriyle dengelemeyi de ihmal etmezler ...Ve önemli bir ayrıntı, dergilerin büyük çoğunluğunun **Tintin Journal**'in başlığında yeraldığı ve **Zıpzıp**'a da aynen aktarıldığı şekliyle; ***"le journal des jeunes de 7 a 77 ans."*** *(7 den 77 ye kadar her gencin mecmuası) olmalarıdır.*

Kareler (paneller) tarama ve gölgelemeye yer verilmeyen, düz renklerin kullanıldığı, abartılı-esnek karikatüresk (karikatür tarzında, cartoon-like) çizim tarzı ile oluşturulur. (Tenten'de bu Hergé'nin imzasını taşıyan " ligne claire" *(temiz çizgi)* adı altında rafine bir ekolüne dönüşmüştü. O da ayrı mevzu.) Tabii, günümüzün sayısal renklendirme yazılım imkânları sayesinde yeni eserlerde ve tekrar renklendirmelerde genellikle yumuşak ton geçişli boyamalar ve gölgelendirmelerle tekniğin biraz zamana uyduğu da âşikâr (olacak o kadar).

Cumhuriyetin batılılaşmaya zorlanmasıyla ile ortaya çıkan kültürel dönüşüm gayretleri doğrultusunda toplum ve kurumları, hiç sahip olmadıklarından geçtim, buna hazır dahi olmadıkları şeylere itiliyordu. Köylülere piyano resitalleri veriliyordu, Cumhuriyet baloları ile asrîleşmeye çabalanıyorken. Daha bir çok kültürel alanda gençler batı terbiyesi alsın diye Fransalara İngilterelere gönderilirken, bir taraftan da bu duygusal ve düşünsel platformlarda ürünler verilmeye uğraşılarak halk 'eğitilmeye' çabalanıyor, nasıl popüler müzik alanında "*aranjman*" veya TRT diliyle "*Türkçe sözlü hafif batı müziği*"

'eserleri' bizde üretilme şansı bulunmadığı için batıdan çalma çırpma bestelere Türkçe sözler uydurularak garabetler kurgulanıyor, o da kesmeyince halk türküleri polifonik yöntemlerle 'dinlenir' hâle getiriliyorken, bandçizgide de bunun benzeri bir tuhaflıklar zinciri yine benzer biçimlerde cereyan etmekte idi şartların gereği olarak. (Tam burdan geçerken aklıma geldi, paylaşmadan geçemeyeceğim bu iki hemi güzel hemi de sosyal içerik fışkıran şarkı sözü örneğini, o günlerden:

"Kimbilir belki yarın
Dünden güzel olacak
Özlenen mutluluk
Belki yarın bulacak" - *Füsun Önal, İnsanlar İnsancıklar*

"Herkesi kıkır kıkır kıkır
güldüren sen misin?
yaşlı, genç, ona, şuna,
buna neşeyi getirmişsin" -
Neco, Pembe Panter

Aaah! Neydi o günler...)

Bu derin güftelerin üzerindeki uzun politik cümleyi sarfetmek zorunda idim, o yıllarda (aslında bugün bile) ülkemiz aydınları "bu cahil halktan bi' b.k olmaz" tekrarıyla döne döne kendilerini tatmin edip, sorumsuz kılmaya çalışırken ülkede olan biteni (hele ki bir yabancıya) açıklayabilmek hiç kolay bir şey değildir takdir edersiniz (başıma geldiği için söylüyorum). O yüzden sebep-sonuç ilintisini kurabilmek amacıyla, bu kısa genel tanıyı koyma çabasının gerekli olduğu kanısındayım.

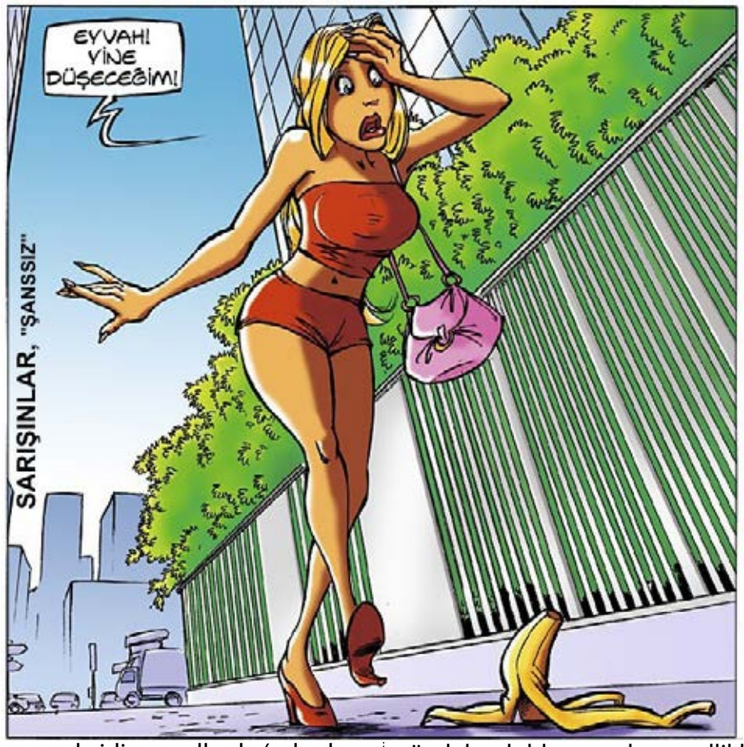

Bugün sahaflardan topladığımız o yıllara ait çizgibant baskılarının içler acısı hâlinin temel sebebi bu idi. O güzelim frankofonlar çok büyük çoğunlukla 'aydınger kopya'lar çıkarılarak yayına hazırlanırken, konuşma balonlarını çeviri denmesi zor, baştan savma 'adaptasyon' cümleler dolduruyordu genellikle (diyelim ki, istisnaları inkâr etmiş olmayalım). Ortalıkta dişe dokunur bir telif hakkı filân yok, halk da zaten anlamaz, salla gitsin, hem batılılaşalım hem de para kazanalım hesabı... Yine o yıllarda, bu işte herhalde para vardı ki, bazı hırsızlama bandçizgi serilere de rastlamak mümkün olabiliyordu. **Ali Recan**'ın ***Yüzbaşı Volkan***'ını, ***Kaptan Venüs***'ünü hatırlamamak ne mümkün. Burhan Yayınevi marifetiyle yanlış hatırlamıyorsam dokuz adet de *Turkish-made Tenten* imâl edilip piyasaya verilmişti ki bunlar heryerde bilinen Tenten parodileriyle hiç alakası olmayan gerçek düzmece işlerdi. Hiç unutmadığım, konumuzun dışında fakat zihniyeti iyi ifade eden bir örnektir; Almanya'da bir askerî fabrikada top imalâtında işçi olarak çalışmış vatandaşımızın memlekete döndükten sonra sözkonusu Alman toplarının aynısının ülkemizde de yapılması için gereken enformasyonu ilgili yerlere sağladığı haberi toplum içinde gurur verici bir şeymişcesine anlatılırdı.

İşte böylesi bir zeminde bile hiç yoktan iyidir dedirten birçoğu saman kâğıda siyah-beyaz aydınger kopya baskılarla mizahî frankofon, hayatımıza yoğun olarak 60'lar ve 70'lerde girmişti (Daha geri gidildiğinde, dergicilikte çizgiband seçiminde Amerikan serileri hakim durumdaydı). Genellikle ***Bücür, Afacan*** gibi küçük boy dergilerde ya da ***Zıpzıp, Arkadaş, Doğan Kardeş, Yaman, Amatör*** gibi, ***Milliyet Çocuk*** ve benzeri gazetelerin paralı veya parasız ekleri dâhilinde daha Avrupa formatına yakın dergilerde kısmen yer aldılar. Ama yukarıda konuya girerken adını andığımız *'üç büyükler'* yanlarına ***Spirou et Fantasio*** *(Sipru)* ile ***Johan et Pirlouit*** *(Küçük Prens)*'yi de alarak kendi başlarına kitap halinde yayınlanmakta ve başı çekmekteydiler. Aslında hem bu dergilere, hem de şu an için aklıma geldiği kadarıyla sıraladığım ve içlerinde özellikle önemsediğim birkaç diziye tektek bakmakta da fayda var. Fakat bunu sizler de arzu ederseniz yapalım ve lâfı şimdilik fazla uzatmadan daha sonraya bırakalım, bu yazı da girizgâh olmuş olsun. Mizahsız, hele hele çizgi mizahsız kalmayın sakın.

Öylü...

Oğuz Özteker

Dedem kullanırdı bu kelimeyi, yoksa artık ben de onun kadar yaşlandım mı?

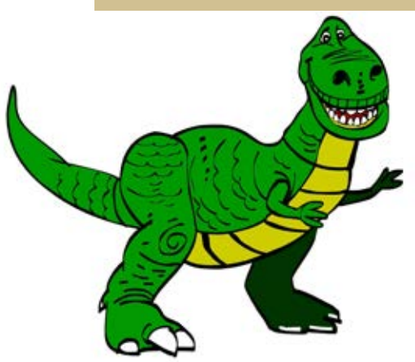

NOSTALJİ

Nihayet evimdeyim… Özlemişim evimi… Ne zamandır yuvamdan ayrı olduğumu hatırlamasam da epeydir uzaktaydım. Orası kesin.

Hakikaten, ne kadar oldu gideli? Bir hafta, bir ay, bir yıl? Hiçbir fikrim yok!

Evden niçin ayrıldığımı bile hatırlamıyorum ki ne zamandır evde olmadığımı anımsayabileyim… Ancak emin oluğum bir şey var; çok özlemişim evimi, evimin kendine has kokusunu, raflardaki kitaplarımı, önlerine dizdiğim plastik dinozorlarımı ve küçük arabalarımı, bilmem kaç ekran kocaman televizyonumu, derisi artık matlaşmış baba koltuğumu, cilt numarasına göre sıraladığım çizgi romanlarımı…

Çocukluğumu burada yaşamadım ama burası şahsıma ait ilk –ve şimdilik son– ev olduğu için özel bir anlamı var. Her şey, benim arzu ettiğim şekilde düzenlenmiş durumda. Belki de bu yüzden böylesine çok seviyorum yuvamı…

Yine de mazi *(dedem kullanırdı bu kelimeyi, yoksa artık ben de onun kadar yaşlandım mı?),* daha doğrusu geçmiş, nedense sadece güzel ve keyif veren anılarıyla hatırlanıyor. Belki de hasret denilen şey budur.

Her ne hikmetse önceki yıllarda başımıza gelen berbat şeyleri, bizi üzen, rahatsız eden, gönlümüzde derin izler açan olayları bir türlü anımsamıyor, belki de anımsamak istemiyoruz. Hatta beynimiz öylesine derin bir çukura gömüyor ki bu anıları, bir daha ömrümüz boyunca bulundukları yerden çekip çıkarmıyoruz.

Hem zaten, ortaokula başladığım yıllarda, her gördüğümde kalbimin atışlarını hızlandıran, avuçlarımı nemlendiren, kazayla koluma dokunca tüm vücudumu ateş basan fakat arkadaşlık teklifimi *(Tanıştığımız günden beri biz arkadaşız ya, diye nazikçe)* reddeden Nazlı'yı…

Veya sınıf arkadaşlarımın önünde sözlüye kalktığım tarih dersinden zayıf not alışımı…

Veya üniversitede okurken, yeterince param olmadığı için vitrinde görür görmez hayran kaldığım spor ayakkabılarını satın alıp da bir türlü ayağıma geçiremeyişimi…

Veya ilk defa arkadaşlarımla Kemer'de tatil yapmaya hazırlanırken annemin kalp krizi geçirmesi nedeniyle geziye katılamayışımı hatırlamak mutlu etmiyor ki beni… Sadece hüzünlendiriyor.

Bunları anımsayınca, kendimi kötü hissediyorum. Dolayısıyla bu yaşadıklarıma özlem duymuyor, tekrar tekrar o günleri düşünmüyorum. Üstelik yaşam, sadece ileri doğru akan bir nehir değil midir?

Diğer taraftan öylesine garip ki şu insanoğlu, ancak kaybedince anlıyor elindekinin kıymetini… Sigara içen biri ancak tüm ceplerini karıştırıp da filanca arkadaşının bürosunda bıraktığını anımsayınca anlıyor çakmağının değerini, tıpkı not olmak için elini atıp da gömleğinin cebinde bir tek kalem bile bulunmadığını idrak eden gazeteci gibi…

En kötüsü de maddiyattan ziyade manevi hazların, keyiflerin, beklentilerin, duyguların yitirilmesi. Bir zamanlar çok beğendiğiniz, çok sevdiğiniz birini hayatınıza katıp ve onun yaşamına dâhil olup da hayatı her anlamda paylaşmaya başlayınca aslında aranızda çok büyük farklar bulunduğunu anlıyor, bir süre sonra sıkılabiliyor, ona olan sevginizin yanında saygınızı bile yitirebiliyorsunuz.

Yoksa başkaları böyle şeyler hissetmiyor da sadece ben mi şıpsevdi olarak yaşıyorum? Kim bilir, belki de sorun bendedir… Ancak özellikle hayal gücü geniş insanların –ki çoğunlukla bir sanat dalıyla ilgilenirler– buna benzer dertleri olduğunu tespit ettim. Önce hayal kuruyor, sonra kendilerini bu hayalin huzuruna ve güzelliğine kaptırıyorlar *(çünkü orada her şey kendi istedikleri gibi yaşanıyor)* fakat sonunda büyük bir hayal kırıklığı yaşıyorlar.

Öyle ki bazıları yaşamına bile son verebiliyor.

Üfff… Yine karamsarlığım üzerimde… Kara kargalar

uçuşuyor kafamın içinde ve gönlümce hayal kurmama dahi izin vermiyorlar.

Bu felsefi düşünceleri aklımdan savuşturup, mesleğimin ne olduğunu hatırlamak üzere beynimin çarklarını tekrar döndürmeye çalışıyorum.

Geniş bir hayal gücüm bulunduğuna göre, acaba ben de mi resim, müzik, edebiyat, sinema, tiyatro ve benzeri sanat dallarından biriyle hayatımı kazanıyorum? Hakikaten, benim mesleğim ne yahu? İnanmayacaksınız ama hiçbir fikrim yok. Olabilir mi böyle bir şey? İnsan ne şekilde para kazandığını bilmez mi?

Batmakta olan akşam güneşi evin içine dolarken, ben de salonun ortasındaki halının üzerinde dolap beygiri gibi dönmeye başladım.

İlginç ama bu şekilde daireler çizmek hem düşünmemi, hem de hayal kurmamı kolaylaştırıyor.

Bir ressam olduğumu hayal etsem. Önümde şövale üzerine yerleştirilmiş bir tuval, yanımda fırçalar, boya tüpleri ve yağdanlıklar, elimde oval bir palet… İyi güzel de evde ismimim yer aldığı tek resim bile yok… Ayrıca böylesine becerikli olduğumu hiç sanmıyorum.

Fakat bu kadar çok kitabın bulunması doğrusu beni işkillendiriyor; yoksa bir yazar mıyım ben? İyi de her okuyan ille de yazar olacak diye bir kural yok ki…

Aniden kitaplığın köşesindeki akustik gitar gözüme ilişiyor ve bu defa kendimi bir müzisyen olarak hayal etmeye çalışıyorum. Büyükçe bir barın küçükçe sahnesinde yer alan nota sehpasının ardındaki tabureye tünemişim, elimde gitarım var. Hem şarkı söylüyor, hem de gitar çalıyorum. Mekândakiler, dilleri döndüğünce, sesleri çıktığınca eşlik ediyorlar…

"Nasıl da gittiiin insafsıuuz, böyle bırakılmaz ki…"

Bir anda, salonun kapısında yedi, sekiz yaşlarında bir oğlan beliriyor. Kâkül şeklinde kesilmiş simsiyah saçları, iri ve ela gözleri, yanaklarındaki gamzeleriyle o kadar sevimli ki dizlerimin üzerine çöküp ona sarılmak istiyorum. Fakat bir şey beni engelliyor, sanki burada bulunmamalıymışım gibi hissediyorum. Oğlan da –bir anda ismi geliyor aklıma, adı Erdem– beni gördüğüne öylesine şaşırıyor, öylesine irileşiyor ki gözleri bu istem dışı davranışlarıyla tezimi güçlendiriyor.

"Baba, eve mi döndün?"

Oğlum! Evet, evet oğlum bu benim; evladım Erdem!

Bunca zaman –tam olarak ne kadar acaba?– nasıl da uzak kalabilmişim ondan?

İyi ama bir oğlum varsa, bir de…

Bitişikteki mutfağın kapısı açılınca, kavrulan soğanların kokusu doluyor salona.

"Erdem oğlum, kiminle konuşuyorsun sen öyle?"

"Baksana anne, babam geri gelmiş…"

Havaya kaldırdığı sol kolunun ucundaki işaret parmağıyla beni gösteriyor.

Karım Leyla, başını kaldırıp, bulunduğum yere bakıyor. Yeşil gözleri her zamanki gibi ışıl ışıl ama beni görmüyor sanki… Boş boş, idrak etmeden bakıyor.

"Sana kaç defa anlattım canım oğlum; baban işine çok bağlı bir adamdı ve sen daha dört yaşındayken görev yaptığı baraj şantiyesinde teröristlerce şehit edildi. Ben de yıllardır onun hâlâ yanımızda olduğu hayal ediyorum fakat şu anda burada olamaz çünkü hayalet diye bir şey yoktur."

oguzozteker@yahoo.com

Süheyl Toktan

The Spirit (Hayalet), Amerikan çizgiromanının süper olmayan kahramanları arasında belki de en tanınmış olanı.

HAYALET İSTANBUL'DA P'GELL İLE KARŞILAŞIYOR.

The Spirit *(Hayalet)*, Amerikan çizgiromanının süper olmayan kahramanları arasında belki de en tanınmış olanı. Ama bunun Türkiye'de herhangi bir yansıması olmamış ne geçmişte, ne günümüzde. Sebebi, daha önce de kısaca bahsettiğimiz gibi, bir Will Eisner yapıtı olması mı diye düşünmemek elde değil. Yani İstanbul'a oryantalist bakışlar etiketi altında kritik yapalım derken, Türkiye'deki bir çeşit yahudi karşıtlığının çizgiroman platformundaki tezahürü ile mi karşı karşıya geliyoruz acaba? Bu bir soru notu olarak buraya düşülmüş ola...

Eisner'in çalışması 1940'da 16 sayfalık gazete ilâvesi biçiminde ilk olarak hayata geçmişti. O tarihten günümüze ve Eisner çizmeyi bıraktıktan sonrasında oldukça karışık bir rota izleyerek, farklı yayın evlerinde yeniden basımları yapıldı ve ayrıca farklı yazar-çizerler elinden de üretilmeye devam edildi.

Ele aldığımız hikâye ise, 6 Ekim 1946 tarihli 332 numaralı *"Meet P'Gell"*, nam-ı diger; *"P'Gell of Paris"*. Bu tarihten itibaren, Hayalet'in çapkınlıklar galerisinde hemen yerini alan P'Gell, aslında 3. dünya ülkelerinde çalışan bir Fransız doktorun sevilen, genç, sosyetik karısıdır daha öncesinde. Kocası görev başında öldürüldükten sonra hayal kırıklığına uğrayan, perişan P'Gell, suç hayatına yönelir. Değişmez bir şekilde daha sonra esrarengiz biçimlerde ölecek olan zengin adamları güzelliği ve cazibesini kullanarak ağına düşürür, onlarla evlenir ve paralarını İstanbul'daki suç imparatorluğunu finanse etmek ve nüfuz alanını geliştirip, yeraltını kontrol altına alabilmek amacıyla kullanır. Hayalet'i de kendisiyle beraber suç hayatına katmak için sürekli olarak baştan çıkarmaya çalışan bu femme fatale, daha sonra onu bulmak amacıyla peşinden Central City'ye taşınacak ve orada da bu yaşam tarzını sürdürecektir. Hikâyelerin kurgusu içerisinde zemini oluşturan *'Central City'* ise, aslında New York'tur tabii.

Bu 7 sayfalık küçük eser ve kapak çizimi, serinin en tanınmış örneklerindendir. Bizi ilgilendiren diğer tarafıyla ise, bu çalışmaya bakarak Eisner'in İstanbul

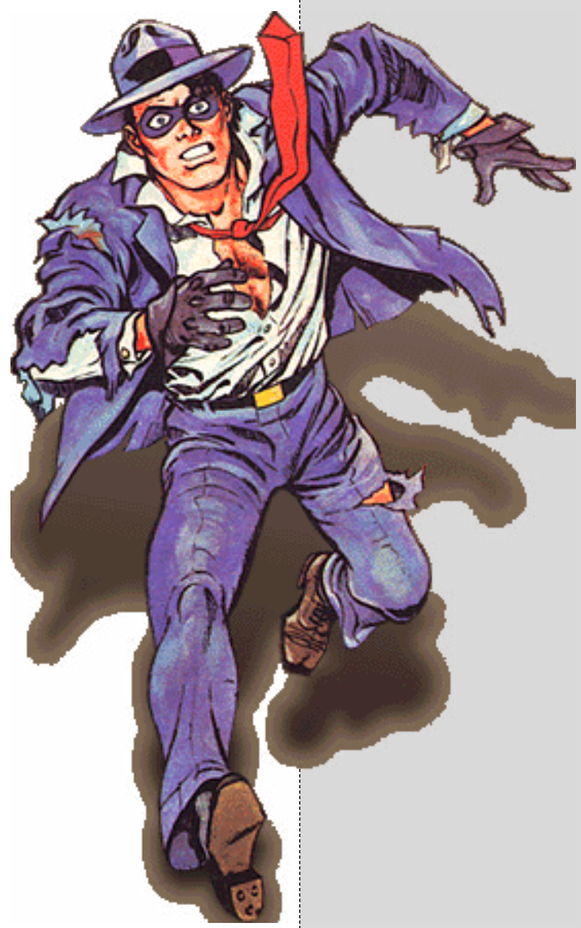

hakkında pek fazla fikri olmadığını söylememiz mümkündür. Girişte çoğru bir tarihi durum tespitiyle bizi İstanbul'a taşıyor olmasına rağmen bütününde kapak tasarımı ve birkaç güzel cami çiziminden gayrı mekânı fazla tanımlayan bir şey göremiyoruz. Arabik kapı ve pencereler, adının sadece İspanyolcada karşılığını bulabildiğim cellabiye giyimli Picar, fesli kalpaklı bir takım garip şahsiyetlerle oryantal bir zemin oluşturulmuş olduğu söylenebilirse de bunun İstanbul ile fazla bir ilgisi bulunduğunu kabul etmek zor. Karşı tez olarak da *"zaten buna çok mu gerek var?"* demek te mümkün elbet ama o taktirde bize lâf paralamak için mahana kalmayacaktır takdir edersiniz ki...

Buna rağmen, bir büyük ustanın elinden çıkma bu eseri okumak ve incelemek ayrı bir keyif. Tabii bu arada, *"şu Hayalet de nereden neş'et etmiş acaba?"* gibi serinin başlangıcına yönelik bir soru takılacaktır akla herhalde. Bunu da yakın zamanda yeni bir ilk hikâye ile telâfi ederiz umarım.

Kaynak: stoktan.blogspot.com.tr

COMIC BOOK SECTION

The Sunday Star.

ACTION Mystery ADVENTURE

SUNDAY, OCTOBER 6, 1946

"Hayalet" P'gell ile karşılaşma

the Spirit

BY Will Eisner

BEN *P'GELL...* ...VE BU HİKÂYE ÇOCUKLARA GÖRE *DEĞİLDİR!!*

Yazan ve Çizen : WILL EISNER
Çeviri ve Yazılar : SToktan

Bildiğiniz gibi, Türkiye neredeyse savaşın sonuna kadar tarafsız bir doğrultuda ilerledi tâ ki Reich sendelemeye başladığında onunla bağlarını koparana kadar! Aynı anda, İstanbul'un tadını çıkaran her casus ve karşı-casus kumsalda çırpınan balıklar gibi yakalandılar... Evet, oradaydım ben de, birden bire düşman hâline gelen bu ülkede ve kocam da Hans Dammt'dan başkası değildi, sahadaki en üst düzey Nazi...

Herhangi bir aptal bile görebilirdi ... .. . Çoktan gitmiş olmalıydı buradan ...

BEN ASLINDA ÇEKİNGEN, HASSAS, KAN DÖKÜLMESİNDEN HOŞLANMAYAN KÜÇÜK BİR KIZIM!

... Böylece, namlı Emil Petit'in yardımını istedim... insan tâciri...

... ve o gece...

HANS DAMMT!! *MON DIEU !!... EN BAŞTA RUSYA, BİR SERVET ÖDEYECEKTİR ONUN İÇİN !

BÖLÜŞECEĞİZ!

HANS DAMMT!!... BİR MİLYON KRON EDER RAHATLIKLA... HÜKÜMETİM SİZE ÇOK MİNNETTARDIR *EMİL!*

EVET, EVET, AL GÖTÜR ŞUNU PİCAR! GÖRÜYORSUN, CESET GÖRÜNTÜSÜ *P'GELL*'İ ÜZÜYOR !

500 BİN SANA ... BİR O KADAR DA BANA ... AHH !! *ZENGİNİZ !!*

BERABER DAHA DA *ZENGİN OLABİLİRDİK !...* MİLYONU *BÖLÜYOR OLMAK* ÇOK ACI ... NEDEN BİZ ... AHH ... ONU AİLE İÇİNDE TUTMUYORUZ?

Böylece, evlendik... ve balayımızda, ayışığıyla... ve öhöm !... aşkla gevşeyen Emil, en büyük sırrını paylaştı benimle ....

P'GELL... BEN *KALKOV FORMÜLÜNÜN* TEK SAHİBİYİM !... BUNU BİR SIR OLARAK SAKLAMALISIN !!

*Mon Dieu : "Aman Tanrım" (Fransızca)

Beş gün sonra
HAYALET odama geldi..

ANLAŞILAN BOŞA HARCANACAK ZAMANINIZ YOK P'GELL... SIRRI ÖĞRENDİĞİNİZDEN YİRMİ DÖRT SAAT SONRA BENİMLE TEMAS KURDUNUZ! PEKİ EMİL'İN SİZE BUNU ANLATMASINI NASIL SAĞLADINIZ?

AH! YAAnii KOLAY OLDU ERKEKLER HER ZAMAN DUYGULARIYLA HAREKET EDERLER! SİZİN İÇİN DEĞERİ NEDİR BUNUN?

KALKOV UZUNYAŞAM FORMÜLÜ DÜNYAYA AİTTİR... İNSANLIĞA!! NE SİZ NE DE BAŞKA BİRİ ONU ALIP SATMA HAKKINA SAHİP DEĞİLSİNİZ! FORMÜLÜ AMERİKA'YA GÖTÜRECEĞİM, HERKESİN YARARINA OLARAK İFŞA EDİLECEĞİ YERE!

SENİ APTAL! İDEALİST SERSEM!

İŞİN İÇİNDE PARA VAR DİYE ÇAĞIRMADIM SENİ ... BEN AMERİKAYA GİTMEK İSTİYORUM.. AVRUPAYI TERKETMEK! FORMÜLÜ DE DOKUNULMAZLIK KARŞILIĞINDA VERECEĞİM! *CENTRAL CITY'DE HAKKIMDA ESKİ BİR DOLANDIRICILIK SUÇLAMASI VAR...

AMERİKAN HUKUKU BÖYLE İŞLEMEZ P'GELL!

AMA ONLAR BU SAYEDE HAYALET'LE BİR ANLAŞMA YAPMIŞ OLACAKLAR... VE BUNU SENİN İÇİN DAHA ÇEKİCİ KILMAK AMACIYLA, PAZARLIĞA KENDİMİ DE DAHİL EDİYORUM, BEN... P'GELL!!

ZOR BİR ANLAŞMA AŞKIM!

EMİL!! ...AMA SEN ŞEHİR DIŞINDA OLACAKTIN...

HAYIR! GİZLİ LABORATUARIMDA ÇALIŞIYORDUM! İYİ BAK HAYALET... YAŞAM-DESTEKLEYİCİ SIVI SERGE KALKOV TARAFINDAN 1640'DA GELİŞTİRİLMİŞTİ!... BEN O ZAMANLAR ONUN ÇIRAĞIYDIM... VE ONU ÖLDÜRÜP FORMÜLÜ KENDİME SAKLADIM... AMA NE YAZIK Kİ KEŞFİ İLE İLGİLİ HABER DIŞARIYA SIZDI... FAKAT SIVI SADECE BENDE VARDI! ARTIK ONLARIN HEPSİ ÖLDÜ GİTTİ VE BEN DE 300 YAŞIMDAYIM... BELKİ DE ÖLMEDEN ÖNCE ONU SANA VERİRİM HAYALET, GÜNAHLARIMIN KEFARETİ OLARAK, AMERİKAN BİLİMCİLERİNE GÖTÜRÜRSÜN!

GÜZEL ... ONU KAZASIZ BELÂSIZ GERİ GÖTÜRECEĞİM.

STOKTAN.BLOGSPOT.COM

*Central City : Geçmişte Amerikan çizgiromanlarında görülen kurgusal bir şehir ismi. 555'li telefon numaraları veya "Acme" markası gibi. (Ç.N.)

...Böylece beni arkalarında bırakıp, Emil ve HAYALET tren garına... yani Amerika'ya doğru yola çıktılar...

ONLAR GİDER GİTMEZ GELDİM PICAR! DEDİM SANA, DOĞRU İNSANLARIN ELİNDE FORMÜL MİLYONLAR DEĞERİNDE!

ALLAH İÇİN, ÖYLE... AH... KADIN, SEN ÇOK DEĞERLİ BİR BİLGİ KAYNAĞISIN! BU BENİ DAHA DA ZENGİN EDECEK SONUNDA...

ADAMLARIM BÜTÜN İSTANBUL'A YAYILDI, KARINCALAR GİBİ! KAÇMALARI MÜMKÜN DEĞİL P'GELL!

...ve böylece...

P'GELL BİZİ PICAR'A SATTI... BURAYA KADAR... BEN BİTTİM! SENİN İÇİN YAZACAĞIM... FORMÜLÜ... GÖTÜR ONU AMERİKAN BİLİMCİLERİNE... ONLAR FORMÜLLE NE YAPACAKLARINI BİLİRLER... UH!... ACELE ET!! YAŞAM... YAŞAM BENDEN... UZAKLAŞIYOR... HIZLA...

AL, ŞU KÂĞIDI KULLAN EMİL!

O sırada...

SİZİ APTAL DENYOLAR, SİZİ BECERİKSİZLER!!

YEMİN EDERİM Kİ EFENDİM, MASKELİ OLAN BİR ***KAPLANDI!***

YUMRUKLARI ALLAH'IN GAZABI GİBİYDİ!

HIMM... ABU KAFENİN YAKINLARINDA OLMALILAR ... BURADAN AYRILACAKLAR, KESİNLİKLE! MUHAMMED, ON ADAM AL VE ŞU MASKELİYİ ARAYIP BULUN ... BEN EMİL'İN PEŞİNE DÜŞECEĞİM ... FIRLA! ... ***FIRLA... FIRLA!! UĞURSUZ HERİF!***

SENİN HİKMETİN ÜÇ KERE KUTSANMIŞ YÜCE ***PİCAR!*** GİDİYORUZ...

Kafede...

ABU

HEPSİ BÖYLE APTAL OLSAYDI, BANA FAZLA İŞ ÇIKMAYACAKTI! BİR KERE YUNANİSTAN'A VARAYIM, UÇAK ALACAĞIM!! TEŞEKKÜRLER ***EMİL!*** SAYENDE BİLİM BİN YIL İLERLEDİ!

İYİ ŞANSLAR AMERİKALI, ÖH-HÖ!! BAŞARACAKSIN, EMİNİM!

Yirmi dakika sonra...

DÖŞEMEYİ AŞINDIRMAYI BIRAK ***P'GELL!*** GERİ DÖNDÜM, KOLLARINDA ***ÖLMEYE!***

EMİL!!

YALAN SÖYLÜYORSUN !! BU BİR DÜMEN ! BİR OYUN ! NEDİR, SÖYLE! ***...KONUŞ!!***

5

ALO... ***PİCAR?...*** BEN ***P'GELL!*** ***EMİL*** GERİ DÖNDÜ! ***HAYALET'İ*** BOŞVER! ***EMİL BURADA*** ELİMDE!!... EVET... EVET... SEN DÖNENE KADAR BURADAN BİR YERE AYRILMAYACAK! ***ÇABUK GEL!!***

...VE ŞİMDİ ***EMİL,*** AŞKIM ... ***PİCAR*** GELMEDEN ÖNCE ***KONUŞ!*** BANA FORMÜLÜ SÖYLE ... ÖZEL OLARAK! ***PİCAR'I*** -ÖHÖM!- KANDIRIRIZ, YANLIŞ BİLGİ VERERİK! SONRA DA, ONUN BU İŞ İÇİN VERDİĞİ PARAYI SEN VE BEN CEBE ATABİLİRİZ ... VE ... VE ...

...EMİL!! NE OLUYOR SANA? YÜZÜN ***KIRIŞIYOR...*** VÜCUDUN ***BÜZÜLÜYOR!!***

KÖR MÜ OLUYORUM?... YOKSA ***DELİRDİM*** Mİ?!... OLAMAZ BU. BÖYLE ŞEYLER GERÇEKTE OLMAZ! ***EMİL!...*** GÖZLERİMİN ÖNÜNDE DEĞİŞİYORSUN...

EEEK!

SELÂM PİCAR!

OLABİLDİĞİNCE ÇABUK GELDİM ***P'GELL!*** ***EMİL*** NEREDE? ***HAYALETİ*** DE KAÇSIN DİYE BIRAKTIK...??

NE?? BU ÇOCUK MASALINA İNANDIRMAYA MI ÇALIŞIYORSUN BENİ, ***PİCAR'I, GERÇEKTEN!!*** HAYDİ AMA SEVGİLİM, İŞKENCE VE ÖLÜMLE FLÖRT EDİYORSUN!

AMA BEN SANA ...

Yusuf Gürkan

Son kez ağla ve yok

et sessizliği ve eline al

"İntikamın Kederden

Hançerini"

illustrasyan:
Yusuf Gürkan

ÜZGÜN RUHUN İNTİKAM YEMİNİ

Üzgün Ruhun İntikam Yemini

Yaşamak senin neyine? Sen daha ölmeyi beceremiyorsun

Bir ormanın kıyısında ölmeyi diliyorsun

Var olmak her an acıtırken içini, ölmek istedin işte; ölüm ebedi

Bu gri hayatsız boşlukta, nice yüzyıllar var olacaksın amaçsızca

Yaşamak, var olmak ve ölmenin dışında, teselli arayacaksın, yaşamsız diyarda

Ne oldu zoruna mı gitti ölmek? Var olmadan amaçsızca dolanıp, feryat edip, yürümek

Senin istediğinde bu değil mi zaten? Varlığından pişman olan zavallı hayalet

Her an ölümün nefesini içine çekeceksin; yaşamdan vazgeçtin, bedelini ödeyeceksin

O üzdüğün insanları, her gece kâbuslarında sabah edeceksin

Düşlerin yok muydu? Yaşattığın var ettiğin

Yaşadığın günlerde; Yastığı bastırırdın yüzüne gece yarısında

İçinde, cinnetin adı konulmamış renklerini hissederken

Varlıktan, perişanlıktan, her şeyden geçerken

İşte ölümün hali; kalbin kırık, düşlerin ise hasretle bezeli

İşte değer bilmemenin kıymeti; kimse sana demedi mi? "Çıkmadık candan ümit kesilmezdi"

Şimdi burada benim boşluğumdasın; gün, gece, zaman, hayat yok artık

Burada varlığın son bulmalıdır ki; gidebilesin, renklerin en güzeli, cennetin düşlerine

O zaman itaat et ve söyle, sana son bir şans daha veriyorum benim unutulmuş çocuğum beni pişman etme;

"Yazık ettin geçmişine ve geleceğine, mahvettiğin kendi hayatındı

Bak ve dön geri; burada hiçbir umut yeşermez, burası keder renkli bir esaret zinciri

Sana demedim mi? Benden uzakta incitir esir ederler, zincire vurup hapsederler

Yazık olur yaşantına seni benden ederler, üzgün ve sefil olman nafile, bak dostlarına bıraktığın kedere

Son kez ağla ve yok et sessizliği ve eline al "İntikamın Kederden Hançerini"

Ve yok et seni bu meşum sona itenleri, ecel biç seni ve içindekileri mahvedenleri

O zaman sana söz götüreceğim cennetin düşsel beldesine, renkleri görüp emin olmanın, yaşamanın en güzel hayali beldesine "

Yemin ediyorum efendim, ikimizin kalbinde ki Tanrıda şahidim olsun;

" Yok edeceğime, onların kâbusu olup geceleri zehir edeceğime

Uyumaya korkacaklar, yaşam şansı bırakmayacağım, beni benden edenleri

Benim gibi; bu boşluğa hapsolacaklar ve emeceğim ruhlarındaki tüm düşleri

Ve gideceğim; düşlerin en güzeline, yaşamanın mutlusuna, gülümsemek ise orada ebedi "

''DUDAKLARIYLA DÖVÜŞEN, YUMRUKLARIYLA SEVİŞEN" DEDEKTİFİN YOLLARI KESİŞEN YAZARLARI.

ABD'li yazar Mickey Spillane yazdığı "Mike Hammer" serisi ve Kemal Tahir tarafından çevrilen tercümeleri.

''Dudaklarıyla Dövüşen, Yumruklarıyla Sevişen" dedektifin yolları kesişen yazarları.

ABD'li yazar Mickey Spillane yazdığı *"Mike Hammer"* serisi ve Kemal Tahir tarafından çevrilen tercümeleri.

Mickey Spillane, asıl adı Frank Morrison Spillane *(d. 9 Mart 1918, Brooklyn, New York, ABD - ö. 17 Temmuz 2006, Charleston, Güney Karolina, ABD),* şiddetin ve cinsel öğelerin egemen olduğu polisiye romanlarıyla tanınan ABD'li yazar.

Mickey Spillane Mike Hammer romanlarını yalnızca para kazanmak için yazdığını iddia etmiştir. Romanlarında sadist öğeleri sürekli tekrarlaması bazı okurları irkiltmiştir, ama güçlü anlatımı ve yarattığı roman kahramanlarıyla çok okunan bir yazar olmuştur. Eserlerini "Benim yazdıklarım Amerikan edebiyatının çikletidir" şeklinde tanımlamıştır

Yazarın bütün dünyada çok sevilen Mike Hammer maceralarından her birini yaklaşık iki haftada tamamladığı ve bitirdikten sonra metinler üzerinde düzelti yapmayı reddettiği söylenir.

İlk romanı I, the Jury'de *(1947; Kanun Benim, 1954, 1984)* yarattığı sert ve çapkın dedektif Mike Hammer tipine ait toplam altı adet kitap yazmıştır. Spillane, altı adet Hammer romanı yazdıktan sonra kitap yazmaya ara vermiştir.

Refik Erduran, Ertem Eğilmez ve Haldun Sel'in 1953 yılında ortaklaşa kurdukları Çağlayan Yayınevi, renkli ve film karesini andıran illüstrasyon kapaklı, cep kitabı boyutunda ve düşük fiyatlı, popüler romanlar yayımlamaya başlar.

Kemal Tahir Demir *(13 Mart 1910 - 21 Nisan 1973),* Türk romancı.

Türk edebiyatının en üretken roman yazarlarından birisidir. Sol dünya görüşüne sahip olan yazar, Marksizmi, Türk toplum yapısına uyarlamak için toplumu anlamaya çalışmış; edindiği bilgileri romanları yoluyla okuyuculara aktarmıştır.

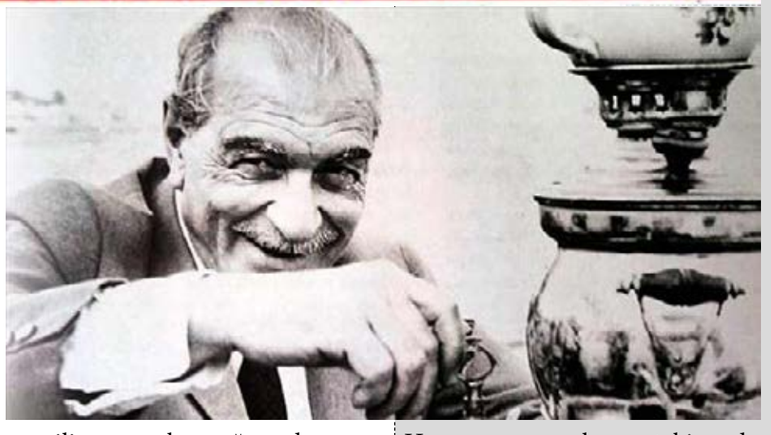

Bu kitaplardan ilki, Kemal Tahir'in takma adı F.M. İkinci ile çevirisini yaptığı, ABD'li Mickey Spillane imzasını taşıyan *"Kanun Benim" ("I, the Jury")* 1954 yılında yayımlanır ve büyük ilgi görür. Kısa sürede yeni baskıları yapılan kitap, 100.000'in üzerinde satılır.

*"Kanun Benim"*in başarısı üzerine, Çağlayan Yayınevi diğer Mike Hammer maceralarının da çevrilip yayımlanacağını duyurur. Mickey Spillane'in Çağlayan Yayınevi'nden çıkan diğer kitapları da aynı başarıyı tekrarlar.

Yayıncılar bir gün ne görsünler, sahte Mike gerçeğinden çok daha fazla satıyor.

Yayımlanan bütün Mayk Hammer romanlarını takip eden okurlar yeni maceraları talep ederler. Ancak Spillane, altı adet Hammer romanı yazdıktan sonra kitap yazmaya ara vermiştir. Bu durum, yayıncıların yerli yazarları sahte Mayk Hammer maceraları yazmaya teşvik etmeleri sonucunu doğurur. Nitekim, 1950'li ve 60'lı

yıllarda Türkiye'de 250'nin üzerinde sahte Mayk Hammer macerası yayımlandığı idda edilir. Kemal Tahir'in haricinde Afif Yesari, Oğuz Alplaçin gibi yazarlarda bu süreçte farklı Mayk Hammer romanları yazmışlardır.

Orijinal maceraların çevirmeni Kemal Tahir'in de Çağlayan Yayınevi'nden dört adet sahte Mayk Hammer romanı çıkar. 'Kara Nara'*(1955)*'da bunlardan ilkidir.

Kemal Tahir, 1954 - 55 yılları arasında gene F. M. ikinci adıyla *"Derini Yüzeceğim"*, *"Ecel Saati"* ve *"Kıran Kırana"* isimli kitapları yazdı.

Kemal Tahir de 1935'ten sonra geçimini sağlamak için F.M. ikinci takma adıyla bu klasik polisiye romanlarını yazmıştır. Mayk Hammer maceralarını seçme nedeni ise Türk halkının da dünyada yoğun ilgi gören polisiye-serüven tarzındaki romanlara olan büyük ilgi göstermesidir. Öyle ki Kemal Tahir'in yazdığı bu Mayk Hammer romanları özgün olanlarından çok daha fazla ilgi görür ve daha fazla satılır.

Belki de hayatında gidip görmediği Amerika'yı, oranın sokaklarını, caddelerini güzel bir şekilde tasvir etmiştir. New York'u şu şekilde tasvir edişi Amerika'yı sevmediğinin en belirgin ifadesidir;

"Bu güzel şehir öyle mi? Bu taşını toprağını... Pardon toprağı laf gelişi! Namussuzda toprak filan kalmamış ya. Taşına betonuna, demirine gürültüsüne kurban olduğum it ahırını mı?"

Orijinal Mike Hammer, Amerikan orta sınıfının ırkçı yönünü anlatırken, Kemal Tahir'in Mayk Hammer'ı bu duruma eleştirel bir gözle bakmaktadır.

Zaman zaman ABD'deki kapitalizmi eleştirmekten geri durmayan yazar, dönem itibariyle bazen konulara bir yan tema eklemiştir.

Kitabın *"kurtarıcı ve kurtarıcıyı bekleyenlerin psikolojisini"* yansıtıyor olması kitabın yazıldığı tarihlerde çok okunması için yeterli bir neden. Bu nedenle de Mayk Hammer serisini yazıldığı dönemdeki toplumun sosyolojik şartlarında irdelemek gerekir. Bu bakış açısıyla ele alındığındaysa toplumla yazar arasında bir arz-

talep ilişkinin olduğunu görüyoruz. Toplumda, kitaplara bakkaldan ya da marketten alınan bir ürün gibi bakılmış, yazar(lar) da bu isteğe cevap vermiş. Yani edebiyattan çok ticari bir amaç güdülmüş. Ancak, Mayk Hammer romanlarındaki bakış açısının böyle olduğunu söyleyebiliriz.

Öyle ki Kemal Tahir'in yazdığı bu Mayk Hammer romanları özgün olanlarından çok daha fazla ilgi görür ve daha fazla satılır.

Kemal Tahir'in Mayk

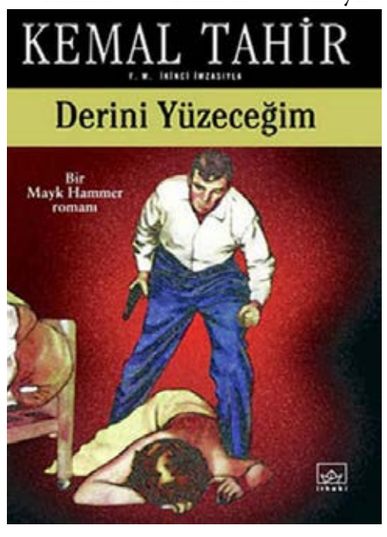

Hammer'i, orijinal *"Mike Hammer"*dan çok daha insani bir yapıya sahiptir. Spillane'in karakteri daha maço ve kötü bir karakter olup ABD'nin o dönemde yükselen muhafazakârlığının sözcüsü görevindeyken, Kemal Tahir'in Mayk'ı iyilerin yanında, ırk ayrımına karşı, insani yönüyle çok daha iyi birisidir. Yazarlığının olabilecek inceliklerinin birçoğunu gösterildiği bu romanda karakterler düzgündür. Yani okuyucu hoş bir Mayk Hammer ile karşı karşıyadır.

Ayrıca Oğuz Aral'ın daha sonrası adını *''Hafiyesi Mahmut"* olarak değiştireceği *"Hayk Mammer"*a ilham kaynağı olmuştu. Oğuz Aral bu karakteri neden yarattığını açıklarken, Yaşar Kemal'in kitaplarının zorla 5 bin sattığı ülkemizde Mickey Spillane'in kitaplarının 100 bin sattığını, sitemle belirtmişti. Aynı şey, Kemal Tahir için de geçerli olsa gerek. Buna karşılık, *"Derini Yüzeceğim"*, 70 bin satarak bir rekor kırmış. Bu durum, dilimizin en iyi yazarlarından Kemal Tahir'in neden Spillane taklidi yerli Mike Hammer'lar yazmaya mecbur kaldığını açıklıyor. Kemal Tahir çeşitli mesleklerde çalıştıktan sonra, hayatını yalnızca yazı yazarak kazanmaya karar vermişti. Birkaç istisnayı saymazsak, günümüz yazarlarının çoğunluğu içinde *''hayatını yalnızca yazı yazarak kazanmak"* hiçte kolay değildir.

Her iki yazarı da Mart doğumlu olan ve geçim gailesi için yazdıkları bu romanların kahramanı dedektif bir süre sonra fenomene dönüşür…

Amerikalıların *''pulp fiction-ucuz kurgu"* olarak nitelendirdikleri bu dedektif bir süre sonra fenomene

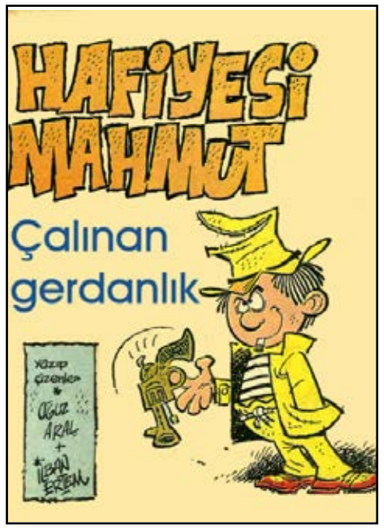

dönüşür ve sinema filmleri tv dizileri çekilir.

Mickey Spillane ayrıca 1963'te filme çekilen The Girl Hunters *(1962; Kadın Avcıları, 1968)* adlı yapıtının senaryosunu yazdı ve filmde Mike Hammer rolünü oynadı.

Romanları

I, the Jury (1947) My Gun Is Quick (1950) Vengeance Is Mine

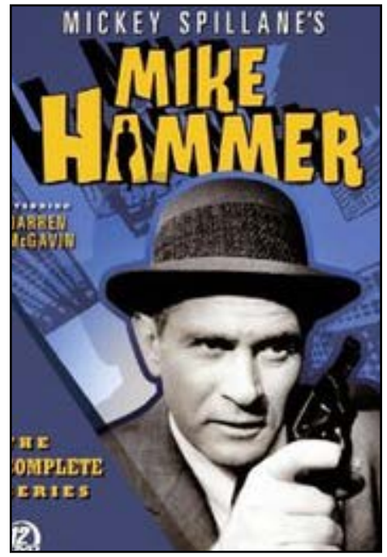

(1950) One Lonely Night *(1951)* The Big Kill *(1951)* Kiss Me, Deadly *(1952)* The Girl Hunters *(1962)* The Snake *(1964)* The Twisted Thing *(1966)* The Body Lovers *(1967)* Survival... Zero! *(1970)* The Killing Man *(1989)* Black Alley *(1996)* The Goliath Bone *(2008)*

Sinema Filmleri

I, the Jury *(1953)* Kiss Me Deadly *(1955)* My Gun Is Quick *(1957)* The Girl Hunters *(1963)* Margin for Murder *(TV, 1981)* I, the Jury *(1982)* Murder Me, Murder You *(TV, 1983)* More Than Murder *(TV, 1984)* The Return of Mickey Spillane's Mike Hammer *(TV, 1986)* Come Die with Me *(TV, 1994)* Mike Hammer: Song Bird *(V, 2003)*

Televizyon Dizileri

Mickey Spillane's Mike Hammer *(1958-1960)* Mickey Spillane's Mike Hammer *(1984-1985)* The New Mike Hammer *(1986-1987)* Mike Hammer, Private Eye *(1997-1998)*

Reha Ülkü

Multi-Süper kahramanlı çizgi romanlar

Çizgi romanın öyküsü:

Batman ve Süpermen birliktedir. Süpermen'in kuzeni olan mutlak kötü bir gençkız vardır. *(Bu macerayı önce İngilizce, sonra Türkçe olarak okudum. İkisi arasındaki nüansları geçiyorum ama onlar da önemliydi.)*

MULTİ-SÜPER KAHRAMANLI ÇİZGİ ROMANLARIN VE FİLMLERİN ESTETİKO-POLİTİĞİ

Multi-Süper Kahramanlı Çizgi romanların ve Filmlerin Estetiko-Politiği

Popüler kültür ürünleri bayağıdır, çünkü kitlenin beğeni zevki düşüktür, çünkü genelde kitlenin eğitim düzeyi düşüktür:

Bu; çok çok düz bir mantık ama marksist estetikçilerin bile, doğrudan kullandığı bir 'doğrusal programlamadaki ro noktası', kritik eşik çizgisi ve oldukça dolaylı ve dolayımlı bir kültürel gösterge aynı zamanda.

Çizgi romanlar popüler kültürün en belirgin göstergeli ürünlerindendir. Bir Orta Çağ kültürü olan gravür ve konuşma balonlu dini suretlemeler ikilisi, 20. Yüzyıl'ın başında bir yeniden yoruma ve aşırı bir yoruma uğradı.

ABD'de çizgi romanın popülerliği 1930'larda yükselmeye başladı. Global ekonomik kriz onyıllarıydı ve mafya polisi de kapsayan biçimde o dillere destan örgütlenmesini o zaman başlatmıştı. O dönemin polisiye yazarı olan Horace McCoy'un deyimiyle *'Mafyanın Dışında Kimse Yok'*tu. Tabii ki buna polis de dahildi, daha üst düzey yöneticiler de.

Bu durumda kaçış hayalleri üretilir genelde. Süper kahramanlar da öyle oldu. Hepsi birden ama başta tek tek ABD'yi kurtardılar. Hala da kurtarıyorlar.

Sinemanın ilk yüzyılının tamamlandığı 1995'ten bugüne dek gelen süreçte; çizgi romanlar film oldu, çizgifilm oldu, bilgisayar oyunu oldu. Böylelikle hiç yoktan *(yani hiç yeni telif ödenmeden)* milyarlarca dolarlık yeni iş alanı yaratıldı. *(Aslına bakılırsa, George Lucas 'Yıldız Savaşları'nın tüm haklarını satın alıp, 1977-1997 arasında oyuncak, tişört, vd gibi yan ürünlerden, toplamda milyarlarca dolar kazanarak, bu potansiyel iş alanının olanaklarını önceden imlemişti.)*

2010'da gelindiğinde, herhalde pazar pay sınırlarına erişildiğinden olsa gerek, 2 yeni yönelim sözkonusu oldu:

Bir. Çok kahramanlı çizgi romanlar üretmek.

İki: Bunları Orta Çağ gibi dönemlere taşıyarak, başka bir kültürel kombinezon üretmek / denemek.

Bir çizgi roman fanatiğiyim. Her tür, konuda, dilde çizgi romanı okurum. Binlerce çizgi roman okudum, yüz binlerce sayfa eder.

Aynı zamanda bir estetikçi, estetiko-politikçi ve politiko-estetikçiyim. Yani; gündelik yaşamın kültürolojisinden olsun, seçkin sayılan sanat eserlerinden olsun, tarihsel yorumlar yapmak uzmanıyım. *(Bu metin de öyle bir çabanın sonucu.)*

Bu 2 süreci birleştirerek, yukarıda dökümlediğim 2 seçeneğin birincisi üzerinde yoğunlaşacağım.

Bir örnek üzerinden gidelim:

Çizgi romanın öyküsü:

Batman ve Süpermen birliktedir. Süpermen'in kuzeni olan mutlak kötü bir gençkız vardır. *(Bu macerayı önce İngilizce, sonra Türkçe olarak okudum. İkisi arasındaki nüansları geçiyorum ama onlar da önemliydi.)*

Şimdi bilenler bilir:

Batman, 1990'lardaki yorumdan ve aşırı yorumdan en aşırı pay alan çizgi romanlardan biri oldu. Öyle ki 10 tane farklı karakter-Batman türü oluştu. Aynı öyküyü farklı çizerlerin çizmesi nüanslar yarattı. Farklı yer ve zamanlarda yazılmış, 18 öykünün tek bir öyküde ***(Şövalyenin Düşüşü)*** birleştirilip, tam ve tek bir öykü yaratılması ve sonunda Batman'in belinin kırılması gibi, genel süper kahraman öykü şablonlarına hiç uymayan bir yeni yorum oluştu. Bunun şu yararı olmuş: Bu Batman-Süpermen öyküsünün anlaşılırlığının ön sindiricisi bir öykü olmuş.

Yeni öyküde, bekleneceği gibi, Süpermen kuzenine aşık oluyor, zaten kızın kötüler tarafından Dünya'ya gönderilmesinin nedeni bu, Süperman'i suiistimal. 2000'li yılların başka bir popüler dalgası olan fantastik romanların film yapılmasına koşut olarak, şeytan ve mutlak kötülük dünyası da konuya çeşni olarak katılmış ama genel öyküsel gidişte bu tema çok sırıtıyor.

Batman genelde *'cool'* bir karakterdir. Burada sıcak bir karakter. Kızdan sürekli olarak feci kıllanıyor ama ne de olsa, 2 kankanın veya süper kahramanın çatışması, bir çizgi romanda sözkonusu olamaz gibi.

Bu ikilem, öyküde Batman'in sürekli bir kenara çekilip *'hımmm?'* olması durumuna yol açıyor ki popüler kültür – siyaset açısından, tam da biz yeni-aydınların olabileceği konumlardan biri bu ama yalnızca biri.

Sonra, burada 2 ama diğerlerinde maşallah 50-60 gibi, sürüsüne bereket güç koalisyonu, aklımıza kendiliğinden ABD'nin şer kuvvetlerine karşı, uysa da koyan, uymasa da koyan, *'koalisyon kuvvetleri toplaması'* durumunu getiriyor.

Popüler kültür tarihin seyrini imlemeyi sürdürüyor. 23. Bond filminde, bir önceki Bond ile halihazırdaki Bond kapışır durumu bile denenebilir. Daha önce Bond patronlarıyla kapışmıştı.

Tarihin tam da bu momentindeyiz:

Eski dostlar ABD-AB kapışıyor. ABD-Çin kapışıyor. Kazanan yok. Zaten mutlak iyi yok. Haklı yok. *(Herkesin haksız olduğu savaşlar ve oyun kuramı modelleri mevcuttur.)*

Batman'in bu öyküdeki davranış izleği bize kendi davranış izleğimiz için bir modelleme sunuyor: Oyunun dışında kal. Gerektiği zaman epsilon müdahaleler yap ama asla ve kata kimseye güvenme, kendine bile. Bond'un Bond ile kapışması gibi, kendindeki faşizm ile kendindeki anti-faşizmi savaştır. *(Hangisinin kazanacağının henüz önemi yok.)*

Sonuç?:

Kazanan tarihsel artı-değer bilgi olacaktır, hep öyle olmuştur, şimdi de öyle olmaktadır. 'Makro paradigmalar/büyük söylemler dönemi' bitmemiştir, çünkü henüz başlamamıştır. Devrimler bitmedi, çünkü o 2 dünya devrimi yalnızca ön-prova idi, asıl devrimler yolda. 50 yıldan ve dünyanın üçte birinden değil, 5.000 yıldan ve 10 dünyadan *(diğerleri yerleşilebilir gezegenler olmak üzere)* söz ediyoruz.

Çizgi romanın yeni-okumalarına hoşgeldiniz.

Horace McCoy

Hadi gidip insanlardan nefret edelim....

DİP NOT

Horace McCoy *(14 Nisan 1897 – 15 Aralık 1955)* Büyük Depresyon dönemini anlatan, katı romanlarıyla tanınan ABD'li yazar. 1935 yılında yazdığı, ölümünden on beş yıl sonra aynı isimle sinemaya aktarılan, Atları da Vururlar yazarın en bilinen eserleri arasındadır.

McCoy Tennessee, Pegram'da doğdu. I. Dünya Savaşı esnasında Birleşik Devletler Ordusu Hava kuvvetlerinde hizmet etti. Düşman hattının arkasına birkaç görev uçuşuyla, bombacılık ve keşif fotoğrafçılığı yaptı. Savaşta yaralandı ve Fransa hükümeti tarafından kahramanlığı için Croix de Guerre ödülü verildi. 1919'dan 1930'a kadar Texas'da Dallas Journal isimli bir yayında spor yazarlığı yaptı. 1920'lerin sonlarına doğru birkaç ucuz, tanınmamış dergide kısa hikâyeleri yayımlandı. Aynı zamanda kara film örneğide olan, klasik romanlarından Kiss Tomorrow Goodbye'ı 1948'de yayımladı. Hikaye, romanın ahlaksız başkahramanı Ralph Cotter tarafından anlatılır. James Cagney romanı, daha sonra aynı isimle sinemaya uyarladı. Henry Hathaway, Raoul Walsh ve Nicholas Ray gibi yönetmenlerle çalıştı. Aynı zamanda King Kong filimin yetkili olmayan senaryo asistanlarından biriydi.

McCoy 15 Aralık 1955'de Beverly Hills'te kalp krizinden öldü.

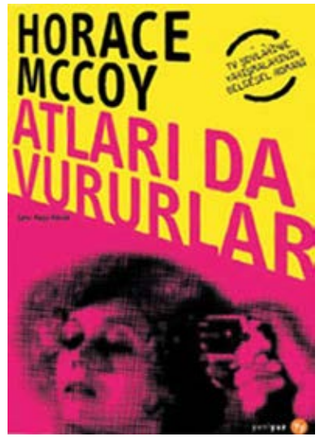

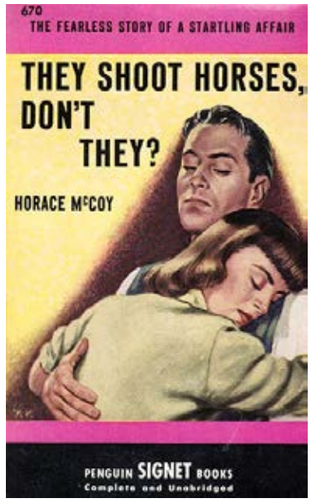

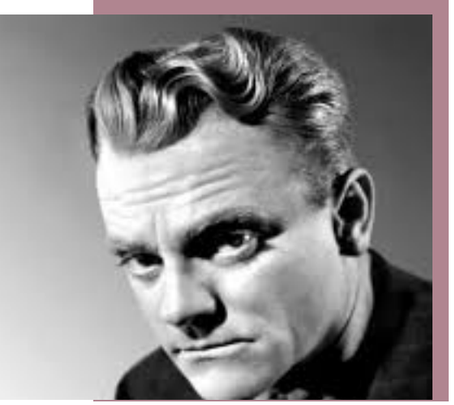

Hüseyin Rahmi Gürpınar

Mart ayının olmazsa olmazlarından biride Kedilerdir.

Kedisiz bir Mart ayı düşünülemez, kedisiz bir Mart ayının bir yanı eksik kalmış olur.

Türk hikayeciliğinin büyük ustalarından biri olan Hüseyin Rahmi Gürpınar'da böyle düşünmüş olacak ki "Kedi Yüzünden " adlı hayli komik bir öykü kaleme almış.

Ve yine bir Mart gününde "8-Mart-1944 " yılında 79 yaşında aramızdan ayrılmıştır.

İstedik ki bu eskimeyen öyküsü ile ustaya bir saygı duruşunda bulunalım.

KEDİ YÜZÜNDEN

Saadet hanım pencere önünde ütü yapıyor, validesi Müride Hanım mangal başında çocukların çoraplarını yamalıyordu. Saadet hanım ütünün burnunu bir ince gömleğin kırmaları arasında yürüterek:

- Anne hiç aklım başımda değil. Gülfem bu akşam eve gelmedi.Hala da meydanda yok.

Gülfem geçen martın yavrusu, van azmanı, gözlerinin içi mandalina renginde, samur kuyruk kaba kulak altın sarısı bir dişi kedi idi. Validesi kızını teselli için parmaklarını dikişin üzerinde durdurarak gözlüğünün üstünden bakarak:

- Merak etme Saadet, Gülfem geçende de iki gün iki gece gelmedi. Şimdi kızgınlık zamanları görürsün.. Nerede ise bir taraftan çıkar gelir.

Bu esnada bahçeden inceli kalınlı acı acı kedi sesleri duyuldu. Gırtlak nağmeleri ile dolu kulakları yırtan bir konçerto.

Saadet Hanım ütüyü bırakarak cüzi bir müddet kulak kabarttıktan sonra:

- Hah işte.. Gülfemin sesi, Kediciğimi boğuyorlar.

- Kebapçıların o aznavur kedisi kaplan daima bizimkinin arkasından gezer. Gülfemi en evvel o berbat etti. Ötekilere yol gösterdi. A.. dişi kedi istemem. Mahalle şırfıntısı oldu. Uyuzu, körü, mundarı, ne kadar erkek kedi varsa hepsi bizimkinin arkasında. Duvardan duvara, ağaçtan

ağaca, damdan dama birbirini kovalayarak ne sağlam kiremit bırakıyorlar ne de insanda kafa beyin. Tıpkı Şehzadebaşının piyasa kızgınlarına benziyorlar. Aman yarabbi İstanbul'umuzun insanındaki hayvanındaki bu azgınlık nedir? Sen bizi ıslah eyle, cümlemize hayırlar ver.

- O kebapçı olacak herif Halepli midir? Şamlı mıdır? Nedir?.. Başında bafur dumanı fes, yanağının üstünde kara biber kadar yapma bir ben. Ortasına kalay gibi bir elmas iğne sokulu güvez boyunbağı, ruganlı potinler. İki dirhem bir çekirdek amma ne kadar nazik olsa nazeninim olamıyor. Yerli gülü olmadığı her halinden besbelli.

- Ne olursa olsun kızım. böyle günde renge çalıma bakılmaz. Evini öyle besliyor öyle besliyor ki her akşam iki eli tıklım tıklım gelir. O aznavur kedi hep et kırpıntısı ile besleniyor.. Onun için azılı. Et pahalı diyorlar, para yok diyorlar. A o bize göre. Bizim gibiler için yok. Geçen akşam damadım söylüyordu. Kebapçı dükkanlarında lokantalarda oturacak yer bulunmuyormuş. Danalar gibi insanlar boğazlandı. Topraklarımız kanlara bulandı. Ahmetçik öldü. Mehmetçik öldü. Ben donumu sattım. Sen gömleğini; elde avuçta kalmadı. Kül kömür yedik. Fakat olanlar da var. Vakti ile küplerini dolduranlar doldurmuşlar.

Tizden pesten bozuk ahenk gayetle velveleli bir kedi "opera"sı daha duyuldu. Saadet Hanım validesinin zamaneden şikayeti hakkında daima ıtnabe varan diskurını dinlemeyerek hemen tahtaboşa koştu. Komşunun bahçesine doğru uzanarak:

- A işte, işte Gülfem orada. Mutfağın damında. (validesine haykırarak) Koş anne koş. Tavan süpürgesini al da koş.

Kocakarı kolları sıvalı, havanın serinliğine rağmen biraz dekolte iş kıyafeti ile, uzun tavan süpürgesini yerlerde sürüyerek koşar. Kızının parmağı ile gösterdiği cihete bakarak:

- Ah kör olasıcalar. Duvarla bacanın arasına Gülfemi sıkıştırmışlar. Canavar gibi kediler etrafını almışlar. Makbule hanımın sincabi kedisi, imamın kuyruksuzu. Muhasebecilerin tekiri, a a a daha tanımadıklarım yedi mahalleden toplanma renk renk, boy boy nursuz, pirsiz kirli kediler. Hepsi orada hepsi. Aman hanım bu kızgınlık ne fena şey. Suratları pislik, tırmık içinde. (var avazı ile haykırarak) Mahallede bizimkinden başka dişi yok mu ? Bu kadar hovardanın hangisine yetişecek? İlahi seni Gülfemler götürsün. Namussuz kahpe. İnsanın pek fenasına gidiyor. Elcağzımla evden büyüttüm. Dosta düşmana bizi rezil ve rüsva etti bıraktı. Kedinin azgınlığından bile insana büyük bir ar geliyor. Kızları, karıları böyle terelelliye çıkanlara Allah imdat eylesin. Tahammül olunur şey değil. Bak, bak. Kebapçının kaplan en önde oturuyor. Bizim kediye bakıp bakıp yutkunuyor.

Evvela kaplan ve arkasından bir iki kedi daha Gülfeme hücum ederler. Saadet Hanımın gözleri büyümüş bir sinir hali ile bağırarak:

- A gözümün önünde ben böyle şeye dayanamam. Anne sırığı indir. Hangisinin kafasına gelirse paralansın.

Kocakarı tavan süpürgesini aşk ile şevk ile bir kaldırıp indirir.Tangır tungur kiremitler yuvarlanır. Kırılır. Kediler hurrr bu köşeden öbür köşeye akarlar. Mutfağın penceresinden biraz nezleli, biraz gunneli bir sesle bir beddua yükselir:

- İlahi elin kırılsın. İki yanında upuzun teneşirlere gelsin. Kalakala bir çürük mutfağım kaldı onu da başıma mı yıkacaksınız karılar? Allah'ın zorbaları. Bu nedir tangır tungur tepemde?

Müride Hanım: "A Emine hanım kızma kadınım kızma. Ben dama vurmadım kediye vurdum."

Emine Hanım: "O ne vuruş izansız? Tepemden aşağı yağmur gibi topraklar döküldü. Dama vurmamış hanım kediye vurmuş. Bunak lakırdısı. Kediye inen sopa dama dokunmaz mı? İmansız karılar kiremitleri daha yeni aktarttım. Etek dolusu para verdim. Ben dul karıyım. Sizin gibi kocam yok. Oynaşım yok. Alakalım yok. Belalım yok.

Müride Hanım: "A çenen tutulsun çirkef. O ne kadar lakırdı? Kimin oynaşı, alakalısı, belalısı varmış bakalım? Ağzından çıkanı kulakların işitsin. Ben adamı kapı kapı sürüklerim. Namusuma lakırdı söyletmem."

Emine Hanım: "Ay aman güleyim bari. Yetmiş yaşındaki karı namusuna lakırdı söyletmiyor. Ayol sen başını açıpta ulu orta divan yoluna çıksan yüzüne bakan olmaz. Sümüğünü kimse atmaz. Keçi boynuzu karı"

Kediler boyunlar çarpık, gözler hasma dikik, kuyruklar müteharrik hep bir ağızdan bozuk bir arganun gibi muhtelif perdelerden bir "koro"dur tuttururlar.

Bu gürültü arasında Müride Hanım: "Senin oynaşın, sırdaşın yok ta bir sıraya dişlerini niye yıldızlattın? Puhu kuşu gibi o kuyruklu kuyruklu sürmeleri kimin için çekiyorsun? Mahmut paşada saç boyası bırakmadın, sarısını, kumralını hepsini tecrübe ettin. Geçen gün Hürmüz'e : "Bir gence varacağım, bütün malımı yedireceğim." demişsin. Artık senin başına ne genci kusar ne ihtiyarı. Hırtlamba yellos."

Emine hanım bu tecavüzlere koyu koyu cevaplar verir. Kavga kedilerin vaveylalarına karışır. Müride Hanım süpürge sırığını bu kızgın nağmekarlara indirerek:

- Susunuz bakayım azgınlar. Düşmanım ne söylüyor anlayayım.

Diğer komşu Fikriyar Hanım pencereye gelerek:

- Susunuz hanımlar. Ele güne karşı bu ne kepazelik. Kocam evde yerin dibine geçiyorum. Konu komşu pencerelere üşüştü. Sizi dinliyorlar.

Saadet Hanım: "Ah Fikriyar kardeşim, kedi yüzünden kavga. Kebapçıların kedisi bizim Gülfemin kanına girdi. Burada damın üstünde gözümüzün önünde olmadık rezalet yok."

Kebapçıların penceresi açılarak hımhımca bir ses:

- Kebapçılar kadar başınıza taş düşsün. Kuzum, kuzum bizim kaplan erkektir. Hangi dişi kuyruğunu sallarsa ona gider. Kedinizi zapt ediniz.

Müride Hanım bütün hıncıyla süpürge sırığını birbiri arkasına kedilere indirip kiremitleri tarumar ederek kısıla kısıla bağırdı:

- Vallahi aleyhinize dava açacağım, sandığımda sepetimde ne varsa satıp savup avukatlara vereceğim. Hakkınızdan geleceğim.

Akşam üstü Şevki Efendi eve gelince kayın validesini örtü döşek hasta buldu zevcesi Saadet'den sordu:

- Annene birdenbire ne oldu böyle?

- Bugün açık saçık tahtaboşa çamaşır astı da soğuk aldı.

Dip Not...

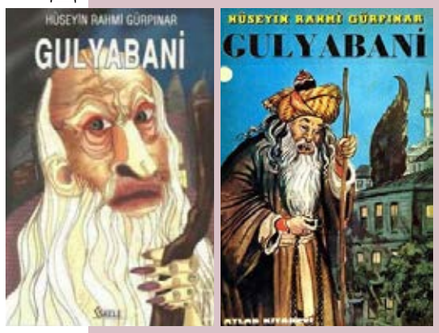

Hüseyin Rahmi Gürpınar; eserlerinde, toplumsal ve ekenomik karşıtlıkları, kadın erkek ilişkilerini işlemiş; İstanbul halkının yaşam biçimini yansıtmıştır.

HÜSEYİN RAHMİ GÜRPINAR

(1864-1944)

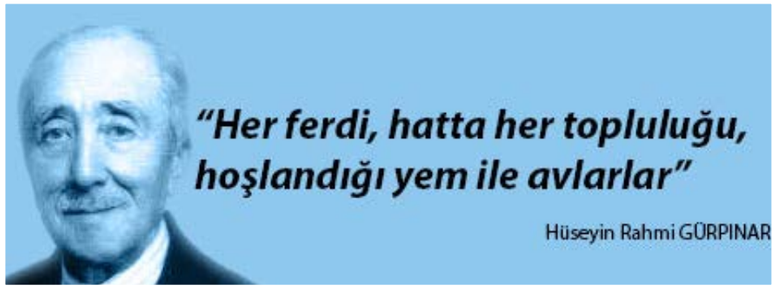

Roman ve Hikaye Yazarı

İstanbul'da 1864 yılında doğdu. Babası Sarayda görevli Mehmet Sait Paşa'dır. Daha üç yaşında iken annesini kaybeden Hüseyin Rahmi; Yakubağa Mektebi, Mahmudiye Rüştiyesi (ortaokul) ve İdadi'yi (lise) bitirdikten sonra

1878'de Mülkiye'ye (Üniversite) kaydoldu. Ağır bir rahatsızlık geçirmesi sonucu okulu bitiremeden ikinci sınıftan ayrıldı. Kısa süreli memurluk hayatından sonra, yazarlık yaparak hayatını idame ettirmeye başladı.

1887'de Tercüman-ı Hakikakat Gazete'sinde yazmaya başlayan yazar; daha sonra İkdam ve Sabah Gazetelerinde yazar ve çevirmen olarak çalıştı. II.Meşrutiyet döneminde kısa sürelerle Boşboğaz ve Güllabi dergisini, Millet Gazetesini çıkardı ise de başarılı olamadı. İkdam, Söz, Zaman, Vakit, Son Posta, Milliyet ve Cumhuriyet Gazetelerinde yazarlık yaptı. 1912 yılında; hayatının büyük bölümünü geçireceği Heybeliada'ya taşındı. 1936-1943 yılları arasında Kütahya Milletvekili olarak T.B.M.M'nde bulundu. 1944 yılında Heybeliada'da öldü.

Hüseyin Rahmi Gürpınar; eserlerinde, toplumsal ve ekenomik karşıtlıkları, kadın erkek ilişkilerini işlemiş; İstanbul halkının yaşam biçimini yansıtmıştır. Hikaye ve romanlarında halk dilini kullanmış, eleştirilerini de mizahi bir üslupla dillendirmiştir. Çok sayıda eser bırakmış, okunan, sevilen bir edebiyatçı olmuştur.

Romanlar:

-Şık (1889)
-İffet (1896)
-Mutallaka (1898)
-Mürebbiye (1899)
-Bir Muadele-i Sevda (1899)
-Metres (1900)
-Tesadüf (1900)
-Şıp Sevdi (1911)
-Nimetşinas (1911)
-Kuyruklu Yıldız Altında Bir İzdivaç (1912)
-Cadı (1912)
-Sevda Peşinde (1912)
-Gulyabani (1913)
-Efsuncu Baba (1919)
-Son Arzu (1922)
-Tebessüm-i Elem (1923)

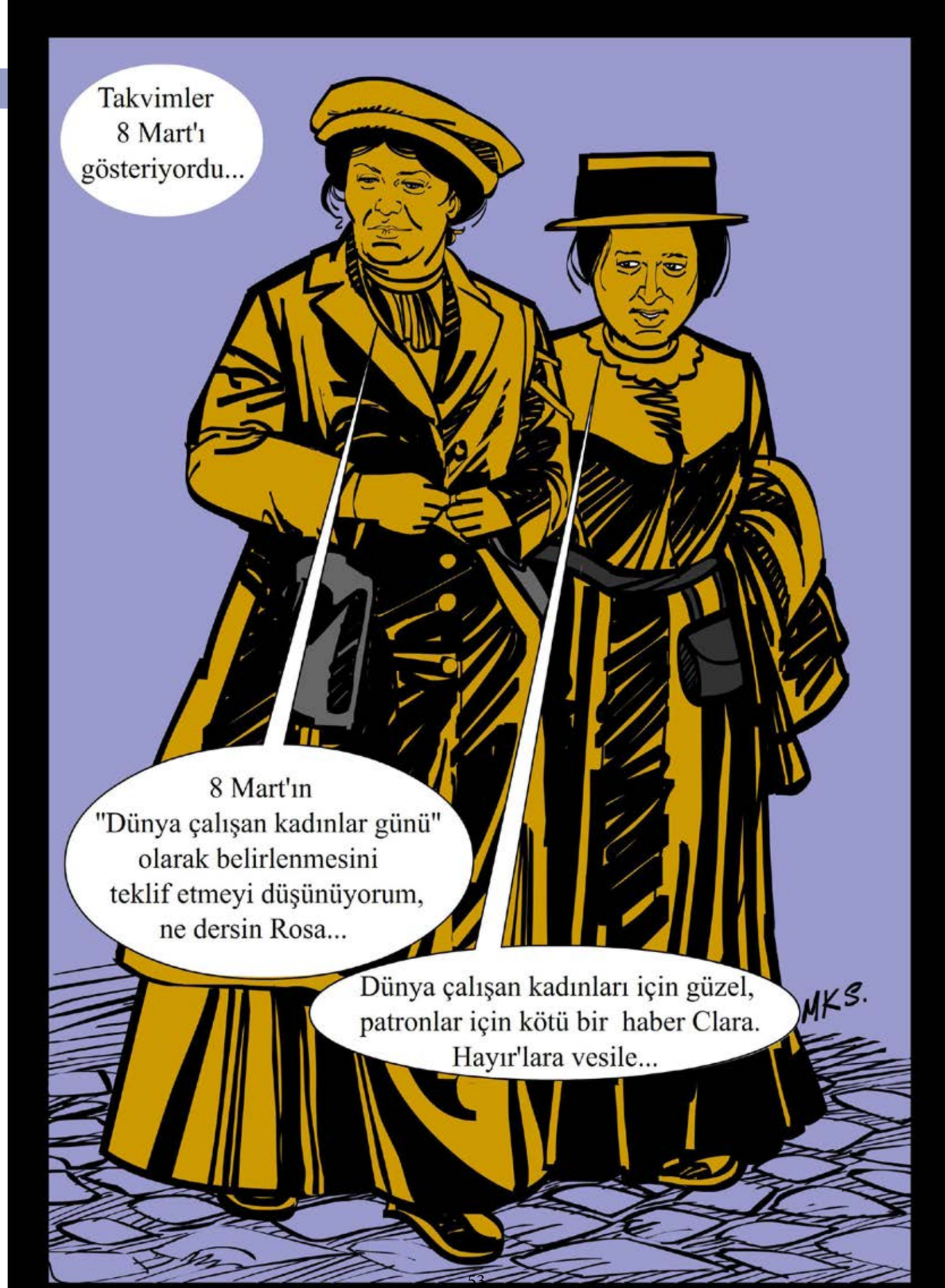

Atilla Bilgen

Homeros derki; on tane ağzım olsa, on tane dilim, hiç kısılmayacak sesim olsa yine de bitiremem Zeus'un çapkınlıklarını.

SEN NEYMİŞSİN BE ZEUS!

Dün akşam eşimle televizyon seyrederken telefonuma bir mesaj geldi. "Aşkım seni çok özledim. Ne zaman buluşacağız?" diye yazıyordu. Tabi ki ciddiye almadım, zira öyle bir kadın yoktu hayatımda. Eşim dilimlediği elmayı uzatırken "Kimden?" diye sordu. Espri olsun diye "Sevgilimden." dedim. Önce uzun uzun süzdü beni, ardından "Ver bakayım şu telefonu." dedi. Saklayacak bir şeyim olmadığından uzattım. Okuduktan sonra "Kim bu?"diye sordu. "Ne bileyim? Herhalde numarayı karıştırdı." dedim. Kinayeli bir ses tonuyla "Kesin öyledir!" dedi. Bana güvenmemesi kalbimi kırmıştı. O kızgınlıkla "Ver şu telefonu da arayayım kadını. Bakalım gerçeği öğrenince ne yapacaksın?" dedim. Parmağını ekranın üstüne koydu ve "Minareyi çalan kılıfı hazırlar." dedi. Ne demek istediğini sorduğumda, numaranın gizlenmiş olduğunu söyledi. Yapabileceğim bir şey kalmamıştı. Konuyu kapatmak amacıyla "Az önce dediğim gibi numarayı karıştırmış olmalı. Uzatma artık." dedim ve bakışlarımı televizyona yönelttim. Ama konu kapanmadı. Aksine daha da büyüdü ve geceyi kanepede geçirdim! Sabah işyerine gittiğimde eşimin özür dilemek için beni arayacağından emindim. Zaten mantıklı olan da buydu. Gün boyu o telefonu bekleyip durdum. Aramadı. İşten çıkınca ev yerine meyhaneye, işte bu yüzden gittim.

Masaya oturur oturmaz üç beş meze söyleyip bir ufak açtırdım. Siparişlerim gelince bir yudum rakı içtim, ufak bir parça peynir attım ağzıma, sonra sıkıldım! Zira tek başıma içmeyi oldum olası sevmezdim. Üstüne üstlük bu akşam dertliydim. Karşımda içimi dökecek biri olmalıydı. Hemen cep telefonumu çıkartıp aklıma kim gelirse aradım. Evliler; bu saatten sonra izin almalarının zor olduğunu, bekârlar; hatunları bırakıp gelemeyeceklerini söylediler. O çaresizlikle bir yudum daha içtim. Rakı boğazıma daha yeni ulaşmıştı ki, elli elli beş yaşlarında, kısa boylu, zayıf bedenli bir adam yanımda beliriverdi. Bardağı masaya koyup ne var dercesine yüzüne baktım. Kepçe kulaklarını örten uzamış saçlarını eliyle söyle bir düzeltip "Haddim olmayarak sizi bir konuda uyarmak istiyorum." dedi. Kıvırcık sakalının üstünde bir heykel gibi dimdik duran iri burnundan bakışlarımı kaçırıp "Buyurun." dedim. Bu sözümle geniş bir gülümseme kapladı yüzünü. "Bu nazik davetiniz beni son derece mutlu etti. Kararınızdan inanın pişmanlık duymayacaksınız." dedi. Şaşırmıştım. "Nasıl yani? Hangi kararımdan?" diye sordum. İri kahverengi gözleri biranda çukura kaçtı. Başı öne düştü ve zor duyulan bir sesle "Buyurun derken masanıza davet ettiniz sanmıştım." dedi. "Olur böyle şeyler." dedim. "Hıı" dedi ve sustu. Ardından ikimizin arasında garip bir bekleyiş başladı. Ne ben yemeğime devam edebiliyordum, ne de adam yanımdan uzaklaşıp gidiyordu. Bu durumdan sıkılmıştım. Sırf bir şey demiş olmak için "Pardon ama kimsiniz?" diye sordum. Hazır ola geçercesine topuklarını birleştirip kollarını gövdesinin iki yanına koydu. Bu arada karnını içeri çekmiş, başını öne doğru uzatmıştı. Ardından tekmil verircesine bir solukta kendini tanıttı.

"Bendeniz Homeros. Homeros Hüsnü."

"Homeros mu? İlginç. Beni hangi konuda uyaracaktın Homeros?

"Huyumdur, meyhaneye girince şöyle bir durur etrafıma dikkatice bakarım. Bu akşam da aynısını yaptım ve direkt sizi gördüm. Neden derseniz bir kere tek başınaydınız. Yüzünüz de hafiften kararmıştı. Belli ki dertliydiniz. Ama bu meret yalnız başına içilmez. Duvara bakılarak içilmez. Dertlenmek için içilmez. İnat edersen gözünün yaşına bakmaz çarpar. Bu meret keyif için içilir. Sohbet için içilir. Baktım ki siz de rakı var sohbet yok. Bende para yok muhabbet çok. İsterseniz elimizdekileri paylaşalım diyecektim."

Sevimli birine benziyordu. Hem zaten dertleşecek birini arıyordum. Bu saatten sonra seçme şansım da yoktu. Başımı sallayarak "Paylaşalım be Homeros. Umarım hikâyelerin masadaki rakıya yeter." dedim. Karşımdaki sandalyeye oturur oturmaz rakı şişesine baktı. Gördüğünü beğenmemişçesine yüzünü buruşturdu ve "Çıı. Yetmez" dedi.

"Çabuk pes ettin Homeros. Hani dağarcığın ağzına kadar doluydu?"

"Rakı az rakı."

"O iş kolay. Hallederiz"

Bunun üzerine sağ elini göğsünün üstüne koyup "Eyvallah." dedi, ardından arkasını dönüp "Lütfüüüü ilgilen burayla." diye bağırdı. Garson servis yaparken bir yandan da Homeros'a laf yetiştiriyordu: "Ulan bu akşam da ıskalamayıp bir masaya yamandın ya helal olsun sana."

"Kes traşı doldur rakıyı Lütfü."

Garson masamızdan ayrılırken Homeros bardağını havaya kaldırdı ve "Güzel abimin sağlığına." dedi.

"Sağlığımıza."

Benim aksime bardağın yarısını bir yudumda bitirdi. Mezelere söyle bir bakındı. Beyaz peyniri çatalının ucuyla ikiye bölüp yarısını ağzına attı. Ardından

kızarmış ekmeğin üzerine bolca acılı ezme sürüp yedi. Arkasına yaslanırken de "Buranın karides güveci harikadır. Halis tereyağından yaparlar. Şiddetle tavsiye ederim." dedi.

"Söyle o zaman Homeros."

"Lütfüüüüü her zamankinden getir." diye bağırıp bardağına uzandı. Bu hızla devam ederse muhabbet başlamadan rakının dibini görecektik. O telaşla "Neden Homeros diyorlar sana?"diye sordum. İlkinin aksine bu sefer ufak bir yudum içti ve "Takmışım abi ben Olympos'ta oturanlara. Neden dersen; nedensiz! Öylesine bir merak işte! Ama bu işin ıcığın cıcığını yuttum. Ben Zeus'la uğraşırken babadan kalanlar da suyunu çekmiş. Ne cepte para var, ne elde meslek. Kalmışım öyle sap gibi! Aç kalmamak için başladım senin gibi güzel abilere hikâyeler anlatmaya. "

"Adın da oldu Homeros."

"Ayneeen. Homeros derki; on tane ağzım olsa, on tane dilim, hiç kısılmayacak sesim olsa yine de bitiremem Zeus'un çapkınlıklarını. Nasıl ama?"

"Güzel. Zeus gerçekten çapkın mıydı?"

"Hem de nasıl? Yeter ki birini beğensin. Ölümlü, ölümsüz, cin, peri, hobbit, kadın, erkek demez kimi görse dalardı. Göz koydukları bazen nazlanırdı, o zaman da onları kandırmak için şekilden şekle girerdi. Bir bakarsın boğa olmuş, bir bakarsın kartal veya kuğu."

"Kimse karşı çıkmıyor muydu Zeus'a"

"Ne diyorsun be abi? Adam tanrıların tanrısı, senin benim gibi Ahmet'e Mehmet'e değil rüzgârlara, yıldırımlara söz geçiriyor. Biz başımızı çevirdiğimizde en fazla Lütfü'ye sesleniyoruz, o çevirdiğinde evren alt üst oluyor. Böyle birine karşı çıkmak kimin haddine? Fakat boynuzlanmaları da kolay kolay hazmedilecek bir şey değil. Ne yapalım ne edelim diye düşünürlerken onursuzluğu onura döndürdüler."

"O nasıl oluyor?"

"Şimdi bunlar sonuçta boynuzlanıyorlardı değil mi güzel abiciğim?"

"Evet."

"Ama boynuzlayan sıradan biri değil; Zeus. Kadınlarının onunla işi pişirmelerini gurur verici bir olay olarak gördüler. Erkekler; ne mutlu bana ki Zeus senin değil benim karımı düdüklemiş derken, kadınlar da; çatla patla Zeus seni değil beni yatağa attı diye övünüyorlarmış. Ne yaparsın züğürt tesellisi işte!"

"Bu kadar rahat hareket ettiğine göre Zeus herhalde bekârdı."

"Yanılıyorsun abi adam yedi defa evlendi. Ama ilk altı karısının umurunda değildi çapkınlığı. Çocuklarımın babası evimin direği diyorlar ve olayı görmezlikten geliyorlardı, ancak yedinci karısı Hera'ya nikâh basınca olay değişti."

"Neden?"

"Bak şimdi güzel abiciğim, kadınların en budalasında bile bir altıncı his vardır. Erkeği bir halt yerse şipşak anlar. Kadınların en budalası öyle olursa Hera gibi bir anasının gözü bir tanrıça neyi görmez? Zeus'un daha yüzüne bakar bakmaz ne dolaplar çevirdiğini anlıyordu. Sonra da başlıyordu dırdıra."

"Desene çok kıskançtı."

"Hem de nasıl. Ben söyleyenlerin yalancısıyım, ama kadınlara kıskançlığı yayanın Hera olduğu rivayet edilir."

"Bu akşam seninle içmemin sebebi demek ki Hera!"

"Hayırdır abiciğim evden kovulma durumları mı var?"

"Boş ver. Sonra"

"Dur be abiciğim müsaade et de bir şeyler yiyelim. Malum aç ayı oynamaz." dedi ve kaşla göz arasında mezelerin yarısını götürdü. Bardağındaki rakısını tazeleyip büyük bir yudum içti ve ardından anlatmaya devam etti.

"Şimdi çapkın mapkındı; ama Allah için evine çok düşkündü. Kimi hamile bırakırsa bıraksın- ki bırakmadığı kadın yoktu. O dönemlerde Zeus'un bir çocuğuna çarpmadan sokaklarda rahat yürüyemezdin. her zaman sıcak yuvasına geri dönerdi. Ama Hera bununla yetineceğine hep söylendi. Anlayacağın evlerinden hırgür eksik olmadı."

"Tanrıların tanrısı değil miydi Zeus. Susturamadı mı karısını?"

"İstese tabi ki sustururdu; ama ölümüne seviyordu Hera'yı be abiciğim. Ne var ki çapkınlıktan da vazgeçemiyordu. Ne yaparsın huy işte! Böyle olunca da didişmeleri bitmek bilmedi. İnan bana abiciğim; Olympos'lu tanrılar her gece bunların kavgalarını dinlemekten uyuyamaz olmuşlardı."

"Tanrıların tanrısı bir kadınla baş edemiyordu desene."

"Homeros der ki: Altın tahtında oturur şimşeklerin ölümsüz efendisi/ yaslar ayaklarını yüce göklere/sarsılır tüm Olympos koca cüssesiyle/Ama konuşunca Hera nereye saklanacağını bilemez Zeus. Nasıl ama?"

"Güzel."

"Allah seni inandırsın abiciğim Olympos dağındaki tüm tanrılar Zeus'tan, Zeus da bir tek Hera'dan korkardı."

"Biz erkeklerin kime çektiğini böylece anlamış olduk. Eee başka ne yapardı Hera?"

"Zeus'a söyleniyordu söylenmesine; ama bir yere kadar. Sonuçta adam tanrıların tanrısı! Ne var ki karı da kindar. Bir şekilde boşalması lazım! Bu yüzden kafayı sevgililerine taktı. Suçlu olup olmadıklarını umursamadan onlarla uğraşıp durdu. Bu da kesmeyince bu sefer çocuklarına yöneldi."

"Çocuklarına mı? Onların ne suçu var?"

"Analarından ötürü analarından!"

"Ne yapardı onlara?"

"Hangi biri anlatayım sana bilmem ki?" dedi ve bardağına uzanıp içindekini bir yudumda bitirdi. Ardından "Lütfüüüü nerede kaldı güveç?" diye bağırdı.

"Az sonraaaa geliyooor."diye seslendi Lütfü mutfaktan. Boşalmış rakı şişesini alıp havaya kaldırdı ve "Semele'yi ve oğlunu anlatayım diyorum; ama hikâye uzun şişe boş be abiciğim!" dedi.

"Lütfü bir şişe rakı getir." diye seslendim.

"Yetmişlik olsun Lütfüüüü." diye bağırdı Homeros, ardından bahsettiği hikâyeyi anlatmaya başladı.

"Günlerden bir gün Zeus yeryüzünde Semele adında güzeller güzeli bir kızın yaşadığını duymuş. Söylentiler doğru mu değil mi diye gidip bakacak; ama Hera sürekli peşinde. Mecburen oğlu Hermes'i çağırmış yanına ve "Git bak bakalım şu kıza. Abarttıkları kadar var mı?"demiş. Rüzgâr gibi uçsun diye altından sandaletlerini giymiş Hermes ve bir çırpıda bulmuş Semele'yi. Görür görmez de nutku tutulmuş. Zira kız tam bir afet. Uçarak dönmüş babasının yanına ve "Durduğun kabahat babacığım. Tam senlik bir parça." demiş."

"Eeee sonra." diye sordum.

"Sonra… Soğumadan dalalım şu güvece demiş yüce Zeus."

"Güveç mi? O da nereden çıktı Homeros?"

"Lütfü getirdi ya. Haydi soğumadan yiyelim." dedi ve ekmeği suyuna iyice bandırıp ağzına attı. Sonra elleri makineli tüfek gibi çalışmaya başladı. İki dakika içinde güveçten geriye sadece tabak kalmıştı. Lütfü'nün tazelediği bardağından bir yudum içip arkasına yaslandı ve Semele'yi anlatmaya devam etti.

"Homeros der ki; Altın bir halat sarkıtın gökten,/Tekmil tanrılar, tanrıçalar, tutun çekin o halatı/Gene indiremezsiniz efendiniz Zeus'u yeryüzüne/Ama güzel bir kadın görürsem/ O an uçarcasına inerim yeryüzüne. Nasıl ama! Hermes'ten haberi alınca işte öyle uçup gitmiş Zeus. Kızı görünce de anında yazılmış. Ama bir türlü yüz vermemiş Semele. Üstüne üstlük bir de "Beni ne prensler ne krallar istedi de varmadım, senin gibi bir çulsuza mı yüz vereceğim?" demez mi?"

"Yüce Zeus'a çulsuz mu demiş."

"Heee öyle demiş. Zeus'da önce afallamış, ama sonra jeton düşmüş. Tanınmamak için yeryüzüne tebdili kıyafet inermiş. O gün de dilenci kılığına girdiğini unutmuş meğerse. Neyse durumu anlatınca kız ikna olup teklifini kabul etmiş. Zeus, yeryüzünde Semele ile oynaşırken Hera güzellik uykusundan uyanmış. Tembel tembel gerinirken bir bakmış ki yatakta yalnız. Hemen anlamış Zeus'un bir halt çevirdiğini ve apar topar inivermiş yeryüzüne. Ama çok geç kalmış. Olay yerine vardığında Zeus keyif sigarasını içiyormuş. Tabi kıskançlıktan çıldırmış. İntikam yeminleri atarak Olympos'a geri dönmüş. "Öyle bir şey yapmalıyım ki" demiş kendi kendine "aynı anda ikisine birden zarar vereyim." Ne yapayım ne edeyim diye düşünürken sonunda zekice bir plan bulmuş. Semele'nin ihtiyar bakıcısı kılığına girip soluğu kızcağızın yanında almış. Kız mutluluktan uçuyor tabi. Bakıcı kılığındaki Hera "Hayırdır kızım. Bu ne mutluluk?" diye sormuş."

"Sorma dadıcığım öyle mutlu öyle mutluyum ki, bu saadet beni neredeyse öldürecek."

"Keşke!"

"Efendim dadıcığım?"

“O nasıl söz kızım? Daha mürüvvetini göreceğiz.”

“İşte ben de o yüzden mutluyum dadıcığım. Çok yakında düğünümde göbek atacaksın.”

“Deme kız! Kim bu talihli?”

“Zeus dadıcığım.”

“Zeus mu? Şu yüze Zeus mu? O senin sevgilin mi?”

“Evet dadıcığım.”

“Kızım sakın seni kandırıyor olmasın? Onu tüm ihtişamıyla gözlerinle gördün mü?”

“Hayır dadıcığım görmedim. Zira tanınmamak için kıyafet değiştirmişti. Ama Zeus olduğunu söyledi.”

“A benim aptal kızım Zeus’um diyen herkesle çıkarsan kısa zamanda adın orospuya çıkar. Madem Zeus’um diyor ispatlasın.”

“Ne yapsın dadıcığım?

“Hera’ya gözüktüğü gibi tüm ihtişamıyla çıksın karşına.””

Homeros bütün bunları gerçek bir meddah gibi Hera ve Semele’nin taklitlerini yaparak anlatmıştı. Soluklanmak için sustuğunda Hera’nın neden böyle bir şey istediğini sordum. Kendi kendine konuşurcasına “Çünkü hiçbir ölümlünün yüreği Zeus’un o ihtişamlı görüntüsüne dayanamaz.” dedi ve ardından bardağında kalan rakıyı bir yudumda bitirdi. Elinin tersiyle dudaklarını sildikten sonra hikâyesine kaldığı yerden devam etti.

“Zeus, Semele’yi öyle böyle değil bayağı sevmişti. Onunla birlikteyken kafasını dinliyor, dertlerini unutuyordu. Bu yüzden fırsat bulduğu her an yanına gidiyor ve hasret gideriyorlardı. Bu kadar çok giderilen hasretin sonunda Semele hamile kalmış. Zeus bu tip konulara alışık olduğundan önemsememiş ve “Hallederiz aşkım.” demiş. Bir gün yine hasret gidermiş sigarasını içerken Semele “Beni seviyor musun aşkım?” diye sormuş. Zeus hiç düşünmeden “Seviyorum.” demiş. Bu sözleri duyunca Semele’nin kalp atışları hızlanıp, yanakları elma gibi kızarmış ve o coşkuyla “Bir daha söyle.” demiş.

“Seviyorum.”

Semele’nin birden gözleri dolmuş ve inci tanesi gibi gözyaşları yanaklarına doğru akmaya başlamış. Buna bir anlam veremeyen Zeus “Ne oldu aşkım?” diye sormuş.

“Yalan söylüyorsun.”diye haykırmış Semele.

“Bunu da nereden çıkarttın? İnan ki doğru söylüyorum hayatım.”

“Madem seviyorsun o zaman senden minicik, minimicik bir isteğim olacak. Yaparsın değil mi?

Semele’nin elbise, ayakkabı ya da en fazla tek taş isteyeceğini sanan Zeus o güvenle “Elbette.” demiş.

“Yemin çek.”

Salak Zeus gözünü kızın çıplak göğüslerinden ayırmadan “Styks nehri üzerine yemin ederim.” demiş ve o an ayvayı yemiş.”

“Neden?”

“Styks nehri üzerine edilen yemin o dönemlerde çok ağır bir yemindi. Nasıl anlatayım bugünlerin anam avradım olsun gibi şey işte. Bu yemini yeterli bulan Semele Hera’nın kendisine ezberlettiği isteği söyleyince Zeus’un gözleri kararmış ve düşmemek için Semele’nin göğüslerine tutunmuş. Bunu farklı algılayan Semele kıkırdayarak “Daha yeni hasret gidermiştik yine mi azdın?” diye sormuş. Zeus başını iki yana sallayarak “Nolursun benden başka şey işte güzelim.” diye eklemiş. Ne var ki inatçı Semele geri adım atmamış. Çaresiz kalan Zeus kıyafetlerini giyip tüm ihtişamıyla karşısına çıkmış. Onun yakıcı ışıltısına dayanamayan Semele “Ay bana bir şeyler oluyor.” diyerek yere yığılmış ve o an ölmüş.”

“Bu kadar çabuk nasıl öldü?” diye sordum.

“Elbise çok etkiliymiş! Bir kere gördün mü anında götürüyormuş.”

“İlginç. Sonra.”

“Zeus üzüntüden kahrolmuş tabi, ama hemen kendini toplamış. Zira ortada bir çocuğun hayatı söz konusu!”

“Çocuk mu? Ne çocuğu? Doğmamıştı ki o?”

“İşte o yüzden korunmaya muhtaç ya! Semele’nin karnından çıkarttığı gibi çocuğu baldırına sokmuş ve doğum zamanı gelene kadar orada saklamış.”

“Hera ne yaptı? Haberi oldu mu çocuktan? Umarım ona zarar vermemiştir? Neden sustun? Devam etsene Homeros.”

“Balık mı söylesek?

“Balık mı? Şimdi zamanı mı?”

“Hikâye uzun, rakımız çok, ama mide boş! Balık mı söylesek?”

“Olur.”

“Lütfüüüüü buraya bak.”

Gallieno Ferri

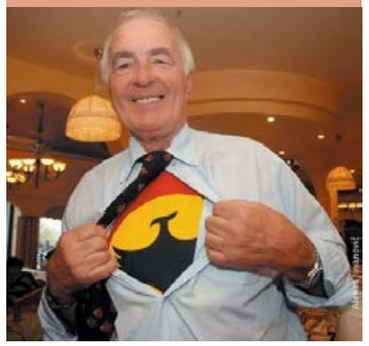

Joseph Barbera

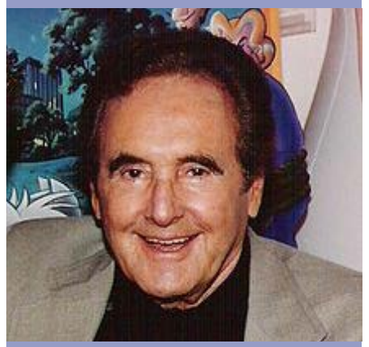

Gallieno Ferri

Gallieno Ferri, *(2013)*

Gallieno Ferri *(d. 21 Mart 1929, Cenova -ö. 2 Nisan 2016)*, İtalyan çizgi roman sanatçısı ve illüstratör.

Ferri 1960 yılında yazar Sergio Bonelli ile tanıştı ve çizgi roman kahramanı Zagor 'u yarattı.

Ferri tarafından yaratılan diğer karakterler Maskar, Thunder Jack, Jim Puma ve Capitan Walt 'dir.

Joseph Barbera

Joseph Roland *"Joe"* Barbera *(d. 24 Mart 1911, New York – ö. 18 Aralık 2006; Los Angeles, Kaliforniya),* ABD'li çizgi film yapımcısı, animatör, senarist. Örneğin Taş Devri, Jetgiller'in yaratıcısı olup, bazı ünlü çizgifilmlerin çizeridir, Tom ve Jerry, Scooby-Doo gibi.

1937 yılında William Hanna ile tanıştı. İkilinin ilk çizgi filmi Puss Gets the Boot oldu. Aynı yıllarda onları üne kavuşturacak olan Tom ve Jerry animasyonunu yaptılar. Hanna ve Barbera 17 yıl boyunca Tom & Jerry serisi için beraber çalıştılar ve 7 Akademi ödülü aldılar. 1960'ların sonunda kendi şirketleri olan Hanna-Barbera Prodüksiyonu kurdular. Şirket 1991 yılında Turner Broadcasting tarafından satın alınıncaya kadar beraber çalışmaya devam ettiler.

Farklı çağlarda geçen çizgi romanlarında güncel yaşamın çelişkilerini yansıtmış, çocuksu denebilecek, son derece yalın çizgileriyle değişik kuşaklara ulaşmayı başarmıştır.

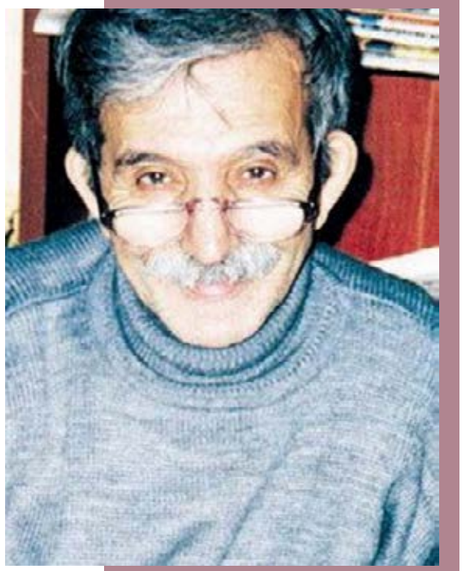

MUSTAFA EREMEKTAR

Mustafa Eremektar *(d. 28 Mart 1930, İstanbul - ö. 28 Mart 2000, İstanbul),* Mıstık adıyla tanınan Türk karikatür sanatçısı.

Yaşamı

Çizdiği Cemal Nadir Güler portresinin 15 Mart 1947'de Doğan Kardeş'te yayımlanmasıyla profesyonel iş hayatına atıldı. Akşam gazetesinde, daha sonra Hafta, Yavrutürk, Akbaba, 41 Buçuk, Tef ve Dolmuş gibi dergilerde, 1957-61 arasında Vatan gazetesinde çizdi. Ayrıca Son Posta, Cumhuriyet ve Yeni Sabah gazetelerinde de karikatüristlik yaptı.

Doğan Kardeş'te *"Taş Devri"* adlı bir çizgi romanı yayımlandı. *"Taş Devri"* daha sonra çeşitli gazete ve dergilerde çizgi roman ve bant karikatür olarak yayımlandı. 1950'de Mengü Ertel ve Berk Çalıkman'la San Organizasyon'u kurdu.

Eremektar 1958'de Gazeteciler Cemiyeti Altın Kalem Ödülü'nü kazandı. 1962'de çizgi film yapmaya başladı, ayrıca reklam filmleri gerçekleştirdi. Eserleri yurtdışında da yayımlanan Eremektar, 1973'te Bulgaristan'ın Gabrovo kentindeki uluslararası karikatür yarışmasında özel ödül kazandı. Milliyet Çocuk dergisinde *"Uzay Çocukları"* ve *"Bizim Ali"* adlı çizgi romanları yayımlandı.

Farklı çağlarda geçen çizgi romanlarında güncel yaşamın çelişkilerini yansıtmış, çocuksu denebilecek, son derece yalın çizgileriyle değişik kuşaklara ulaşmayı başarmıştır. *"Uzay Çocukları"*nın bazı serüvenlerini 1981'de kitaplaştıran Eremektar, çocuklar için çizdiği karikatürleri Kırk Yılda Bir *(1988)* adlı albümde toplamıştır.

Mustafa Eremektar, 2000 yılının 28 Mart'ında hayatını kaybetti. Ölümünün birinci yılında Nişantaşı'nda bir çocuk parkına adı verildi.

Ben Büyüyünce...

Mustafa, Mıstık!..

Bir bakıyorsunuz 6 yaşında, bir bakıyorsunuz 68 yaşındasınız. Ne de çabuk geçmiş yıllar!

Mustafa EREMEKTAR ile yapılan bu röportaj *(Temmuz 1998, Milliyet KARDEŞ, sayı-196)* da yayınlanmıştır.

Yazı ve Fotoğraflar:
Birgül Göker

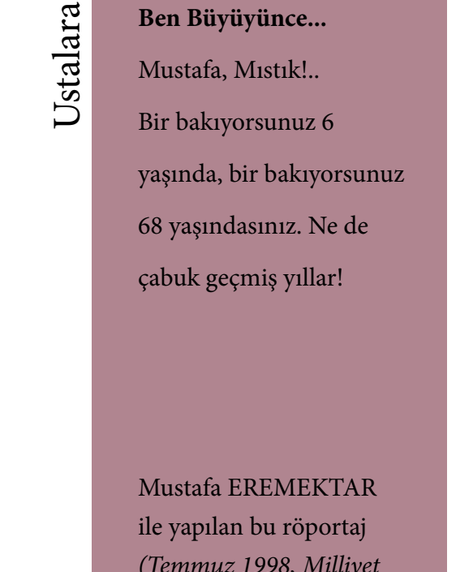

MUSTAFA EREMEKTAR *(Mıstık)* USTAMIZI SAYGIYLA ANIYORUZ

1930'un 28 Mart'ında dünyaya gelen, Türk karikatürünün büyük ustalarından Mustafa EREMEKTAR, yine 28 Mart'ta(2000 yılında)yani doğum gününde aramızdan ayrıldı…

Ben Büyüyünce...

Mustafa, Mıstık!..

Bir bakıyorsunuz 6 yaşında, bir bakıyorsunuz 68 yaşındasınız. Ne de çabuk geçmiş yıllar!

Bu ayki dergimizin konuğu, bir ömür çocuklar için dünyayı resmetmiş usta bir çizer Mustafa Eremektar, nam-ı diğer MISTIK!

-Kendinizi tanıtır mısınız?

"Yaşama gelmemden bu yana 68 yıl geçti. Güzel düşünmeye çalışan, güzel düşünmeye çalışmanın sonucunda derlediği neyse, onları çizgileriyle belirtmeye uğraşan bir emekçiyim. Çocukluğumdan beri iyi, dürüst, namuslu bir emekçi oldum. Küçük yaşta babamı kaybettim. Bir işkembecide bulaşıkçılığa başladığımda 12 yaşındaydım. Kolay bir iş sanmayın sakın. Koca bir işkembecinin bulaşıklarını küçük bir çocuğun tertemiz yıkaması ve zamanında teslim etmesi çok büyük bir savaştır. Üstelik o zaman 2. Dünya Savaşı'nı yaşıyorduk ve halkın çoğu işkembe çorbası içiyordu."

- Çizmeye nasıl haşladınız?

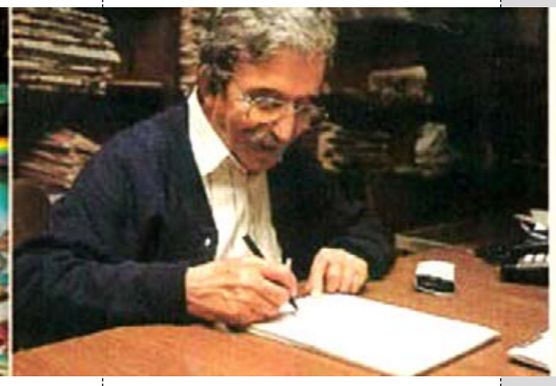

"Küçüklükten beri doğayı izlerim. Çocukken herhalde izlediklerimi anlatma gereksinimi duyuyordum ki, elime geçirdiğim ilk kalemle gördüklerimi çizmeye çabalardım. Çizdiğim resimlere bakınca da çok sevinir, mutlu olurdum. İlkokula gidince sınıfta en iyi resim yapan çocuk sıfatını kazandım. Bu, okul yaşantım boyunca hep böyle gitti.

Çocukken çok güzel bir İstanbul›da yaşıyorduk. Televizyon yoktu, radyoyu da bazen komşularda dinlerdik. Kış geceleri konu komşu toplanır, masallar anlatırdık. Evimizde elektrik yoktu. Çünkü o zamanlar İstanbul›un tüm sokakları elektrik döşeli değildi. Kış geceleri lamba ışığı altında anlatılan masalları resimlemeye çalışırdım. İşte, çizmeye böyle başladım.»

- Çizgileriniz iik kez ne zaman yayımlanmaya başladı?

İlk resmim 15 Mart 1947 yılında, bir zamanların ünlü çocuk dergisi Doğan Kardeş'te basıldı. O zamanlar dergiyi Vedat Nedim Tör hazırlıyordu. Gazetede Cemal Nadir'in öldüğü haberini okudum. Hemen gazetedeki resmine baka baka bir Cemal Nadir portresi yaptım ve Doğan Kardeş'e götürdüm. Resmimi dergide yayımladılar. Sonra bana bir zarf içinde tam beş lira verdiler. O zamanlar beş lira çok büyük paraydı. Doğan Kardeş, işte bu parayı bir çocuğa ödedi. Sonrasında ise, çizdiğim resimleri dergiye götürdüm, onlar da bana telif ödediler.»

- Başka çocuk dergilerine de çizdiniz mi?

"Milliyet Çocuk'ta da çizdim. Dergiyi Ülkü Tamer hazırlıyordu. Bana çizgi roman yaptırtmak istediğini öğrendim.

Ben de 'Uzay Çocukları' diye renkli bir çizgi roman yaptım. 1976-79 yılları arasında Milliyet Çocuk için çizdim."

- Renkli bir çocuk albümü şeklinde de yayımladığınız Uzay Çocuklan çizgi romanı nasıl

ortaya çıktı?

"Uzay Çocuklan, sonsuza bakıştı. Vakit geçirtici, kötü heyecanlar uyandırıcı bir çizgi roman değildi. Doğayı anlatıyordu. Şimdi televizyonu açıyorsunuz, tüm çizgi filmler olumsuzluk taşıyor. Herkes birbirini öldürüyor. Tiplemeler korkunç. Hepsi uyduruk. Uyduruk derken, benim çizgi romanımda yok muydu, tabii vardı. Taş Devri'nde kim yaşadı? Kim başka gezegenlere gitti? Ama ben gerçekleşebilecek görüşleri dile getirdim, çizdim. Düşünün, ben 68 yaşındayım. Benim çocukluğumda uçaklar çok küçüktü ve hep alçaktan uçarlardı. Çok komik gelecek ama, her uçak geçişinde mahallenin çocukları, 'Tayyareci Bilet Ağa! Tayyareci Bilet Ağa!' diye bağırarak koşturmaya başlarlardı. Uçak o kadar alçaktan uçardı ki, içindeki adamı görürdünüz. O da çocuklara bir sürü bilet atardı. Bugün teknoloji çok ilerledi, yeni uçaklar üretildi. Önceleri Ay'a gidilemeyeceği düşünülüyordu, ama Rus astronot Yuri Gagarin gitti. Bugün, uzay artık hayal değil. Marsa gidildi. Demek ki uzay çağı geliyor. Bizim çocukluğumuz başka gezegenlere yolculuktan, başka

gezegenlerdeki hayatları düşünerek geçti.

İnsanların sevgiyle her türlü zorluğun üstesinden gelebileceklerini ye mutluluk içinde yaşayabilecekleri bir dünyanın var olabileceğini düşünüyorum. Bu yüzden de Sevgi adını verdiğim, uzayın herhangi bir noktasında olan, yıldız haritalarında yeri belli olmayan, ama yine de gidilebilen bir gezegen yarattım.»

- Mesleğinizde ellinci yılınızı doldurduğunuz için ödüllendirildiniz.

Hayatımda birkaç ödül aldım. Ama çocuk yayınlarından ilk kez bir ödül alıyorum. Bu ödülü, Türk çocuklarına 50 yıl sanat ürettiğim için Çocuk Yazarları Derneği verdi. Ben, yalnızca çizim yapmadım, yazı da yazdım. Sayıları az olmakla beraber çocuk kitabı yazdım. Ayrıca, Türkiye'deki ilk çizgi film yapımcılarından biriyim. Mistik Prodüksiyon diye bir firma kurdum. Çizgi filmler yaptım. Televizyon çıkmadan önce, sinemalarda reklam filmleri oynatıyorduk. Benim reklam filmlerim çok değişikti. Reklamı, küçük bir öykünün ardından gösteriyorduk."

Mehmet Berk Yaltırık

Eğer arkanızda gözleri bembeyaz, acayip bir dilde konuştuğunu tahmin ettiğiniz *(salt hırlama da olabilir çünkü hırlıyor kendisi)*, tuttuğunu sağa sola fırlatabilen bir deli varsa, atalarınızdan yadigâr hayatta kalma güdülerine dört elle sarılmanız iyi olur. Hem erkekliğin onda dokuzu kaçmak dememişler mi?

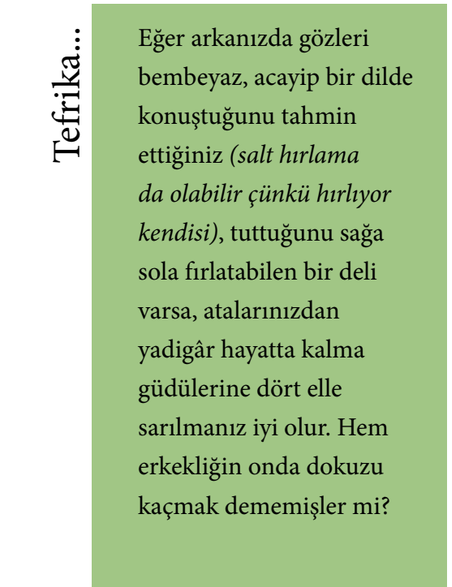

KIZ MESELESİ- Bölüm 1

(Tahminen 2005 – Tahminen Edirne)

Sıradan bir Perşembe gününü anormal kılabilecek tek şey, normal şartlar altında Kurtlar Vadisi'nin yayınlanmaması falandır. Ne bileyim elektrikler kesilir yetiştirmen gereken dönem ödevini yetiştiremezsin, kız arkadaşından ayrılırsın. Hatta olmaz ya dönem ödevini zamanında teslim edersin. Ama kesinlikle bir anda sınıf arkadaşlarınızdan birisinin cinnete bağlayıp eşyaları sağa sola uçuşturup insanları duvarlara fırlatması gibi bir olay söz konusu olamaz. Böyle bir şey görmekteyseniz zaten gidin yüzünüze su mu vurun, sırtınızı örtün açıkta kalmasın…

Ama işte olmuştu. Biz de kaçıyorduk. Eğer arkanızda gözleri bembeyaz, acayip bir dilde konuştuğunu tahmin ettiğiniz (salt hırlama da olabilir çünkü hırlıyor kendisi), tuttuğunu sağa sola fırlatabilen bir deli varsa, atalarınızdan yadigâr hayatta kalma güdülerine dört elle sarılmanız iyi olur. Hem erkekliğin onda dokuzu kaçmak dememişler mi?

"Ben demiştim adaj bu işten bir bokluk çıkacak diye. Gökten Meg Ryan yağsa bize Er Ryan düşer, onu da kurtarırlar anasını satıyım…" diye söyleniyordu Salih.

Haklıydı. Sıradan bir endüstri meslek lisesindeydik. İlla ki sene başında bir veya iki "tek kız" denk gelecek, duruma göre yerel basında ya da medyada haberi yapılacak sonra konu kapanacaktı. Zaten meslek lisesine gelen kızlar genelde dışarıdan kişilerle çıktığından aynı yerlerde olsak bile ayrı dünyalarda varlık gösterirdik. Bir alakamız olmazdı, parti yapsak bile gelecekleri şüpheliydi. Aramızda kurulabilecek yegâne ilişki "bacımsın kültürü" üzerinden tanımlanabilirdi.

Zaten onların bakış açısı da bellidir, buraya düşmüş görürler kendilerini tıpkı filmlerde gecekondu mahallesinde yaşamaktan utanan ve sürekli kendini zengin semt insanlarıyla kıyaslayan Yeşilçam tipleri misali. O yüzden burayla alakaları yokmuş gibi davranırlar, bu yüzde dışarıdan biriyle çıkarlar zaten. Buralı olmasın ama nereli olursa olsun. Buraya ait hissedemezler kendilerini. Bizim okula gelen böyle üç-dört kızın çoğu da zaten ya torpille ya başarı durumuna dayanan bir dilekçeyle soluğu başka okulda almışlardı.

Etraflarında dolu aday olsa bile onlar dışarıya ait olmak isterlerdi. Dalga geçilme korkusu, oraya ait olma korkusu gibi çeşitli nedenlerle dışarıdan kişilerle çıkarlardı. Biz de bunu ister istemez kabullenmiştik. Dolayısıyla hiçbirine karşı bir ilgi beslemezdik. Kendi varoluşumuzu o hiç varolmamışçasına sürdürürdük. Gelgelelim sene başında gelen bir kız bu aritmetiği altüst etmişti. Okulun tek güzel kızı değildi. Şehrin en güzel kızlarından biri olabileceğini tahmin ediyorduk.

Normal şartlarda kendimizi her bir şeye boş vermiş yaşamaya alıştırmışken, kızın gelişinin ardından saçlar jölelenmeye başlamış, arka sıralardan yükselen tarifsiz kokular yerini deodorant ve sprey kokularına bırakmıştı. Önceki gelenlerde neden bu olmamıştı? Bu kadar güzel olanı gelmemişti ki! İşte Salih, daha o zaman demişti: "Böyle afet buralara düşmez. Ya bizde ya onda var bir bokluk…"

Salih'i o zaman iplememiştik. Salih zaten normal şartlar altında pek iplenmezdi zira yapısı gereği aşırı kötümserdi. Dolu bardak boş bardak algılamasında o "Bu bardak da bir gün kırılacak…" diyenler grubunda yer alırdı. Haklı nedenleri vardı. İlk çıkma teklifi ettiği kızın sevgilisi bir okul babası çıkınca, ikinci sevgilisi de kendisini mahalle arkadaşlarından biriyle aldatınca paranoyağın teki olup çıkmıştı Salih. Gamlı baykuştu. Uğursuzluk kavramına inanmaz hattı zatında yeryüzünde uğur diye bir şey, şans diye bir mefhum yoktur onun için. Talihsizlik kaderin kendisidir ona göre. Herkesin fark edebileceği bir Trakya aksanıyla konuşan, hayata bakışı karanlık, derdinin çaresini arabeskte arayan sıradan bir liseliydi…

Fakat Salih bu sefer haklıydı. Sıradan bir bilgisayar dersinde, o güzeller güzeli tek kız, bir anda havaya yükselir gibi yerinden fırlamış, tuhaf bir beyazlığa kesmiş gözlerini sağa sola devirerek, tuttuğunu ya da bir şekilde fırlatabildiğini duvarlara, sıraların üstüne fırlatarak manasız bir dehşete yol açmıştı. Cinnet diyorduk ama adımız gibi emindik cinnet bunun yanında anaokulu çocuklarının kavgası gibi kalırdı.

Salih'in "kesin bir i.nelik" var teorisi haklı çıkmıştı. Bizim okula gelip gelebilecek en güzel kız galiba "perili" çıkmıştı. Sınıftan fırlayıp okulun ücra koridorlarına kaçarken, sınıflar boşalıp bizim kaçtığımız yönün tersine doğru merakla koştururken aşağı yukarı düşündüğümüz şey bunlardı. Nefes nefese kalmamıza rağmen durum değerlendirmesinden de geri kalmamıştık:

"Aga ne yapıcaz?"

"Bana ne soruyün bea? Okulun babası mıyım müdür müyüm?"

" Adaş yalnız kız nasıl manyağa bağladı öyle? Delirdi mi ne yaptı o öyle?"

"Ben ne bileyim be adaj karı bağladı manyağa, aplı mıdır bağımlı mıdır nedir?"

"Kızı yakalamaya koşuyor millet… Biz ne yapıcaz?"

"Bırak bea ne uğraşcan? Görmedin mi sıraları, kızanları nasıl sıpıtıp atıyü öyle. Yakalağamazlar onu. Bizim köyde Deli Feğime vardı o da kızınca te büyle sağa sola saldırırdı tutamazlardı…"

"Lan oğlum kızın deliliği mi kalmış başka bir bokluk var bence. Ne yapıyoruz biz?"

"Kaçıyoz be ne yapcaz? Ben bu saatten sonra durmam okulda mokulda, deli karının gözlerini görmedin mi?"

"Devamsızlık?"

"S.kerim devamsızlığını da imza kâğıdını da, kaçmağa bak adaj bizi de tutarsa balya gibi sıpıtır!"

Okulun hangi koridorlarından geçtiğimizi bilmeden çıkışa doğru koşturuyorduk. Arkamızdan sesler, bağırtılar geliyor, ara sıra tok sesler duyulunca da insanların ve eşyaların duvarlara çarptığını anlıyorduk. Salih'in bir anlık arkasına bakıp "Adaj arkamızdan gelir, kaç! Kaç!" diye bağırmasıyla laflamayı bırakıp adımlarımızı hızlandırdık. Denk getirdiğimiz bir atölyenin kapısından içeri dalıp kapıyı sıkıca kapattık. Bir süre gidip gelen, kapıyı zorlayan olmadı:

"Aga hani arkamızdan geliyordu?"

"Gelmez arkadan. Ben koşalım diye dedim öyle… Ama gezinir burada, saklanalım önce. Sonra kaçar gideriz, deli karı denk gelir menk gelir."

Atölye içindeki taburelere oturup kapının dışından gelen sesleri dinliyorduk. Hava tuhaf bir şekilde aniden kararmış, bulutların karaltısından sanki geceye dönmüştü ortalık. Kör karanlıkta çığlık seslerini, bağırtıları ve Nihan'ın –cinnete bağlayan okulun tek kızı- çıkardığını tahmin ettiğimiz böğürtüler duyuluyordu. Karanlıktan bunaldığımızdan dolaplardan birinden bulduğumuz deneylerde falan ufak ispirto ocağını ışık niyetine yaktık. Işığı camdan görüp deli kız gelir diye florasanı yakmaya cesaret edemediğimizden ispirto ocağının kör ışığında susarak oturuyorduk.

Korkunun yanında mağlubiyetin can sıkıntısı da yüreğimizi sıkıştırmaktaydı. Meslek liselerinde erkek nüfus fazla olduğundan, herhangi bir kavgaya girdiğimizde genelde onu galibiyetle sonuçlandırırdık. Yenik ayrıldığımız kavga yoktu. Matematik bizden yanaydı. Sıradan bir okuldan çıkabilecek en fazla sayıda muharip öğrenciyi biz sadece bir sınıfımızdan çıkarabiliyorduk. Lise kavgalarının Moğolları bizdik. Herhangi bir tartışmada lisemizin adının geçmesi karşı tarafa geri adım attırırdı, korkuyu tanımamıştık doğru dürüst. Ama şimdi cinnet geçirmekte olan sıradan bir kızın bizleri böyle çil yavrusu gibi dağıtması, moralimizi bozmuştu. Resmen karşı taraf dövmekten vazgeçsin diye ölü taklidi yapıyorduk. Salih'e sordum:

"Sence ne olmuştur aga?"

"Ne bileyim ben bea müneccim b.ku mu yedim?"

"Hani ne bileyim deli midir haptan mıdır?"

"Aptan maptan ava mı kararı böyle bea? Yok adaj başka bir şey bu. Karıya cin mi girdi peri mi girdi girmiş bi şeyler belli. Bak güpegündüz gece gibi oldu ortalık."

"Tamamda niye o kıza girdi? Hatta neden girdi? Oğlum bence kız sinir krizi geçirdi, biz de deli meli sandık…"

"Sövdürcen şimdi, lan sinir krizi geçirmeğe hava neye karardı? Tuttuğunu te saman balyası gibi sıpıtır, normal değil bu adaj ben deyim sana."

"Ya bir ara okulun altında mezarlık falan var diyorlardı. Ondan mı oldu acaba?"

"Yok be ne mezarlığı, yalandır o bence."

"Ha kıza cin girmesi gerçek, okulun altında mezarlık olması saçma geldi öyle mi?"

"Abe mezarlık olsa bize bir şey olurdu bu kadar sene bir bok olmadıysa yoktur o mezarlık. Ben diyüm kesin üj arfliler falan kızın içine girdi ondan öyle o."

Tam o sırada odanın arka taraflarında bir çıtırtı duyduk. Masaların arkasına büzülmüş bir karaltı fark ettiğimizde birkaç küfür savurup tehdit edince o meçhul karaltının doğrulduğunu gördük. Bizim üst devrelerden, iki kere sınıfta kalmış Erdal'dan başkası değildi. Erdal, dünyada yapabileceği en son iş endüstri meslek lisesinde okumak olduğu halde hasbelkader seneler evvel yanlış tercih kurbanı olarak okulumuza düşmüş ve kör topal beş sene burada kalmış, buranın demirbaşı olmuş isimlerindendi. Bizden büyüktü ama abi demezdik, abilik özelliği yoktu pek. Bütün gün kendini okumaya verip, dersleri güç bela verebilen bir tipti.

Salih: "Erdal'mış be… Dedim bir an deli kız mı geldi?"

Erdal'ın suratında bir gariplik vardı. Korkudan bembeyaz olmuştu. Bu alışık olmadığımız bir şeydi. Erdal kolay kolay korkmazdı. O sınavlardan, okuldan atılmaktan korkmayan, hayattan endişe duymayan biriydi. Biz bile saklanmamıza rağmen korkmamıştık, o neden endişe duyuyordu ki?

Ben: "Erdal sen ne ara kızın delirdiğini duydun da buraya saklandın?"

Erdal: "Ben o çığlık sesini duyar duymaz geldim abi."

Ben: "Niye nereden anladın ters bir durum olduğunu?"

Erdal: "Abi şimdi inanmayacaksınız ama ben bekliyordum açıkçası böyle bir şeyi."

Ben: "Neyi bekliyordun?"

Salih: "Bu akıllı kızan be. Zaten kesin okumuştur gene bir şeyler. Yani biliyordur mevzuyu…"

Erdal: "Biliyordum işte abi. Ama bu kadar çabuk olacağını kestiremedim."

Ben: "Cinnet mi geçirdi ne bu şimdi?"

Erdal: "Cinnet mi? Aga sence biri cinnet geçirince hava böyle kararıp, ortalık geceye döner mi? Elektrikler komple kesiktir şimdi mesela. Sırf kızın biri sinir krizi geçirdi diye mi?"

Salih: "Niye adaj buranın havası böyle değil mi? Yağmur zamanı olunca kararıyor öyle…"

Erdal: "Niye yağmur sesi yok, yıldırımlar yok?"

Salih: "Ben ne bileyim bea ava durumu mu sunarım 'er gün?"

Ben: "Niye aga? Biliyorsan söyle. İnanmalık inanmamazlık durumu kalmadı zaten…"

Erdal: "Abi bu kız şimdi var ya… O artık bildiğimiz kız değil. Başka bir şeyler, bilinmeyen varlıklar bunu ele geçirdi. Bizim okulun altındaki şeylerle alakalı biraz… Nasıl söylesem size… Okulda bir kapı açıldı, kapıdaki varlık geldi bu kızı seçti."

Salih: "Nasıl kapı?"

Erdal, taburelerden birini çekerek yanımıza oturdu: "Aga geçen günlerde bir tane kitap buldum okulda bizim okuldan bahsediyordu. Kitaba göre okulun altında eski devirlerden araştırılmamış kalıntılar varmış. İşte ortalıkta mezarlık söylentisi dolanıyordu ya hep, ben de kalktım kurcaladım."

Ben: "Mezarlık mı aradın kazma kürekle?"

Erdal: "Öyle değil. Açıkçası mezarlık bulacağımı düşünmüyordum. Okulla ilgili başka araştırmalar yaptım kısıtlı imkanlarla. Eski gazeteler, dergiler, kitaplar, evraklar falan. Okul bir dönemler erkek okuluymuş, ta elli yıl önce farklı bir ismi varmış. Salim Kaman Erkek Lisesi'ymiş o zamanlar, bu adam da yaşıyormuş. İşte okulu inşa ederken denk gelinen bu kalıntılar mevzusuyla alakalı ulaşabildiğim tek şey o dönemlere bu hadiseye rastlamış bir dayıdan dinlediklerim oldu. Kemik mi bulmuşlar, eski ev parçaları mı ne bulmuşlar o da tam hatırlayamıyor. Tarihi eserlere rağmen o okul yapılmış. Bir de bir gazete haberi buldum. Okulun bahçesini kazmak istemiş bir arkeolog ama izin verilmemiş. Adam okulun altında eski zamanlardan tapınak kalıntıları olduğunu iddia etmiş."

Ben: "Demek mezarlık dedikleri o iskeletlerden ileri gelen bir şey. Kızla alakası ne peki?"

Erdal: "İlk başta o gazete haberinden sonra şüphelendim neden tarihi eser olmasına rağmen alelacele okul yapıldı üzerine diye. O dönemdeki politik yapıyla, şehir yapılanmasıyla falan alakalı olabileceğini düşündüm. Bu Salim Kaman'ı araştırdım sonra. Adam döneminde yazarmış, araştırmalar yaparmış. Okul açması açıkçası bana biraz tuhaf geldi. Adam cinlerle perilerle uğraşan bir tip, ruh çağırmadan tut büyücülüğe bir nice mevzuya girmiş. Hakkında dava açılmış falan."

Salih: "Cinler periler yüzünden?"

Erdal: "Sayılır. Tekke ve zaviyeler kanununa muhalefetten. Neyse. Bu adam tüm birikimiyle bu okulu yaptırmış. En son okulun yaptırılmasını takip eden senelerde de cinnet geçirip ailesini katletmiş."

Salih: "Kızla ne alakası var bea?"

Erdal: "Dur meseleyi dinle, anlatacağım. Adam sadece ailesini katletmemiş. Okulun zemin katından bazı öğrencilerin cesedi bulunmuş ama olayla ilgili tüm detaylar saklanmış. Ben sonradan niye sakladıklarını da öğrendim gerçi, millete anlatamazlardı."

Ben: "Niye?"

Erdal: "Aga işte bu detayları öğreneyim diye okulun bodrumuna indim."

Salih: "Üh aylak, işin gücün mü yok bea?"

Erdal: "Motor kurcalamaktan eğlenceli olduğu kesindi aga. İşte ben de indim bodrum katına bir gün. Bodrumda eski sıralar, eski belgeler falan var ya. İşte onların, eşya yığınlarının dip kısmında ufak bir kapı var. Paslı zincirle kilit vurmuşlar. Dikkat çeker diye gece gelip kapıyı kırıp öyle gireyim dedim."

Ben: "Lan oğlum harbiden işin gücün yok senin. E girebildin mi bari?"

Erdal: "Yok giremedim ama başka bir şey dikkatimi çekti. Edirne'de bir kütüphane varmış. Hiçliker Kütüphanesi duydunuz mu bilmem. Kaydı kuydu yok bu kütüphanenin. Uzun seneler önce kapatılmış. Ama içinde kitaplar falan var, duruyor hala. Cinlerden perilerden bahseden yazmalar, çeviri büyü kitapları… Hepsi. Neyse bir şekilde ben girdim buraya biraz aradıktan sonra bir defter buldum. Edirne'nin Eski Tapınma Alanları diye bir şeydi adı. Edirne'de bazı güç noktaları varmış buralara bazı tapınaklar kurulup insan kurbanı falan yapılıyormuş. Bizim okulun geçtiği bölgede de bir tapınma alanı varmış eski dönemde. Adamın yazdığına göre buradaki bir kapıyı açmaya çalışmışlar…"

Salih: "O zincirli kapı mı?"

Erdal: "Öyle değil… Başka dünyalara açılan bir kapı!"

DEVAM EDECEK…

Aynur Kulak

"NAPOLYON'UN öyle bir tavuk tutkusu vardı ki, aşçıbaşılarını günün yirmi dört saati koştururdu. Ne mutfaktı onunki ama, yolunmuşluğun çeşitli aşamalarında yüzlerce piliç; kimi hala soğuk soğuk kancalara asılı, kimi şişe geçirilmiş ateş üstünde ağır ağır dönmekte, ama çoğu yığınlar halinde çöpe atılmış durumda. Çünkü imparator çok meşgulmüş. Birinin iştahı tarafından yönetilmek garip bir şey"

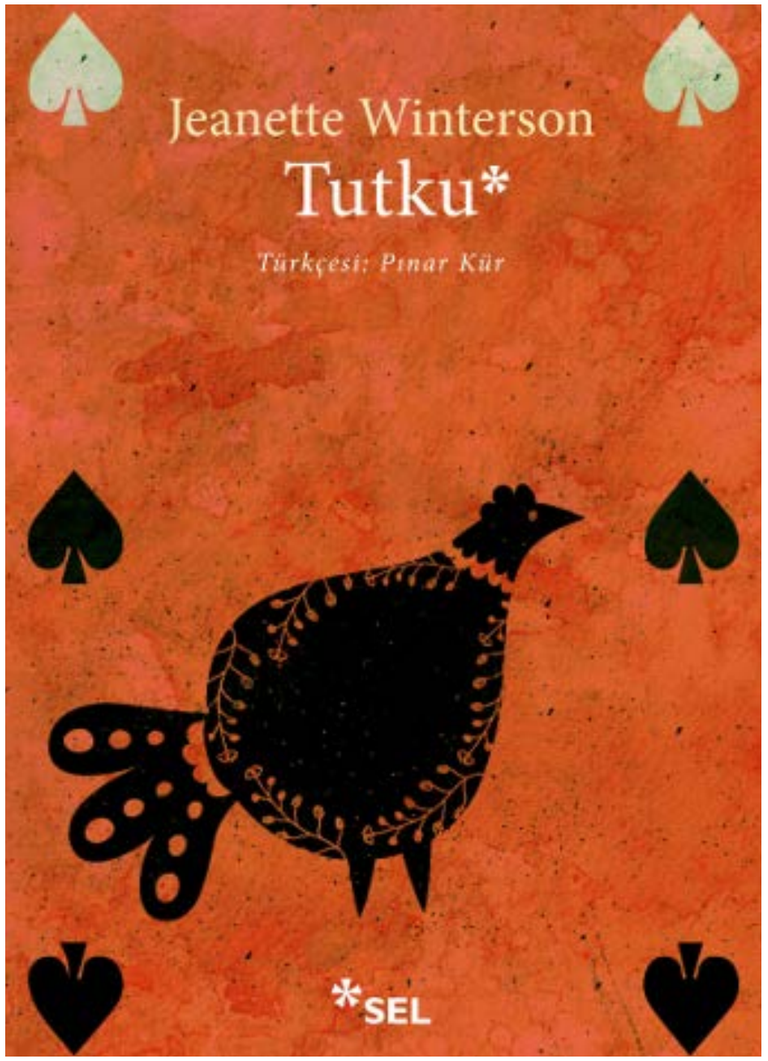

TUTKU

Hangi çağın edebiyatını *(romanını – öyküsünü)* okursak okuyalım tutku her çağın duygusu. Tutku insanlığın her davranışının kökeni çünkü. Tutkunun tüm duygular üzerine çıkma özelliği var ki; ne olursa olsun veya ne yaparsanız yapın onun önüne geçemiyorsunuz. Özellikle de Tutku size öyküler anlattırıyorsa, hikayeler yazdırıyorsa hiç önüne geçemiyorsunuz.

Çağdaş edebiyatın önemli İngiliz yazarlarından biri olan Jeanette Winterson'un romanı Tutku Sel Yayınları tarafından yayınlandı. İlk etapta şunu giriş cümlesi olarak yazayım. Tutkuyla anlatılmış bir masaldan bahsedeceğim bu kitaptan bahsederken.

Jeanette Winterson; *"Size öyküler anlatıyorum. Güvenin bana."* sözleriyle Tutku'yu yazmaya başlıyor. Niye böyle bir cümle yazma ihtiyacı hissediyor yazar bilemiyoruz henüz fakat bu güven duyulması isteği tutkunun başlı başına ele avuca gelmez yapısından kaynaklı olabilir. Zira romanı okumaya başladığımızda ve içine doğru ilerlediğimizde Tutku'nun *"Acaba?"* sorusuyla bulanıklaşmış olan her duygunun berraklaşması adına bir inandırma isteğiyle yazıldığını fark ediyorsunuz.

Tutku şu paragrafla başlıyor:

"NAPOLYON'UN öyle bir tavuk tutkusu vardı ki, aşçıbaşılarını günün yirmi dört saati koştururdu. Ne mutfaktı onunki ama, yolunmuşluğun çeşitli aşamalarında yüzlerce piliç; kimi hala soğuk soğuk kancalara asılı, kimi şişe geçirilmiş ateş üstünde ağır ağır dönmekte, ama çoğu yığınlar halinde çöpe atılmış durumda. Çünkü imparator çok meşgulmüş.

Birinin iştahı tarafından yönetilmek garip bir şey"

Tutku'yu hep 'Aşk' üzerinden tanımladığımız için aşk cümleleriyle başlayacak bir romana adım atacağımız zannedilebilir. Tutku her sayfasında aynı anlamı gibi sizi planladığınız bir yoldan çevirip ters köşe yapacak bir roman.

Dört bölümden oluşan romanın iki ana anlatıcısı ve iç içe geçmiş aşk öyküsü yer almakta. Buna rağmen Winterson Tutku ile ilgili şöyle söylemekte: *"Tutku aşk hikayesi değildir; gerçi hepimizin hayatı sevdalandığımız erkek ve kadınlardan izler taşır"*

İlk bölümde Henri ile tanışıyoruz. Henri'nin işi saray mutfağında tavuk boğazlamak. Gittikçe Napolyon'a hayranlığı artan Henri aslında bir entelektüel. Napolyan'a olan hayranlığı romanın ilerleyen safhalarında hayal kırıklığına uğrasa da Henri'de akranları gibi savaşın içine sürükleniyor.

İkinci bölümde Venedik'teyiz. Kızıl saçlı Vilanella ile tanışıyoruz. Bir kayıkçının kızı olan kızıl saçlı güzelin ayakları aynı efsanelerde olduğu gibi kaz ayağı şeklinde. Bu nedenle çizmelerini asla ayağından çıkaramıyor. Gündüzleri Venedik sularında kayığıyla dolaşırken, geceleri erkek kılığında kumarhanede çalışıyor ve bu kızıl saçlı güzel bir gece gönlünü kumarhaneye gelen evli, çok güzel bir kadına kaptırıyor.

Üçüncü bölümde karşımıza yine Henri çıkıyor. Napolyon'un Rusya seferi dönemi olan bu dönemde Henri orduya hayat kadını olarak hizmet eden Vilenella ile tanışıyor. Birbirlerine aşık oluyorlar. Ordudan kaçarak Rusya'dan Venedik'e kadar yürüyerek ulaşıyorlar.

Dördüncü bölüm ise şöyle başlıyor:

"Derler ki ölüler konuşmaz. Mezar kadar sessiz derler. Doğru değil bu. Ölüler durmadan konuşuyorlar. Bu kayanın tepesinde, rüzgar çıktı mı, duyuyorum onları.

Bonaparte'ı duyabiliyorum; kendi kayasının üstünde fazla dayanamadı o. Kilo aldı, nezle oldu ve Mısır'da vebanın, Rusya'da sıfır-altından kalkan adam hafif nemli havada can verdi."

Sadakatin, aidiyetin, savaşın, savaşta arayışın, her şey bittikten sonra dahi bulamayışın, birçok çetrefilli yollardan geçtikten sonra tutkuya dönüşen insan hikayeleridir okuduğumuz hikaye. Ve savaşın darmadağın ettiği hayatlarda farklı coğrafyalardan gelen insanların yaşadığı hayal kırıklıklarının sarsıcılığı Tutku'nun ta kendisi olarak okuyucuya eşlik ediyor. Yine kitabın yazarı kitabı en iyi özetleyen cümleyi kulağımıza fısıldıyor aslında: *" Neyi tehlikeye attığın neye değer verdiğini gösterir."*

Pınar Kür'ün incelikli çevirisiyle Tutku romanı, gerçekten neye değer verdiğimizi bize tutkuyla anlatıyor.

TUTKU
Yazar: Jeanette Winterson
Çeviri: Pınar Kür
Yayınevi: Sel Yayınları,
Türü: Roman
Yayın Tarihi: Ekim 2016
Sayfa: 182

Ümit Kireçci

Hikayeyi kısaca özetlersek ve tabi spoiler vermeden özetlersek şunu söyleyebiliriz: Kurôzu-cho (Kara Girdap) adlı kasabada bir sabah bir adamın bir salyangozun kabuğuna gözünü dikmesiyle başlar. Sarmal kabuğa odaklanan adamın aslında evini her tür sarmalla doldurduğu ve sonunda sarmala dönüşeceği…

İÇİNDEN KISSADAN HİSSE GEÇMEYEN BİR KORKU ÇİZGİ ROMANI UZUMAKİ

Junji Ito, Uzumaki (Sarmal) çizgi romanında insanı salt dehşete düşüren bir korku hikâyesini yaratarak tüyleri ürperten, avuç içlerini terleten, kalp ritmini hızlandıran 3 sayılık bir manga yapıtı ortaya çıkarmış. Üstelik bunu yıllarca okuduğumuz EC comics, Eeery ve Creepy tarzı "Bu hikâyeden ne anladık" korku kalıplarının dışında kalarak başarmış.

Hikayeyi kısaca özetlersek ve tabi spoiler vermeden özetlersek şunu söyleyebiliriz: Kurôzu-cho (Kara Girdap) adlı kasabada bir sabah bir adamın bir salyangozun kabuğuna gözünü dikmesiyle başlar. Sarmal kabuğa odaklanan adamın aslında evini her tür sarmalla doldurduğu ve sonunda sarmala dönüşeceği…

Bitti özet…!

Bir insan nasıl olur da sarmala dönüşür, o noktaya nasıl gelir, bütün kasaba bu sarmal tarafından nasıl ele geçirilir ve dehşet adım adım nasıl yükselir, dağılır, bulaşır işte onu bu 3 ciltlik mangada anlatıyor Junji Ito.

Üstelik de bunu "Lovecraftian" bir tarzda yapıyor.

Lovecraftian kavramı gotik korku yazarı H. P. Lovecraft'tan türetilmiş bir kavramdır. H. P. Lovecraft, kendi döneminde okurlarla az buluşan ancak zamanının çok ilerisindeki yazım tarzıyla yıllar sonra adeta yeniden keşfedilen ve her yapıtı kült olarak kabul edilen büyük bir usta yazardır. Yazar, sıradan korku kalıplarının dışına çıkarak incelediği dünya mitolojileri, dinleri, kültürleri ve tarihi üzerinden kendi evrenlerini kurmuş, gündelik hayatın akışına kapılmış sıradan insanların içinde yer alabilecekleri "kozmik korkuları" yapıtlarına taşımıştır.

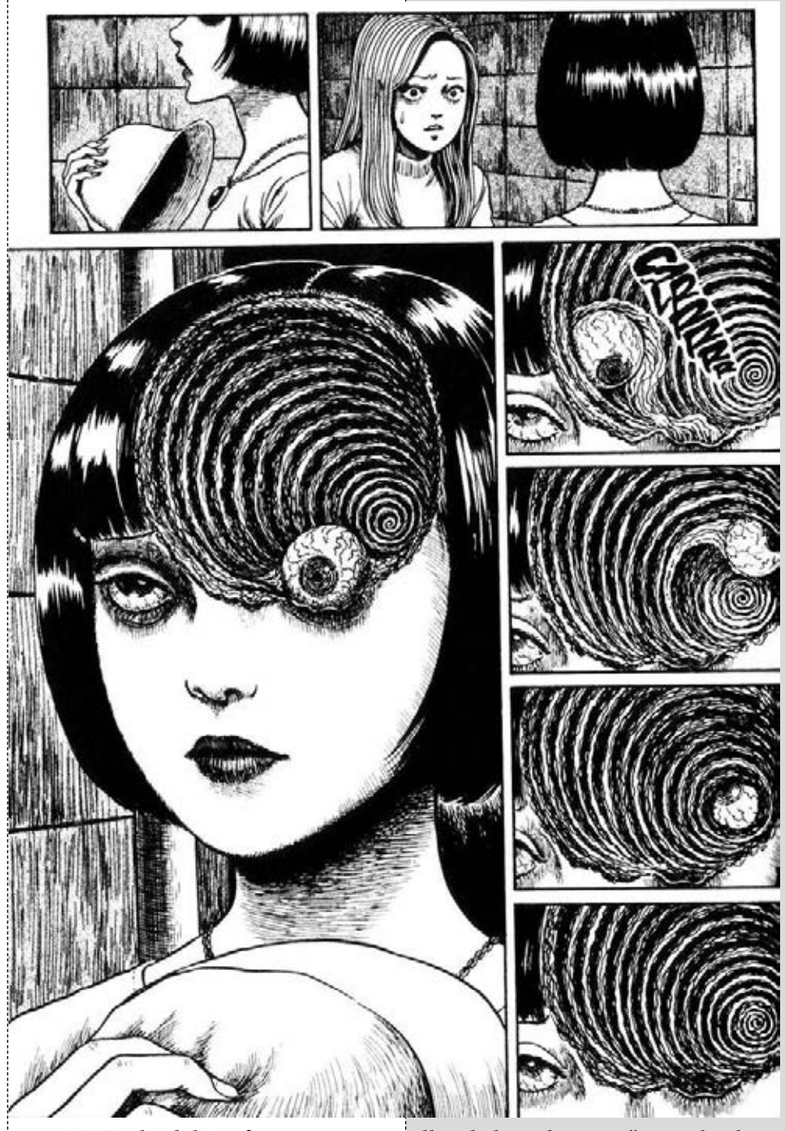

1937 yılındaki vefatının ardından, 1950'l yıllarda değer anlaşılan Lovecraft'ın yapıtları tekrar gün ışığına çıkarken ondan etkilenerek yazmaya başlayan yazarlar da ortaya çıkmıştır. Ama bu yazarları saymadan önce belirtmek gerekir ki yazraın yarattığı Chtulhu hikâyesi iki şekilde insanların hayatını etkilemiş o dönemler. Bunlardan ilkinde birçok insan "insan kurban eden" bu tarikatten korkunmak için evlerine kapanmış, diğer etkisi ise bazı yarım akıllıların gerçekten de bu tarikatı kurmaya kalkışması olmuştur. Hatta polisin bunların peşine düştüğü ve tutukladıı da geçer kayıtlarda. İşte bu yazardan etkilenen ve kendi kozmogonilerini yaratan sanatçıların başında Neil Gaiman,

Clive Barker, Mike Mignola, Stephen King ve Alan Moore sayılırken Uzumaki'nin yaratıcısı Junji Ito gruba dâhil ediliyor. Ancak gözden kaçabileceği düşüncesiyle "Dünyanın Ucundaki Ev'"le birlikte Atlantis olarak tanıdığımız Martin Mystere'de yer alan çokça macerayla fumettilerin de Lovecraft'a öykünen onlarca hikâyeye sahip olduğunu da belirtmek gerekir.

Evet, Lovecraftian bir tarzda yazılmış Uzumaki (Sarmal). Küçük insanların büyük bir korku evreninin hemen kapısında durdukları gerçeğini öğrenecekleri bir yapının içinde…

Ancak bence Uzumaki'yi korkunç kılan sadece bu değil. Yani tarzı değil. Daha doğrusu tarzı ama…

Şunu demek istiyorum: Kıssadan hisse olmayışı onu korkunç kılıyor!

Ülkemizde yıllarca çeşitli adlarla yayınlanmış çizgi korku örnekleri vardır, bilirsiniz. Hani öykünün başında bir cadı, kambur veya mezarcı görünür giriş konuşması yapar, hikâyenin sonunda da konuyu bağlar ve perdeyi kapardı ya hani, işte bu yapı Uzumaki'de yok.

Amerikan comics örnekleri olan eski Korku çizgi romanları 1944 yılında kurulan EC Comics'in başlattığı bir yapıyı şablon olarak kullanır uzun zaman. EC'nin kapanmasının ardından bu yapıya Warren Publishing sahip çıkar. Hatta TV'deki bilimkurgu, korku, dehşet ve domestic–moralite türü dizilerde de aynı kalıp yer alır. Bu kalıpta bir anlatıcı çıkar açılış yapar, okuru kısa hikayeye hazırlar sorular sordurur bir durumla ilgili, şaşırtıcı unsurlar taşıyan kısa hikaye başlar ve bitişte de "bundan ne anladık" tarzı bir son konuşma yapılır.

Bir bakıma TV dizilerine ve hatta tiyatro skeçlerine benzetebileceğimiz bu yapıyı şimdi bir de sinema, uzun metrajlı film tadında düşünelim. Ama bu defa sunucusuz ve mesajsız. Baştan sona dehşet kurgusuyla bilinmeyene uzanan bir macerada. Hani bazıları "manga benim tarzım değil" diyerek burun kıvırabilecekken ve bazıları "manga olsun çamurdan olsun" diyerek üzerine atlayacak ya hani… Yok, bunlara takılmayın bence. Korku çizgi romanı okumaya alışmış bir okur kitlesi için Uzumaki kesinlikle yeni bir soluk gibi olacaktır. Manga okuru içinse tam aradıkları unsurları barındıran tokat gibi bir şok tadı.

Gelelim Uzumaki'yi etkileyici kılan bir diğer unsura: Çizim!

Junji Ito, sıkı manga okuru olmayanların pek de hoşlanmadığı bir çizim tarzını bu sefer tersinden yansıtmış karelere. Klasik olan manga anlatımı şu şekildedir: karakterin durumuna uygun çizgi tekniği. Yani karizmatik bir duruş gerektiğinde karakter son derece havalıdır, üzüntülüyse bir anda tepesinde damla oluşabilir, dumur halinde ağzı yere kadar değer ve çizim karikatüre dönüşür v.s. Amerikalı araştırmacı-sanatçı Scott McCload'un daha sanatsal bulduğu çizgisel anlatım tarzıdır bu. Manga sanatçısı (mangaka) gerçekçi bir tarzın dışına çıkarak her duygu durumu için bir başka anlatım çizgisi kullanabilmektedir. İşte bu da çizgisel bütünlüğe alışmış comics, fumetti ve frankofon okuruna farklı ve tuhaf gelebilmektedir.

Uzumaki'de ise karikatürize çizgilere çok rastlamıyoruz. Hatta neredeyse hiç rastlamıyoruz. Buna karşın son derece yalın ve temiz bir manga çizgisinin içinde buluyoruz kendimizi. Nereye kadar peki? Söyleyeyim… Dehşet sahnelerine kadar. Korku unsurlarının ön plana çıktığı karelerde birdenbire yoğun bir tarama ve sayfadan taşarak üzerinize gelir gibi hareket eden dehşetin kanlı parmaklarıyla karşılaşıyoruz karelerde. Sonra ama yine yalın ve taraması az, temiz klasik manga çizgilerine. Bu çizim değişiklikleri de hikayenin sonuna kadar bir tür sarmal oluşturarak bir geliyor bir gidiyor. Aslında galiba amaç bu; okur da böylece bir sarmalın içinde yolculuk ederek hikayedeki Lovecraftian atmosferi soluyor, yaşıyor…

Bunların dışında Uzumaki'nin, yani Sarmal'ın dünya kültürlerinde ve mitolojilerinde sembolik anlamları vardır ki sanatçının çoğunlukla olumlu anlam taşıyan

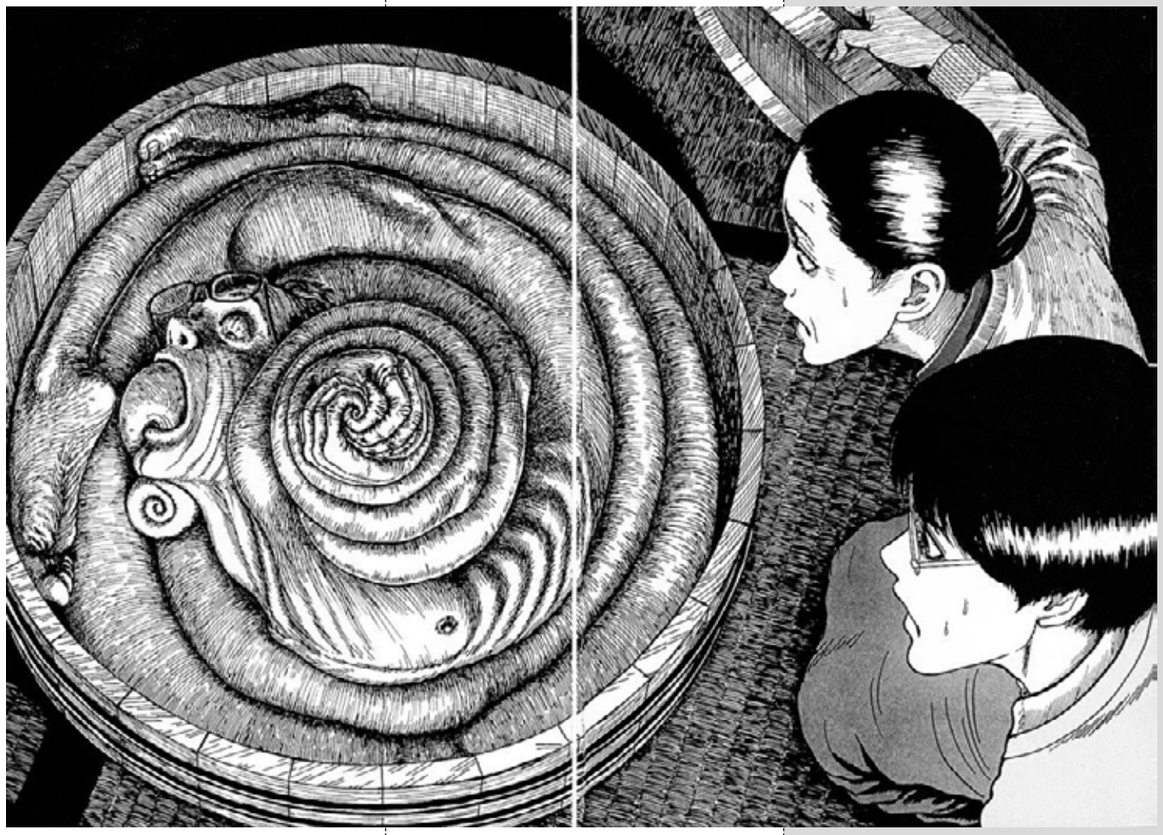

bu sembolü tersine çevirmesi de eminim gözlerden kaçmayacaktır.

Uzumaki, yani sarmal, ilk çağlardan bu yana kullanılan bir semboldür. İnsanoğlu, tarihteki ilk mağara resimlerinden günümüze kadar kullanmıştır onu. Sıfır rakamı, güneş, istiridye, salyangoz, daire, labirent, karadelik, kulağımızın içi, hortum, girdap… Gün gelmiş sarmal sonsuz olasılık, gün gelmiş rahim, gün gelmiş oluşum, varoluş, yenilenme, düalizm, üçleme anlamları taşımıştır.

Ancak, sarmal, Junji Ito'nun UZUMAKİ'sinde Japon kültüründe olumlu bir yaşamı sembolize ederken Lovecraftvari bir korku öğesine dönüşmüştür. Sarmal, UZUMAKİ'de olumlu tüm anlamları geride bırakarak ölüm, yokoluş, dönüşüm, yitip gitme, hayattan koparılma, vahşet, dehşet ve teslimiyetin sembolü yerine geçmiştir.

1998-1999 yılları arasında okurla buluşan UZUMAKİ iki bilgisayar oyununa, bir sinema filmine (2000) uyarlanmış, 2003 yılında Eisner Awards'a ve 2009 yılında Young Adult Library Services Association'ın "Top 10 Graphic Novels for Teens" listesinde yer almıştır.

Sonuç…

Anlamışsınızdır işte, hep topu 3 ciltlik bir hikaye söz konusu ve mangadan veya korku çizgi romanında veya herhangi bir ekolden çizgi roman okumayı seven herkes; bence, Uzumaki'den çok keyif alacaktır. Veya en azından arşivinde özel bir çizgi roman barındırıyor olacaktır.

Gerekli Şeyler Yayıncılık'ın Fuat Yurtlu çevirisiyle dilimize kazandırdığı eserin ilk iki cildi raflarda. Üçüncüsüyse hemen bugünlerde gelecek. Okuyun, korkun, ürkün…

Meryem Yavuz

Bir hafta sonra şehirdeki herkes bundan bahsediyordu. Hızı ve gücü sayesinde yakalanmadan onlarca kavgacının, tacizcinin, pedofilinin *"pelte"*sini çıkardı. bazıları onu duvarlardan tırmanırken gördüklerine yemin ediyorlar, inanlar birbirini *"Dikkat et, kemik yiyen pelteni çıkarır"* diye uyarıyorlardı.

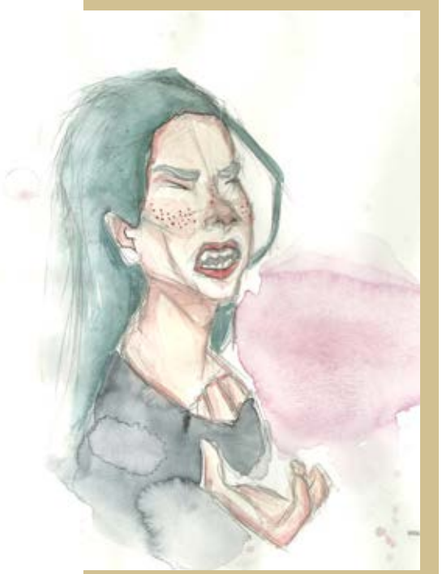

KEMİK YİYEN

Sebebi travma değildi.

Çoğu kişi bir travma sonucu bu hale geldiğini iddia etse de, sebebi travma değildi. Sadece uzak olmak istemişti. Onlar istedikleri zaman uzaklaşabiliyorlardı. O da uzak olmayı seçmek istemişti. Ama ona bu seçimi yaptırmamışlardı. Hep dibinde dolaşmışlar, hep burunlarını sokmuşlardı. O ise sadece huzur istemişti. Bir gün artık sabrı taşmış, hiç yapmak istemediğini yapmak zorunda kalmıştı.

*

Kurumuş dal ve yaprakların güneşin ısıtmasıyla yaydığı çayırımsı koku, sinek vızıltıları ve kuş cıvıltıları ile birleşerek onu bunaltıcı ama huzurlu bir yaz sabahına uyandı. Perdesini aralayıp bahçesinin en uzak köşesindeki pelte haline gelmiş et yığınına baktı. Etten nefret ediyordu. Et kokar ve sineklenirdi. Yaşadığı ve kovuk dediği kulübesinde etsiz o kadar huzurluydu ki. Ekolojik dengeyi devam ettirmek zorunda olan, dahası et yememek gibi bir seçim yapacak kadar entelektüel olmayan hayvan arkadaşları için tozlu, yabani otlarla dolu "bahçe" dediği şeyin uzak bir noktasına yığdığı etlere çıplak elleriyle mümkün olduğunca az dokunmaya çalışırdı.

Uzanıp yatağının yanında birikmiş yığından bir kitap aldı ve odasındaki tek koltuğa yerleşerek okumaya başladı. Tek göz, derme çatma kulübesinde neredeyse hiç eşya yoktu. Olabildiğince basit yaşamak en önemli ilkesiydi. İsminin bile unutulduğu bir dünyada basit yaşamaktan başka seçeneği var mıydı ki zaten?

O'na "Kemik yiyen" diyorlardı.

*

Daha küçüktü, 6-7 yaşlarındaydı, hayal meyal hatırlıyordu. Açık havada bir düğün vardı. Herkes neşeyle yöresel danslarını ediyor, yeni çifti kutluyordu. Ve sonra birden:

"BAM!"

Sevincini göstermek için silah kullanmaktan, şiddet göstermekten daha iyi bir yol bulamamış, sahip olduğu bütün testesteronu tetiğine yükleyip havaya ateş açmış olan adamlardan biri, yanlışlıkla bir çocuğu vurmuştu. Daha dün saklambaç oynadığı, yine 6-7 yaşlarındaki komşunun çocuğunu. Ne olduğunu tam görememişti ama acı dolu bir çığlık, yükselen feryatlar ve bir koşuşturma seli arasında ona çok, çok kötü bir şey olduğunu ve muhtemelen bir daha onu göremeyeceğini çocuk hisleriyle sezmişti.

12 yaşına gelmişti. Arkadaşlarıyla top oynuyordu. Oyunun en heyecanlı yerinde iki erkek çocuk yanlarına yaklaşmışlar, sataşmaya başlamışlardı. Karşılarında durup ellerini beline koyarak onlara defolup gitmeleri gerektiğini salık vermiş fakat çocuklar pek oralı olmamışlardı, hatta daha beter gülmeye başlamışlardı. Daha da sinirlenip, oğlanların dış görünüşleriyle ilgili pek hoş olmayan detayları yüzlerine vurmaya başladı. Galiba bu işe yaramıştı, çünkü bir tanesinin suratı öfkeyle çarpıldı. Dişlerini gıcırdatarak ileri atıldı ve onu itip yere yıktı. Acı içinde yerden doğrulmaya çalışırken uzaktan gelen kuzenini gördü. Minnetkar biçimde onu çağırarak bir elini ileri uzattı, diğer eliyle de üzerini silkelemeye çalışarak oğlanları şikayete başladı. Ama kuzeni çocukları azarlayacağı yerde, onu yerden kaldırıp oradan uzaklaştırmış, sonra eteğinin nasıl açıldığından bahsederek onu azarlamaya başlamıştı. Ayrıca böyle tiplerle muhatap olmaması gerekiyordu. Kuzeni aklını karıştırıyordu. Çünkü hem kendini savunmaktan aciz bir bebekmişçesine onu "Bir şey olursa hemen beni çağır" diye tembihliyor, hem çağırdığı zaman o çocuklara kızmak yerine omuzlarını sıkarak neden böyle yaptıklarına dair dostça sohbetler ediyordu. Hem "Böyleleriyle muhatap olmayacaksın" diyor, hem benzer tipteki arkadaşlarıyla dışarda dolaşıyordu. Hem "Öyle etekler giyme" diyor, hem de akşam dışarda oynarken bir köşeye sıkıştırıp bacaklarına dokunuyordu.

14 yaşındaydı. Yeni evlenen ablası bir gün tek gözü morarmış halde evlerine gelmişti. Pudrayla saklamaya çalıştığı gözüne ne olduğunu sorduğunda "Bir şey yok" diye geçiştirmiş, gece anne ve babasının onun hakkındaki tartışmalarına kulak misafiri olmuştu. Annesi boşanmak istiyorsa boşanması gerektiğini savunurken, babası "Acaba ne yaptı da böyle oldu" diye olayı gerekçelendirmeye çalışıyor, misafirliğe gelmiş olan şişman, muhafazakar amcası öksürüklü sesiyle "Karı kocanın arasına girilmez" diyerek bıyıklarını düzeltirken, anahtar deliğinden ona öfkeyle bakıyordu.

17 yaşındaydı. Üniversite sınavını kazanmış, heyecanla bavulunu toplamaya başlamıştı. Burs başvurusunu hatırlatmaya çalışan annesinin suratına kapıyı kapatmış, telefonunun ekranına donuk gözlerle bakıyordu. İlk erkek arkadaşının "Bu şehirden gidersen senin peşini bırakmam" diye onu tehdit etmesiyle aşağı yukarı aynı dakikalara geliyordu bu.

22 yaşındaydı. Gece geç saatte yolda yürürken sarhoş bir adam onu kucaklamaya çalışmış, can havliyle elinden kurtulup polise gitmişti. Polis, bir yandan baştan aşağı onu süzerek olayın nasıl gerçekleştiğine dair ayrıntıları dinliyor, bir yandan da bu saatte ne işi olduğuna, adamı tanıyıp tanımadığına dair suçlayıcı sorular soruyordu. Her soru nabzının daha hızlı atmasına sebep oluyor, her seferinde sesini kontrol etmek için özel bir çaba harcıyordu. Sonrasında aynı polis numarasını alarak ona her şeyin yoluna gireceğine, adamı bulacaklarına, nezarette böyle kişilere nasıl işkence ettiğine dair mesajlar atmıştı. Polisin numarasını da engelleyerek bu olayın peşini bırakmıştı.

25 yaşındaydı. Öksürüyordu, bir hastane sırasındaydı. Önceki gün doktor laboratuvarın sadece belli saatlerde açık olduğunu söylemiş, belirttiği saatin geçmesine de 20 dakika kalmasına rağmen hala sırası gelmemişti. Elindeki kağıda telaşla bakıp duruyor, kapının kenarına sıkışmış, adının söyleneceği anı bekliyordu.

Birden bir adam kapının kenarına dizilmiş, ona ve içeri girmek için an kollayan insanlara karşı kağıdını sallayarak "Herkes mi bir şey soracak, saatlerdir

bekliyoruz burada” diye ağzından tükürükler saça saça bağırmaya başlamıştı. Laboratuvarın kapanacağını, en azından doktora kapıda gözükmesi gerektiğini izaha kalkışmış ama adam, başka adamlarla konuşurken onu muhatap bile almamış, sözünü sürekli keserek suçlamalarına devam etmişti. En sonunda sabrı taşmış, “BENİ DİNLER MİSİNİZ?” diye bağırmıştı.

O an içinde o güne kadar hiç duymadığı bir öfkenin kıpırdandığını hissetmişti. Vücudundaki bütün damarlar kabarmıştı sanki, sinirleri felç olmuş, kulakları uğuldamaya başlamıştı. Yumruklarını öyle bir sıkmıştı ki, avcuna bastırdığı tırnaklarının etini kanattığını hissetti. Dişleri sivriliyordu sanki, ve ağzında berbat bir tat duydu.

O anda bağıran adam, cümlelerinin yarısını dinlemeye tenezzül ettiği diğer erkeklerden birinin üzerine yürüdü ve onu yumrukladı. O da ona karşılık vermeye başladı. Yine 7 yaşındayken hissettiği feryat ve koşuşturma seli başlamıştı. Neden her seferinde bunu yaşamak zorundaydı ki? Neden onların olduğu her yerde şiddet, anlaşmazlık, bağırış çağırış, taciz, tecavüz, korku, tehdit kol gezmek zorundaydı?

Onlar, kendileri istediklerinde inzivaya çekilebiliyor, toplumdan kopuk, herkesten uzak yaşayabiliyorlardı. Peki kendi cinsine neden bu seçenek sunulmamıştı? Bütün hayatını onlardan uzak durmak üzerine kurmuş olanlar bile neden her seferinde sağanak yağmura yakalanır gibi onlara ve küçük hesaplarına yakalanıyordu? Onların DNA’larına rahatsızlık vermek mi kodlanmıştı? Asıl dilleri konuştukları değil de yumruklarında, izin almadan dokunan ellerinde, tetik çeken parmaklarında mı saklıydı? Şimdi rahatsızlığın alasını kendi verecekti işte. Ağzındaki tat ve kabarık, titreyen damarları ona bunu fısıldıyordu.

Elindeki kağıdı buruşturarak atıp çıkışa yürüdü. Gürültünün dinmesini, muayene olanların bir bir çıkmasını bekledi. Kapıdan o adamın siluetini görür görmez kenara geçti, daha sesini çıkarmasına fırsat vermeden elleriyle ağzını yakaladı. Adam ses çıkaramadan çırpınırken onu sırtına vurup, diğer eliyle hızlıca en yakın duvara tırmanmaya başladı. Sırtındaki adam tüy gibi hafif geliyordu ona, sanki bir anda dünyanın en kuvvetli insanı olmuştu. Tırnakları duvarlarda delikler açıyor, en küçük bir zorluk belirtisi göstermeden oradan oraya zıplıyordu. Nereye gittiğini o da bilmiyordu, tek bildiği tenha, ağaçlık bir alan bulması gerektiğiydi.

İstediği gibi bir orman bulana kadar tırmandı, atladı, uçtu. Sonunda bir sedir ağacının dibine adamın ter kokan vücudunu indirdi. Adam uyanmıştı, ve dehşet içinde ona baktı. Tam bağırmaya başlamıştı ki tekrar ağzını uzamış, güçlü tırnaklarının arasında tuttu ve arkasına geçti. Kafatasının dibine düşünmeden ağzını yapıştırdı. Emmeye başladı. Neyi emdiğini bilmiyordu, ama ağzına bir ilik tadı geliyordu. Tamamen içgüdülerine bıraktı kendini. Çok geçmeden adamın vücudu bir pelte halinde önüne düştü.

Kendinden tiksinmişti, bu adamın bir parçasının midesinde ya da vücudunun herhangi bir yerinde olduğunu bilmek bile iğrenmesine sebep oluyordu, ama gerçek şu ki intikamını almıştı. Ve artık inanılmaz hızlı ve güçlü bir bedene sahipti. Yaşamının tamamen değiştiğini hissediyordu, artık hayat amacının ne olduğunu biliyordu. Kemik emmek. Nasıl yaptığını bilmiyordu, ama kemiği ağzındaki bir salgıyla eritip iliğe dönüştürdüğünün farkındaydı. Bu ona lezzetli geliyordu artık.

Şiddetçilerin, tacizcilerin, kavgacıların, tehditkarların, korku salanların yeni korkusu olacaktı. Kemiklerini emecekti, iliklerini yiyecekti.

Tırnaklarıyla tuttuğu pelte halindeki et yığınını hastanenin önüne bıraktı. Bir hafta sonra şehirdeki herkes bundan bahsediyordu. Hızı ve gücü sayesinde yakalanmadan onlarca kavgacının, tacizcinin, pedofilinin “pelte”sini çıkardı. Bazıları onu duvarlardan tırmanırken gördüklerine yemin ediyorlar, insanlar birbirini “Dikkat et, kemik yiyen pelteni çıkarır” diye uyarıyorlardı. Anneler erkek çocuklarını “Aman, kemik yiyen gelir” diye korkuturken, kız çocukları artık daha rahat ve güvenle sokaklarda dolaşıyorlar, haksızlığa karşı daha korkusuzca ses çıkarıyorlardı.

Başta bu pelteleri insanlara

indiriyordu, ama bir süre sonra kendisinin de bir “korku ve tehdit” unsuru haline geldiğini fark etti, bunu istemiyordu. Onlara tepki olarak doğmuşken onlara dönüşmeyecekti. Bu etler sadece insanlara dehşet saçıyor, sonrasında cenaze namazları kılınıp toprağın altında çürüyorlardı. Dünyayı terk etmeden önce daha fazla canlıya yararlarının dokunması gerektiğini düşünüyordu. Ve artık farklı yerlerde konaklamaktan yorulmuştu. Çok gizli bir ana kampı olması gerekiyordu. Böylece, aç hayvanların çoğunlukta olduğu bir ormana “Kovuk”u kurdu. Kemikleri emdikten sonra pelteleri bahçesine atıyor, hayvanları bu şekilde besliyordu.

Bir de “sırdaş kadınlar”ı vardı. Nadiren de olsa gözüktüğü, ihtiyaçlarını ilettiği, karşılığında onların da ona başkalarının ve kendilerinin minnetini çeşitli şekillerde ilettiği yaşlı kadınlar. Kovuk’un elektrik, su, ısınma gibi dertlerini bu aracılarla çözmüş, zaten fazla bir şeye ihtiyacı olmadığı için kendine sadece büyük bir kütüphane yaratmıştı. Ava çıkmadığı zamanlar ya hayvanlarla ilgileniyor, ya okuyor, ya da sırdaş kadınlar aracılığıyla diğer kadınlardan gelenleri inceliyordu. Kimisi yazmıştı ona, kimisi patik örmüştü, kimisi çizmişti, kimisi kitap vermişti. Hepsi de ifade edebildikleri en iyi yolla minnetlerini belirtmişlerdi. Bu ona yetiyordu.

Bazen düşünüyordu, ilk başlarda sebebin travma olmadığına kendini inandırmıştı, hep küçük şeylerdi güdülerini besleyen. Ama travma bile olsa, neden bunları yaşadıktan sonra yaptıkları sebebiyle kendisine odaklanıyor, ama yaşatanların hareket ettirici güdülerine hiçbir zaman odaklanılmıyordu? Düşünmeyi seven bir hayvandı o.

Penceresinden pelteyi burnuyla dürtükleyen bir tilki gözüne çarptı, gülümseyerek okuduğu kitabına geri döndü.

Bazı sözler okunur, bazıları dokunur!...

Emrullah Çıta

Portakal kabuklarını sobanın üzerine dizer, kokusuna ram olurduk.

Dışarıda kar, içeride huzur, mutluluğun resmini çiziyorduk...

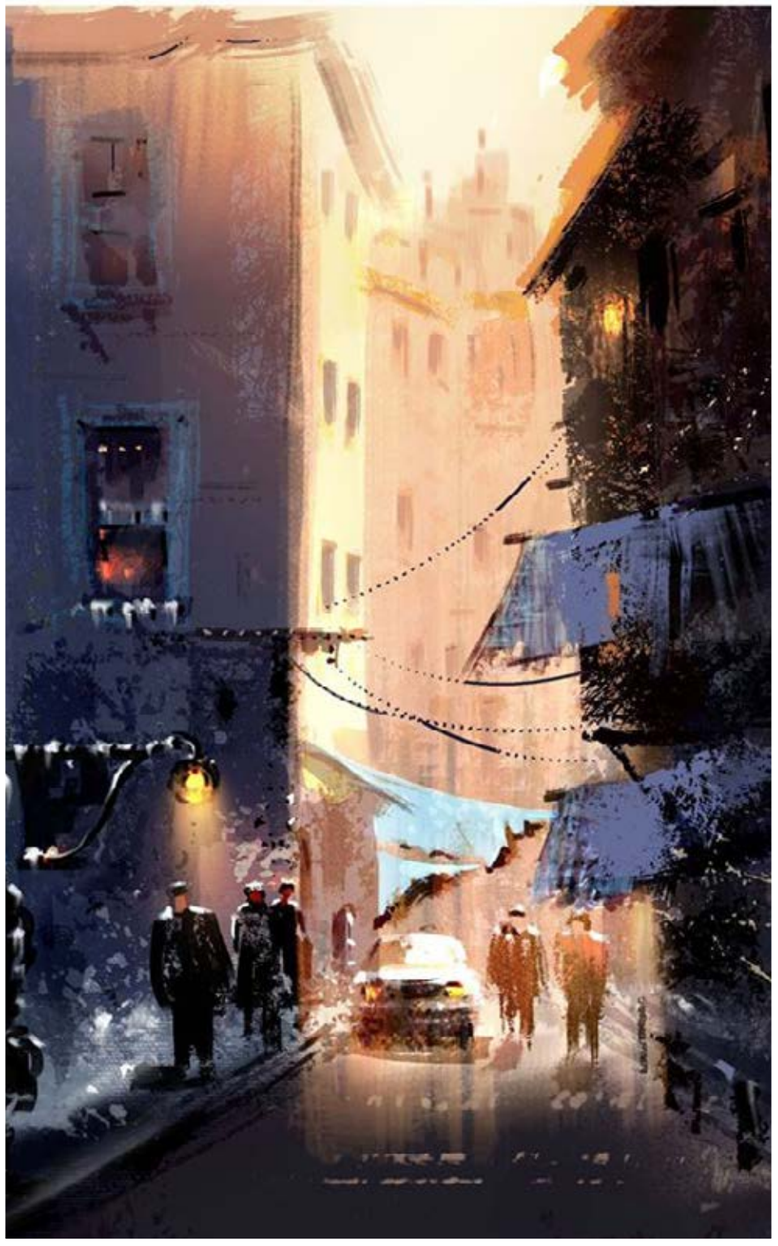

BAZI SÖZLER OKUNUR, BAZILARI DOKUNUR!

www.artstation.com-artist-emrullah

Gökçe Mehmet Ay

"Olacak her şeye hazırlıklı beklemek dışında yapabileceğimiz bir şey yok. Biz Akıncı'ların hayatı uzun sıkıntılar ve kısa ama hiç bitmeyecek gibi gelen ölümcül heyecanlarla doludur."

TSOLKET HİLESİ

Fırtına tüm gücüyle Hekate'ye saldırıyordu. Barikatın ardında, mağaranın diplerinde gökyüzünün öfkesinin dinmesini bekliyorduk. Hekate'nin baskın yaşam formu Timsahlardan Yiozi ve pilot başlarını eğmiş ateşin uzağında gökteki koruyucuya dua ediyorlardı. Akıncılarım barikatın yıkılmayacağını fark edince, İmparatorluğun Kara El askerleri ile savaşırken yaralanan Yüzbaşı gibi uyuyorlardı. Elçi Ogawa da Daya ile tabletinin başında merkezle bağlantı kurmaya çalışıyordu. Bense, akıncılarım onların hayatını kurtarmış olmama rağmen zırhımı temizlemeye yardım etmeyi teklif etmedikleri için, tek başına zırhımdan yeşil Kruxclen kanı ve mide sıvılarını temizliyordum. Zırhın güç kalkanı onu asitten korumuştu ama kirlenmemesi gereken eklemlerdeki yabancı maddeleri temizlemek zaman alıyordu. Daya kalkıp yanıma geldi.

"Ucuz kurtardın farkındasın değil mi?"

"Biliyorum. Kruxclen içeri girseydi kimse kurtulamazdı. En azından şu fırtına bitinceye kadar güvendeyiz."

"Güvende olduğumuza emin değilim. Fırtınaya rağmen başkentteki ekiple konuşabiliyor olmalıydık."

"Haklısın ama onlara ne olduğunu ancak fırtına bitip anteni dışarıda kurunca öğrenebiliriz. En kötü ihtimal Gayretgah'a ulaşırız."

"Biz buradayken İmparatorluk askerleri saldırmış olabilir, ya da başkentteki dostlarımız ölmüş olabilir. Nasıl bu belirsizlikte rahat edebiliyorsun?" Daya'nın sesindeki telaşı fark etmememk mümkün değildi.

"Yapacak bir şey yok. Olacak her şeye hazırlıklı beklemek dışında yapabileceğimiz bir şey yok. Biz Akıncı'ların hayatı uzun sıkıntılar ve kısa ama hiç bitmeyecek gibi gelen ölümcül heyecanlarla doludur."

Ellerini zırhımın üzerinde gezdirdi. Bana baktığında gözlerinde her zamanki sert ifade yumuşamıştı.

"Akıncılara neden deli dendiğini daha iyi anlıyorum."

"Akıncılar engel tanımazlar o yüzden mi?" Güldü.

"Hayır, Akıncılar ilk olmak için her şeyi yapıyorlar da ondan. Belirsizlik, sıkıntı, tehlike hiçbir şey sizi durduramıyor. Düşünsene Hekate'de bu boyda bir Kruxclen'i ilk öldüren sen oldun."

"Bak onu düşünmemiştim."

"Yiozi'ye sor istersen, emin ol kimse o boyutta bir Kruxclen'i öldürmemiştir."

Daya sırtımı sıvazlayıp yanımdan ayrıldı. O giderken ateşin onun üzerinde oynadığı oyunları izledim. Dışarıda çakan bir şimşeğin gürültüsü beni kendime getirdi ve temizliğe döndüm.

Zırhımı çalışır hale getirdiğimde Yiozi ve pilotun duası bitmiş, pilot ateşin yanına uzanmış uyuyordu. Eşyalarımı toplayıp ateşi seyreden Yiozi'nin yanına gittim. Uzun timsah gibi yüzünü ateşe çevirmiş, düşünüyordu. Beyaz pullu kuyruğunu arada hafifçe yere vuruyordu.

"Ne düşünüyorsun üçüncü sofra yamağı?" Yiozi'inin bir tür iç güvenlik görevlisi olduğunu düşünüyordum ama kendini Baş Sözcünün Üçüncü Sofra Yamağı olarak tanıtmıştı. Ben de onu bozmak istemiyordum.

"Halil Teğmen, ne yapacağımı düşünüyordum."

"Merak etme seni Quezlac'a ulaştıracağız."

"Bataklıkta Tsolket sürüsünü gördüğümden beri ona eminim zaten."

"Benim ve Akıncılarımın gücüne değil, şans getirdiği söylenen kuşla balık arası bir hayvana mı güveniyorsun?"

"O sıradan bir hayvan değil. Göktekinin gözleridir onlar. Eğer onlar bataklıktaki gibi etrafında uçup seni selamlarsa gökteki seni izliyor demektir. Onun gözü altında haklı olan her zaman kazanır."

"Böyle güçlü bir fırtınada, gökteki tanrınız Tsolketlerini kurtaramamıştır büyük ihtimalle."

"Onun adı Arinek, ama gökte olan bir tanrı değil o yüzden kimin yaşayıp kimin öleceğine karar vermez."

"Nasıl yani?"

"Elçi Ogawa'dan ve Galaksi Meclisi antropologlarından anladığım kadarıyla sizler her şeyi yapabilen tanrılara inanıyorsunuz."

"Doğru bir kısmımız inanır."

"Biz de Xcolet'i yaratan, bizleri kararlarımızda yönlendiren ve cezalandıran tanrılara inanırız. Ancak Hekate o tanrıların evi değil. Onlar bizim yıldızların arasındaki ülkemizde kaldı. Tanrılar bizi Arinek'e hizmet etmek için yıldızların arasındaki karanlık boşluğa gönderdi." Ateşe baktı. Ezberlemiş gibi hızlı konuşuyordu.

"Arinek kardeşleri ile olan savaşında bize onun pençesi olma görevi verdi. Cehennem ateşleri arasından geçtik, onun düşmanlarını fethettik. Ancak her varlık gibi Arinek de kibre yenildi. Güçlendikçe yaptıklarının etkisini göz ardı etmeye başladı. Sonunda karanlık olanlar, akışkan metalin efendileri birleşti ve Arinek'i Hekate'ye gönderdiler. Biz de tanrılarımızın emrini yerine getirmek için Hekate'ye

Arinek'in yanına geldik. Karanlığın okyanusunu aşan gemilerimize bindik ve burada yeni bir medeniyet kurduk. Bir gün Arinek saklandığı yerden çıkacak ve Xcolet yeniden yıldızlar arasında süzülecek."

"Biz insanların efsanelerinden ve dinlerinden çok da farklı değil senin inancın Yiozi."

"Halil Teğmen, Arinek ve onun savaşı benim dinim değil. Ben Gölge'nin içindekini Hyokzi'yi takip ederim. Sesimi duymasa da ona sunak sunar, ona taparım. Arinek'in savaşında olmamın sebebi Hyokzi'nin bana verdiği emirdir." Beyaz pullu, keskin pençeli ellerini açtı. "Bunu sizin diplomatlarınız da anlamadı ama bizleri anlamak istiyorsan unutmamalısın."

"Tamam Yiozi, unutmam."

Yiozi'nin ve timsahların dini benim için fazla karışıktı. Onun yanından kalkıp kendime uyuyabileceğim bir köşe aradım. Mağaranın zeminine serdiğim mata uzandığımda hemen uyuyakalmıştım.

#

Bacağımı dürten bir el ile uyandım. Gözlerimi açtığımda Kutay elinde sıcak bir kap çorba ile uyandırmaya gelmişti.

"Sağolasın, her şey yolunda mı?"

"Evet teğmenim, yüzbaşı daha uyanmadı ama herhangi bir kan zehirlenmesi ibaresi yok. Jake kontrol etti."

"Jake ne anlar insandan, o zırh uzmanı değil miydi?"

Kutay güldü.

"Elektronik savaş uzmanı ama aramızda sıhhiye çiplerini kullanmayı bilen tek o var."

Akıncıların hepsi sıhhiye eğitimi almak zorundadır ama Jake'in önceki görevi sıhhiye gemisi koruması olduğu için sahadaki tüm tıbbi işler ona kalıyordu.

Elimde çorba kasem ayağa kalktım. Sahada poşetten ya da konserveden çıkan neredeyse tüm yemekler berbat olurdu. Ama tarhana çorbası istisnaydı. Sıcak tarhana çorbamı içerken mağaraya baktım. Dışarıdan gürültü gelmiyordu. Kutay ateşin başına geçmiş, yakıt hücresinin üzerine bir demlik koymakla meşguldü. Sırtında ufak da olsa bir çay demliği ve vakumlu bir kaç çay poşeti olmadan göreve çıkmazdı. Zoya tüfeğini temizliyordu, Sezgin de Jake ile Ogawa'yı yakalamış uzay üslerinden birinin barında karıştığı kavgayı anlatıyordu. Sezgin tüm izinlerde kavga edecek bir sebep bulurdu. Gene de Akıncılar arasında en iyi çavuşlardan biriydi. Daya mağaranın içlerinde ismini bilmediğim dövüş sanatı hareketleri ile ısınıyordu. Yüzbaşı ve pilot timsah uyuyorlardı. Mağara girişi nöbeti Yiozi'ye kalmıştı.

Yiozi kalasların arasında açıklıktan dışarıyı izliyordu. Plazma tüfeğini aşçı yamağından beklenmeyecek profesyonellikte tutuyordu.

"Yiozi, günaydın."

"Günaydın, Halil. Güzel bir gün olacak gibi fırtına dinmiş."

"Evet, artık ayrılabiliriz. Sen nasılsın?"

"Yolculuğa hazırım."

Kalasları ayırıp dışarı çıktım. Gökyüzü masmaviydi. Bulutlar uzaklaşmış, fırtına sonrası sıcak bastırmıştı. Yıkılmış ağaçlar ve savrulmuş molozların arasında öldürdüğüm Kruxclen kaybolmuştu. Yıkılmış ağaçlar ve çamurların arasında ölü hayvanlar vardı. Aralarında Yiozi'nin Tsolketleri de var mı diye kontrol etmek istiyordum ama zaman yoktu. Çipten Gayretgah'a ulaşmaya çalıştım. Cevap yoktu. Jake'e seslenip anteni kurmasını istedim. Onlar mağaranın dışında anteni kurarlarken ben tarhana çorbamı bitirmiştim. İşlem bittiğinde Yüzbaşı da yanıma geldi. Anten bağlantısına beni de ekleyip Gayretgah'ı aradı.

"Burası Gayretgah, kaptan konuşuyor. Sizden ümidi kesmiştik Yüzbaşım."

"Boşuna endişelenmişsiniz Kaptan Smith, hala buradayız. Ama başkenttekilere ulaşamıyoruz."

"Doğrudur, Yüzbaşım. Sadece Quazlac değil, tüm gezegenle iletişimde sıkıntımız var. Size yapılan saldırı sırasında yörüngedeki haberleşme uyduları da yok edilmiş."

"Nasıl?"

"Darbecilerin İmparatorluk yapımı mikro saldırı uyduları varmış. Biz ne olduğunu fark edip müdahale edinceye kadar iletişim ağımızı yok ettiler."

"Peki, Quezlac'da durum nasıl?"

"Adamlarının durumu iyi. Elçilik konutunun etrafı sarılmış ama Akıncılar ağır silahlarla elçiliği koruyorlar. Başlarında Başçavuş Boris var. Onun gönderdiği son durum paketini konuşmanın ekinde sana yolluyorum."

"Düşman birliklerinin yerleşimi nasıl? Quezlac'a yol açık mı?"

"Tekin, peşinizde iki tabur timsah var. Koordinatlarını ve görsel istihbarat bilgilerini çipine gönderiyorum. Hafif silahlılar ve yerinizi bilmiyorlar ama Quezlac yolunu tutmuşlar."

"Tamam, Jane bilgileri kontrol edip yarım saat içinde sana planla dönüyorum. Sağlıcakla."

"Sağlıcakla, Tekin."

Yüzbaşı bana döndü.

"Seni gelen tüm paketlere yetkilendirdim. Bana Quezlac'a gidecek bir yol bul. Yirmi dakikan var."

Yüzbaşı gözünde çipinden bir şey inceleyenlere özgü dalgın ifade ile mağaraya döndü. İkimizin yirmi dakikada en iyi planı yapacağımıza emindim.

#

Yirmi dakikada yapılan planların çok da iyi olmayabileceğini söylemeliyim. Çürümüş otlar ve ölü hayvanlar arasında kamuflaja sarınmış yatarken keşke daha fazla zamanım olsaydı diye düşündüm. Aslında bir kaç ağır silahlı personel taşıyıcı ve bir bölük zırhlı askerim olsaydı da fena olmazdı. Oysa elimde sadece mağaradan çıktığımızdan beri bir kuru dala basmadan sessizce ilerleyen Daya, koca cüssesine rağmen suyun içinde dalga oluşturmadan yüzen Yiozi vardı. İkisi de sızma için eğitilmiş gibiydi. Daya'nın bir tür casus olduğunu biliyordum, Yiozi'nin casus olduğuna dair şüphem kalmamıştı. Yüzbaşı ile kararlaştırdığımız plana göre timin kalanı mağarada bekleyecek ve biz üçümüz bir uçucu ya da zırhlı taşıyıcı ile onları almaya gelecektik. Yüzbaşı becerebilirsem taburlardan birini de durdurmamı istemişti. Görüntülerden üç zırhlı taşıyıcısı olan bu tabur en uygun hedef gibi gözükmüştü. Dünya ölçeklerine göre sayıları azdı. Çip görüntülerden 400 civarı timsah olduğunu saymıştı. Ancak timsahların bir tona yakın ağırlıkları ve hafif silahlarının insan için ağır olması onları yarı zırhlı bir birliğe dönüştürüyordu. Güç çarpımlarına göz attığımda adil bir dövüşte şansımız olmadığı belliydi.

O yüzden adil dövüşmeyecektim. Planın son hamlesini Yiozi ekledi. Timsahlar yaklaştıkça dallar ve üzerimdeki Tsolket cesetleri oynamaya başladılar. Yüzlerce timsahın aynı anda adım atması ufak çapta sarsıntılara sebep oluyordu. Çürümüş otların kokusuna ve ölü olmalarına rağmen beni izliyor gibi duran Tsolket'lerin cam gözlerine aldırmayıp taburun yaklaşmasını bekledim. Yiozi'ye göre tanrı olmayan tanrıları Arinek'e inanç tüm timsahlarda mevcuttu. Yani hepsi onun elçileri Tsolketleri kutsal sayıyordu. Planı buna göre kurmuştuk. Vadideki bu geçitte onları durdurabilirsek hem zırhlı taşıyıcılardan birini çalabilir hem de patlayıcıların sanatsal kullanımı ile vadinin iki yanını uzunca bir süre kapayabilirdik. Daya zırhlıyı çalmak için biçilmiş kaftandı. Sessizdi, acımasızdı ve sanıyorum çipinde tüm araçları, belki uzay gemilerini bile, kullanmasını sağlayan uygulamalar vardı. Yiozi ise hem bölgeyi tanıyordu hem de üçüncü sofra yamağı olmasına rağmen patlayıcılar konusunda uzmandı. Eğer söylediği gibi casus değil de sadece bir aşçı yamağı ise neden patlayıcı uzmanı olduğunu anlamak mümkün değildi ama işini iyi biliyordu. Bense ekibin şaşırtmacasıydım. Bana sorarsanız harcanabilir ya da her işe atlayan bir deli olduğum için değil, çok yetenekli olduğum için bu görev bana kalmıştı. Çünkü zırhımı bırakmış olsam da güç kalkanını en iyi programlayabilen bendim. Taburun son askerleri de vadiden içeri girerken çipime güç kalkanımı Tsolket'lere doğru ince sicimler halinde uzatma emri verdim. Gereken matematiği çip hallediyordu ama şekli zihnimde benim oluşturmam gerekiyordu. Tsolketleri sarmalayan, onları kukla gibi oynatmama izin verecek örümcek ağı gibi bir yapı hayal ettim. Güç kalkanım cesetleri sararken çipe Tsolketlerin kanat çırpması, uçuşu gibi hareketleri programladım. Timsah askerleri Yiozi'nin ilk patlama için belirlediği sınırdan geçtiğinde programları çalıştırıp ayağa kalktım.

Tsolketler de benimle beraber

ayaklandılar. Ölü bedenleri çantamdaki yedek güç ünitelerini su gibi içen bir programla canlanmışlardı. Kukla Tsolketlerim kanat çırpıyor, korkutucu bir sessizlikle yükseliyorlardı. Timsahların üzerindeki etkisi şaşırtıcıydı. Tabur gözcülerinden itibaren dalga dalga durdu. İkinci programı çalıştırıp Tsolketlerin arasından ileri çıktım. Program beklediğimden çok enerji çekiyordu. Tsolketlerin hareketleri beni bile şaşırtacak gerçekçilikteydi. Tam timsahlarla konuşmak üzereydim ki çipimin siber saldırı sistemleri devreye girdi. Timsahların biri beni denemek istemiş olmalıydı çünkü sistem hemen kapanıp eski haline döndü. Ses yükselticilerini çalıştırdım ve Yiozi'nin etkili olacağını söylediği cümleyi bağırdım.

"Sen karanlığın dölü, gittiğin yolu değiştirmeni söylemeye geldim."

Timsahlar şaşkınlıkla kala kalmışlardı. Öncülerden biri nişan alıp bana ateş etti. Güç kalkanımla onu durdurmak için hazırlanırken şans eseri Tsolketlerden biri merminin önüne geçti ve paramparça oldu. Yanık et kokusuna aldırmadan timsahlara doğru ilerledim.

"Aranızda göklerdekinin hükmüne karşı çıkan varsa şimdi gelsin ya da defolup gidin buradan."

Yiozi timsahların çoğunun böyle bir durumda kaçacaklarını söylemişti. Binde bir timsahın, eğer soylu ailelerden birindense böyle bir meydan okumaya cevap verecek kibre sahip olduğunu anlatmıştı. İki koşulda da Daya bir araç çalıncaya kadar onları oyalamak benim görevimdi. Görevimin planlanandan daha zor olduğunu zırhlı taşıyıcıdan kırmızı pullarının üzerinde beyaz çizgiler olan irice bir timsah çıktığında anladım.

"Ben Quezlac'ın gerçek sahiplerinin kanındanım. Ben gece karanlığında, kara günlerin içinde yolunu kaybetmeyenlerin soyundanım. Ben güneşlerin arasından korkusuzca süzülenlerin soyundanım. Ben Gece Gözcüsü Soyunun Prensi Sxolec'im. Yolumun doğruluğunu kılıcım ispat edecektir."

Arinak eğer gökte bir yerlerde bu olanları izliyorsa Sxolec bir metreye yakın kılıcını çekerken yanımda sadece kasaturam olduğu için kahkahalar atıyor olmalıydı.

#

Sırtımdaki tüm güç üniteleri tükenmişti. Bir aylık enerjiyi bir kaç dakikada harcamıştım. Tsolket cesetlerine giden güç kalkanı sicimlerini bıraktım. Tsolketler gökyüzünden Sxolec'le benim etrafıma bir halka çizecek şekilde yere düştüler. Kasaturamı kabzasından çıkartıp Sxolec'e doğru yürüdüm. Gözlerindeki nefret, kuyruğunu yere vurarkenki hiddeti uzaktan fark ediliyordu. Dişlerini kocaman açıp çipimin "meydan okuma narası" olarak adlandırdığı bir ses çıkarttı. Kılıcını çekti ve iki ayağını açarak beni çağırdı. Yiozi ve Daya'ya işareti gönderdim. Kollarımı açıp kılıcımı ona doğru uzattım. Yiozi'nin öğrettiği gibi ayağımın ucu ile yerdeki çürümüş otlardan bir parçayı ayağının dibine attım. Sxolec'in hiddeti daha da arttı.

"Sen kim oluyorsun da bana bataklık pisliği dersin" diye bağırarak uzun kılıcı iki elinde üstüme atladı. Güç kalkanımı kullanıp kendimi yere sabitleyip kasaturamla kılıcı durdurdum. Kalkanın desteğine rağmen dişlerim titremişti. Kasaturayı tutan parmaklarım sızlıyordu. O da şaşırmış olmalı ki bir an duraksadı. Sol bileğime kalkanın gücünü odaklayıp çenesine alttan yumruğu geçirdim.

Kalkanın enerjisi havada kıvılcımlar saçtı. Timsah gerileyince çamurun içinden zıplayıp tüm gücümle göğsüne bir tekme attım. Güç kalkanım darbeyi sönümlemişti ama inişi ayarlayamayınca üstüme gelen kılıçtan yuvarlanarak kaçtım. Kılıcı takip eden kuyruğu başımın kenarını sıyırıp etrafa çürümüş bir bulut saçtı. Kalkanımın darbeyi kaldırabileceğine emin değildim.

Hızla yerden kalkıp takla atarak arkasına geçtim. Kasaturamın keskin ucu ile tereyağından kıl çeker gibi baldırlarını kemiğe kadar kesiverdim. Sxolec haykırarak yere düştü. Üstüne sıçrayıp kafasını kaldırdım. Kasaturamın soğuk çeliğini pullu boynuna yapıştırdım.

"Yolunuzu değiştirmek için bu son şansınız. Hatanı düzeltecek ve karanlıktan uzaklaşacaksın." Sözlerim Sxolec için değildi. Vadideki tüm timsahların dikkati bana dönmüştü. Sxolec'i yerde bırakıp vadinin çıkışına doğru yürüdüm.

Daya taşıyıcıyı aldığını söyledi. Yiozi'nin onaylayan sesi çipten zihnime ulaştıktan bir kaç saniye sonra vadinin girişinde büyük bir patlama oldu. Sessizlik, yuvarlanan kayalarla, yerini kulakları sağır eden bir gürültüye bırakmıştı. Daya'nın kullandığı zırhlı taşıyıcı yerden üç metre yukarıda bana doğru geliyordu. Tsolket çemberinden ayrılıp buluşma noktasına doğru koşmaya başladım. Daya yanımdan geçerken zırhlı taşıyıcıyı yere yaklaştırdı. Yan demirlerinden tutundum, elim kopacak gibi gerildi ama güç kalkanım gene dayanmıştı.

Yiozi'nin çipten gelen uyarısı ile arkama baktım. Sxolec yerde diz çökmüş, elinde koca bir tüfek bana nişan alıyordu. Zırhlının içine girecek zamanım yoktu, elim kilitlenmişti; demiri bırakamıyordum. Hedef küçültmek için zırhlıya neredeyse yapışmıştım. Plazmanın namludan çıkışını gördüm. Havayı yarıp küçük kıvılcımlar saçarak bana doğru geliyordu. Kaçışım yoktu. Tsolket halkasını geçmek üzereyken ölü sandığım Tsolketlerden biri uçmaya çalışırken merminin yoluna çıktı. Plazmanın enerjisi ile paramparça oluverdi. Şansıma sevinemeden Yiozi vadinin çıkışındaki bombaları da patlattı. Hekate yıkılıyor gibi hissettiren sarsıntı sırasında tek yapabildiğim sıkıca zırhlı taşıyıcıya tutunmak oldu.

#

Yiozi buluşma noktasında bizi bekliyordu. Daya zırhlıyı yere kondurunca zorlukla tutunduğum yerden indim. Kollarım titriyordu. Üstüm toz ve çamurla rezil olmuştu. Tüm eklemlerim acıyordu. Yerde çömelmiş soluklanırken Daya elinde bir matara ile yanıma geldi.

"Al, sadece su ama daha sert bir şey bulamadım." Gülümsedim. Su kurumuş boğazıma şerbet gibi gelmişti.

"Halil Teğmen siz akıncılar gerçekten delisiniz."

"Bazen delilik lazım ne dersin?"

Daya güldü. Yiozi koşarak yanımıza gelinceye kadar gülmeye devam etti.

"Siz insanlar ölümden son anda kurtulunca hep güler misiniz?" Beyaz pullu suratında ilk defa gördüğüm bir ifade vardı.

"Ne oldu Yiozi, kurtulduk sonuçta neden suratın asık?"

"Halil, Daya karmaşada fark etmemiş olabilir ama kurtulmamış, kurtarılmış olabiliriz."

"Ben bombaların arasından yolumu bulmaya çalışırken arkada neler olduğunu fark etmedim. Ne demek istiyorsun?"

Yiozi gözlerini bana dikti. Elleri ile havada garip bir işaret yaptı.

"Halil Teğmen'in ölmüş olması gerekirdi. Ama bataklıktan topladığımız Tsolketlerden biri plazmanın yoluna çıkıp onun hayatını kurtardı."

"Evet, büyük ihtimalle benim ölü sanıp yakaladıklarımdan biridir. Ne de olsa Daya ya da senin kadar iyi izci değilim. Şanslıyım ki tam zamanında kendine geldi."

"Halil, Tsolketlerin ölü ya da canlı olduğunu sen bile anlayabilirsin." Eliyle havada gene aynı işareti yaptı. "Ama önemli olan senin kurtulmuş olman, daha yapacak çok işimiz var." Yiozi elini bana uzattı. Ondan güç alıp ayağa kalktım.

"Haklısın, Yüzbaşıyı ve ekibin kalanını bulup şu başkenti saran timsahları yenmemiz gerekiyor."

Vadiden yükselen toz bulutunun ardında ağır silahları ve hava desteği ile bir ordu vardı ama ölüme bu kadar yaklaşıp kurtulmaktan olsa gerek, hepsini yenebilecek gibi hissediyordum.

Daya galiba haklıydı, biz akıncılar deliydik.

Çizgi Dünyasının Ünlülüleri Gündeme Dair

Ne Dediler..?